

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การบริหารการจัดการสถานศึกษา
2. คุณภาพอาเซียน
3. การวิจัยและพัฒนา
4. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
5. บริบทองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การบริหารการจัดการสถานศึกษา

2.1.1 หลักการ แนวคิดความหมายและของการบริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและ ทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง ให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภา หรือในรูป คณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็น หรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด และให้การ บริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม กฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้ 1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกาย

พิการ หรือทุพพลภาพ 2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือ การศึกษาตามอัธยาศัย 3) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ 4) การ จัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษาให้รัฐมนตรีโดย คำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 3)

และในส่วนที่ 2 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพ้อง ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสาน และส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้ มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น และรัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชน ตามความ เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถ พึ่งตนเองได้

ในปีการศึกษา 2549 ซึ่งเป็นปีแรกของการถ่ายโอนสถานศึกษาไปสังกัดองค์กรปกครอง ส่วน ท้องถิ่น ได้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยื่นคำขอประเมินความพร้อม เพื่อรับโอนสถานศึกษาทั้งสิ้น 578 แห่ง (จำนวน 2,120 โรงเรียน) จำแนกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 50 แห่ง (จำนวน 1,055 โรงเรียน) เทศบาลจำนวน 248 แห่ง (จำนวน 467 โรงเรียน) และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 280 แห่ง (จำนวน 598 โรงเรียน) ปรากฏว่ามีโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อม และสมัครใจไป้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนทั้งสิ้น 370 โรงเรียนที่โอนตามมติ คณะรัฐมนตรีหรือที่เรียกบัญชี 1 จำนวน 85 โรงเรียนที่สมัครใจโอนและองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นสมัครใจรับโอน (นอกจากจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนด) หรือที่เรียกบัญชี 2 จำนวน 285 โรงเรียน ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นชอบให้ถ่ายโอนโรงเรียนไปสังกัดกรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วน จังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ดังนั้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุก รูปแบบที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ทั้งกรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549 ,น.32)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและแนวคิดของการบริหารสถานศึกษาอยู่หลายด้าน ดังนี้

1. ความหมาย ซึ่งความหมายของการบริหารสถานศึกษา ได้มีนักบริหาร นักวิชาการ และ หน่วยงานทางการศึกษา ได้ให้ความหมายที่ตระ และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารไว้สรุปได้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 ,น. 1123) ได้ให้ความหมายของคำว่า สภาวะ คือ ความเป็นเองตามธรรมชาติหรือธรรมชาติ เช่น สภาวะความเป็นอยู่ สภาวะดินฟ้าอากาศ ลักษณะในตัวมันเอง ภาวะธรรมชาติ

สนุกตอทคอม (2559) ได้ให้ความหมายของคำว่า สภาวะ คือ ความเป็นอยู่ ธรรมชาติ ความเป็นเอง

จากการศึกษาความหมายของคำว่า สภาวะ สรุปได้ว่า สภาวะ หมายถึง ลักษณะความที่วางไว้เป็นแนว

จำเนียร พลหาญ (2553 ,น. 2) ได้ให้ความหมายของ การบริหาร หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มบุคคลอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง โดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดด้วยเทคนิคต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

อินทรา ทิรัญสาย (2553) ได้อธิบายความหมายของการบริหาร ไว้ว่า การบริหาร เป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรม หรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 ,น. 21) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า การบริหารในฐานะ ที่เป็นศาสตร์ (Science) ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎี หลักการและเหตุผลจำเป็นต้องการทำอย่างเป็นระบบและมีกระบวนการ

Industrial Management Engineering (2550) ให้ความหมาย คำว่า การบริหาร คือ กลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/Directing) หรืออำนวยการ และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลครบถ้วน

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสียกฤษฎ์ (2542 ,น. 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงาน

จันทร์ธานี สงวนงาม (2545 ,น. 11) ให้ความหมายว่า การบริหารสามารถใช้คำ 2 คำ ทดแทนกันได้ ได้แก่ การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) แต่ความหมายที่แท้จริงคำว่า การบริหาร จะเน้นในเรื่องการจัดการเกี่ยวกับนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งมักจะใช้กับภาครัฐ ส่วนคำว่า การจัดการ มักใช้เกี่ยวกับงานที่เกี่ยวกับธุรกิจเอกชน แต่ทั้ง 2 คำ ต่างก็มีความหมายที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหาร

วิโรจน์ สารัตนะ (2545 ,น. 3) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการ หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างทีบุคคลกำหนด โดยใช้กระบวนการของการวางแผนอย่างมีระเบียบ ใช้ทรัพยากรและเทคนิคอย่างเหมาะสม มีการจัดองค์การ การสั่งการ การควบคุมกำลังและความพยายามของสมาชิกขององค์กร เพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการ หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างทีบุคคลกำหนด โดยใช้กระบวนการของการวางแผน อย่างมีระเบียบ

2.1.1.1 สถานศึกษา

วิกิพีเดีย (2554) สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานตามกฎหมายที่มีหน้าที่ หรือมี วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นของภาครัฐ ภาคเอกชน เช่น โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่ หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2545 ,น. 28) กล่าวว่า สถานศึกษา หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่ หรือ วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

จากการศึกษาความหมายของสถานศึกษา สรุปได้ว่าสถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานตาม กฎหมายทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดการศึกษา

2.1.2 หลักการการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ แบบผสมผสานต่างๆกัน มากมายขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ผู้วิจัยเห็นว่าเทคนิคการบริหารจัดการต่อไปนี้ ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักธรรมาภิบาล การบริหารวงจรคุณภาพของเดมมิง เป็นต้น จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ จึงขอทำการศึกษาไว้พอสังเขป ดังนี้

2.1.2.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management : PM)

จำเนียร พลหาญ (2553,น.208-211,215-222) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management : PM) คือ การบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการในองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วยการให้ทุกฝ่ายเข้ามามีความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงาน ประเภทของการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องหลังจากการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาและได้วางแผนเสร็จเรียบร้อยแล้วการนำแผนการดำเนินการสู่การปฏิบัติถือเป็นหัวใจสำคัญที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง การดำเนินงานจึงจะประสบความสำเร็จได้

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เมื่อการดำเนินการตามแผนการสิ้นสุดลงผลผลิตหรือผลจากการทำงานร่วมกันปรากฏออกมาทุกคนในองค์กรต้องร่วมกันรับผิดชอบทั้งในด้านบวกที่สร้างความพึงพอใจให้กับคนที่เกี่ยวข้องและด้านที่เป็นข้อบกพร่อง ปัญหาอุปสรรคในการทำงานและอาจมีผลกระทบกับสังคมด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เพื่อให้ทุกคนในองค์กรทราบสภาพที่แท้จริงของการทำงานการเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินจะทำให้บุคลากรในองค์กรเกิดความเข้าใจผลการทำงานตลอดจนปัญหาอุปสรรคได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งในด้านความเห็น (Views) ความชอบ (Preference) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการทำงานต่อไป

2.1.2.2 ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1) การมีส่วนร่วมทำให้สามารถระดมความคิดได้มากกว่า โดยการระดมความคิดเห็นร่วมกันทำให้ได้ความคิดที่หลากหลายเข้าทำนองภาษิตที่ว่า “สองหัวย่อมดีกว่าหัวเดียว”

2) การมีส่วนร่วมทำให้มีผลทางด้านจิตวิทยา คือ ทำให้เกิดการต่อต้านลดลง เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์สิ่งใดที่ตนได้แสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นตนเองย่อมไม่คัดค้านและเกิดการยอมรับมากขึ้น

3) เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันด้วย

4) ผู้ร่วมงานจะได้มีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกันทำให้เกิดการแสดงสปิริตของทีมงานและเกิดความจงรักภักดีต่อองค์กรมากยิ่งขึ้น

5) การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้น การปรับปรุงงานเป็นไปได้สูงและผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการทำงานด้วย

2.1.2.3 ธรรมาภิบาล (Good Governance)

กรมนักเรียนนายเรือนักเรียนอากาศศึกษาพระองค์ (2559) กล่าวว่า ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งองค์การภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญ และนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์การธรรมาภิบาลเกี่ยวข้องกับ การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสู่ประชาชน โดยมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน การลดการควบคุม ให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมายสถาบันที่ทำหน้าที่บริหารงานภาครัฐ

2.1.2.4 วิธีการและเป้าหมายของการปฏิรูประบบการบริหารของส่วนราชการ

จะใช้ธรรมาภิบาลเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนาขีดความสามารถ โดยมีการส่งเสริมบทบาทให้เกิดการทำงานที่ปราศจากการคอร์รัปชัน หรือการไม่นำผลประโยชน์ของสาธารณะมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว มีการใช้หลักนิติธรรมให้การดำเนินงาน หรือสร้างกรอบในการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับหลักนิติธรรม ลดกฎระเบียบที่มากจนเกินไปที่เป็นต้นเหตุของการทำงานที่ล่าช้า มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายการดำเนินงานให้ชัดเจนเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากร เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม มีกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส มีกฎ กติกา มารยาทในการบริหารงาน

2.1.2.5 ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญ ในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน

2.1.2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างธรรมาภิบาล

การส่งเสริมให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาลนั้น มาจากความร่วมมือของทั้งสถาบันทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาสังคม บทบาทของรัฐที่สำคัญนั้น คือรัฐเป็นผู้มีบทบาทในการวางรากฐาน และรักษากฎระเบียบต่างๆ ต้องอาศัยระบบการจัดการสร้างธรรมาภิบาลของรัฐนั้น จำเป็นต้องอาศัยระบบการจัดการภาครัฐที่สำคัญนั้น คือรัฐนั้นจำเป็นต้องอาศัยระบบการจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ มีการรับผิดชอบภายใต้กฎหมาย และนโยบายที่โปร่งใสตรวจสอบได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องมีการปฏิรูประบบราชการ เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ

ให้มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งจุดมุ่งหมายในการสร้างธรรมาภิบาลของภาครัฐนั้น จะต้องพยายามปฏิรูปการบริหารจัดการให้ถูกต้องตามหลักเหตุผลและหน้าที่มีระบบความรับผิดชอบต่อด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพมาใช้และให้มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ยกเว้นความชำนาญของภาครัฐให้มีความทันสมัย เป็นต้น ส่วนบทบาทขององค์กรภาคเอกชนและบทบาทของประชาสังคมที่มีต่อการสร้างธรรมาภิบาล คือ การรวมตัวกันของสาธารณชนในการต่อต้านการทุจริตและการประพฤติมิชอบ โดยรัฐควรมีการหามาตรการที่จะกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงการทำผิดจรรยาบรรณ เป็นต้น

2.1.2.7 หลักการพื้นฐานของการสร้างธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุว่าธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ

1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรือตามอำนาจของตัวบุคคล

2) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวกเป็นจริง ทันการณ์ ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียม มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

3) หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และการแจ้งความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่างๆ เช่นการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น

4) หลักความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้เป็นการสร้างกลไกให้ผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

5) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

6) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

2.1.2.8 การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

การบริหารงานในรูปแบบของธรรมาภิบาลนั้น จะเน้นที่การเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มั่นคง ไม่ล้มละลาย ไม่เสี่ยงต่อความเสียหาย พนักงานมีความเชื่อมั่นในองค์กรว่าสามารถปฏิบัติงานในองค์กรได้ในระยะยาว การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารนั้นเพื่อให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับจากสังคม ปัจจุบันการบริหารงานในภาครัฐได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ในเรื่องของความโปร่งใสในการดำเนินงาน ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานของรัฐ ก็เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันของหน่วยงานภาครัฐจะลดลง ซึ่งสิ่งที่จำเป็นในการบริหารงานของหน่วยงานในภาครัฐ ได้แก่

1) ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ คือ บุคคล องค์กร และผู้ที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ ซึ่งหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ ต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อสาธารณะเกี่ยวกับการกระทำ กิจกรรม หรือการตัดสินใจใดๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ ความรับผิดชอบที่กล่าวมา หมายถึง การเปิดเผยข้อมูล การมีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาค และตรวจสอบได้ โปร่งใส และดำเนินการภายใต้กรอบของกฎหมาย

2) ความโปร่งใส หมายถึงการตัดสินใจและการดำเนินการต่างๆ อยู่บนกฎระเบียบชัดเจน การดำเนินงานของรัฐบาลในด้านนโยบายต่างๆ นั้น สาธารณะชนสามารถรับทราบ และมีความมั่นใจได้ว่า การดำเนินงานของรัฐนั้นมาจากความตั้งใจในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของนโยบาย

3) การปราบปรามทุจริตและการประพฤติมิชอบ การที่องค์กรภาครัฐใช้อำนาจหน้าที่ หรือการแสวงหาผลประโยชน์ในทางส่วนตัวเหล่านี้ถือเป็นการทุจริต และการประพฤติมิชอบ ทั้งต่อองค์กรภาครัฐเองและองค์กรในภาคเอกชน การปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานและการทำให้เกิดความโปร่งใส รวมไปถึงการปฏิรูประบบราชการจะเป็นเครื่องมือในการปราบปรามการฉ้อฉล และเสริมสร้างธรรมาภิบาล

4) การสร้างการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจดำเนินนโยบาย มีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ และเรียกร้องในกรณีที่เกิดความสงสัยในกระบวนการดำเนินงานของรัฐได้เป็นอย่างดี

5) การมีกฎหมายที่เข้มแข็ง ธรรมาภิบาลมีพื้นฐานการดำเนินการอยู่บนกรอบของกฎหมายโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีการให้ความเสมอภาคเท่าเทียม และเป็นธรรมกับทุกฝ่ายมีกฎหมายที่เข้มแข็ง มีการระบุงการลงโทษที่ชัดเจนและมีผลบังคับใช้ได้ จะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาระบบการปกครองเพื่อป้องกันการละเมิดหรือฝ่าฝืน การมีระบบกฎหมายที่ดีจะส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรม

6) การตอบสนองที่ทันการ ธรรมาภิบาล หมายถึง การให้การตอบสนองที่ทันการต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในเวลาที่เหมาะสม

7) ความเห็นชอบร่วมกัน สังคมที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ธรรมชาติของสถาบันจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานความต้องการที่แตกต่างให้อยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ส่วนรวมและขององค์กรเป็นหลัก

8) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในหลักธรรมาภิบาลนั้น ต้องการให้มีการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

9) ความเสมอภาคและความเกี่ยวข้อง หลักธรรมาภิบาลจะเน้นให้บุคลากรทุกคนในองค์กร รู้สึกมีส่วนร่วมหรือรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับองค์กร บุคคลสามารถมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกิจกรรมหลักที่จะช่วยสร้างความเติบโตให้กับหน่วยงาน

2.1.2.9 การบริหารตามวงจรเดมมิง (Deming Cycle)

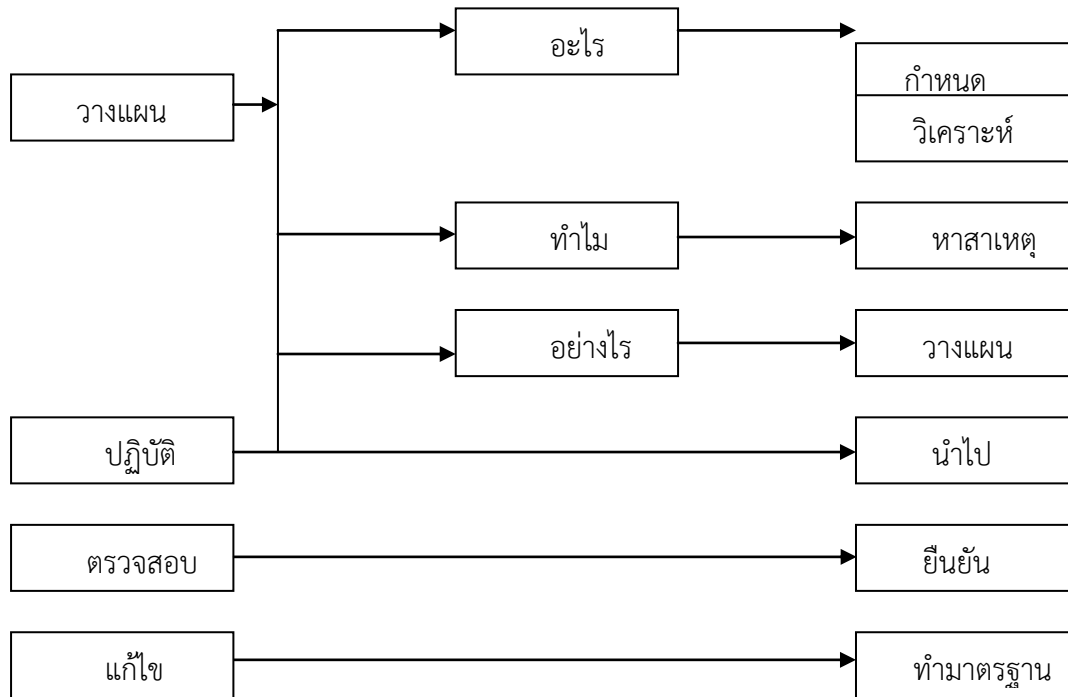
วงจรเดมมิงหรือวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA ย่อมาจาก Plan-Do-Check-Act แปลว่า วางแผน - ปฏิบัติ - ตรวจสอบ - ปรับปรุง เป็นวงจรที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยตรง วงจรเดมมิง สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 ,น. 180-190) กล่าวว่าแนวคิดของวงจรนี้ ดร.วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ท เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และ ดร.เอ็ดวาร์ด เดมมิง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นเมื่อปี ค.ศ. 1950 จนเป็นที่เผยแพร่หลายในชื่อ วัฏจักรเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงจรคุณภาพ หรือวัฏจักรแห่งการบริหารคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan – P)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do – D)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check – C)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (ACT – A)

ภาพที่ 2.1 กระบวนการของ PDCA

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาโดยละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (DO) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ คือ

1. การวางแผนการกำหนดการ
 - การแยกแยะกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องการกระทำ
 - กำหนดเวลาที่ต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง
 - การจัดสรรทรัพยากรต่างๆ
2. การจัดแบบเมทริกซ์ (Matrix Management) การจัดแบบนี้ สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่างๆ มาได้และเป็นวิธีช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ
3. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน
 - ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ
 - ให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม
 - พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือกัน

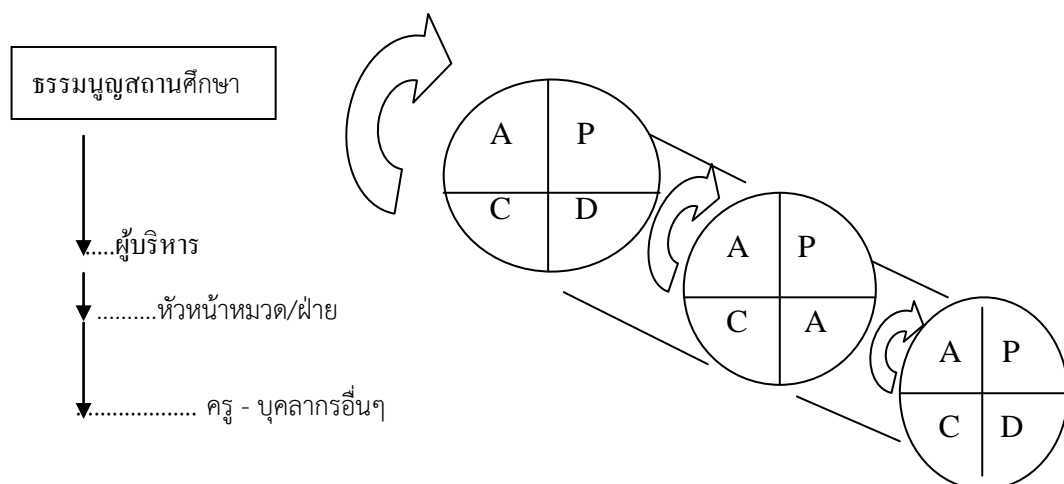
ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ทำให้รู้สภาพการของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนซึ่งประกอบด้วยกระบวนการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ
2. รวบรวมข้อมูล
3. พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอนๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้
4. การรายงาน จัดแสดงผลการประเมินรวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว โดยรายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์ และรายงานแบบย่ออย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ผลของการตรวจสอบหากพบว่าเกิดความบกพร่องขึ้นทำให้งานที่ได้ไม่ตรงเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติตามแก้ไขปัญหาลักษณะที่ค้นพบ ดังนี้

1. ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ
2. ถ้าพบความผิดปกติใดๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีกในการแก้ปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจใช้มาตรการดังต่อไปนี้
 - การย้ายนโยบาย
 - การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน
 - การประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

นอกจากนี้ยังสามารถแสดงการควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของทุกระบบที่เชื่อมโยงกัน ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 การควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกระดับที่เชื่อมโยงกัน ปรับปรุงจาก มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา, (น. 190), โดยสมศักดิ์ สินธุระเวชชัย, 2542, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

จากภาพประกอบจะเห็นได้ว่า การควบคุมคุณภาพตามกระบวนการ PDCA จะต้องมีการกระทำในทุกะบบอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดหรือฝ่าย ครูและบุคลากรอื่นๆ และมีการเชื่อมโยงกันจึงจะเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอันจะส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพตามมาด้วย นอกจากนี้ยังต้องการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรจะมีการประเมินตนเองไปพร้อมกันด้วย กล่าวคือในกระบวนการปฏิบัติ หรือ D (Do) ควรจะมีวงจร PDCA หมุนอยู่ด้วยหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือในขณะที่มีการทำงานก็จะมีประเมินตนเองไปพร้อมกันนั่นเอง

สรุป การบริหารงานด้วยวงจรเดมมิง (Deming Cycle) เป็นกระบวนการบริหารคุณภาพที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในองค์กรหรือหน่วยงาน และเพื่อให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การบริหารงานด้วยกระบวนการวงจรเดมมิง จะต้องประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.2.10 การวางแผน

การวางแผน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกสุด ของกระบวนการ PDCA เพราะทุกกระบวนการของวงจรเดมมิงเป็นผลที่ต่อเนื่องมาจากแผนทั้งสิ้น ถ้าในขั้นตอนการวางแผนทำได้ไม่ดีย่อมจะส่งผลต่อกระบวนการอื่นๆ ที่ตามมา แต่ในทางกลับกันถ้ามีการวางแผนที่ดี กิจกรรมต่าง ๆ ก็สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ สุจริต คุณธนกุลวงศ์ (2543 ,น. 20) กล่าวเกี่ยวกับการวางแผนว่า ในการวางแผนควรกำหนดวิธีการต่างๆ ที่ใช้เพื่อการตรวจสอบว่าแผนดังกล่าวมีการวางแผนที่ดีและมีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง

1) ความหมายของการวางแผน

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและทัศนะในการวางแผนไว้ ดังนี้

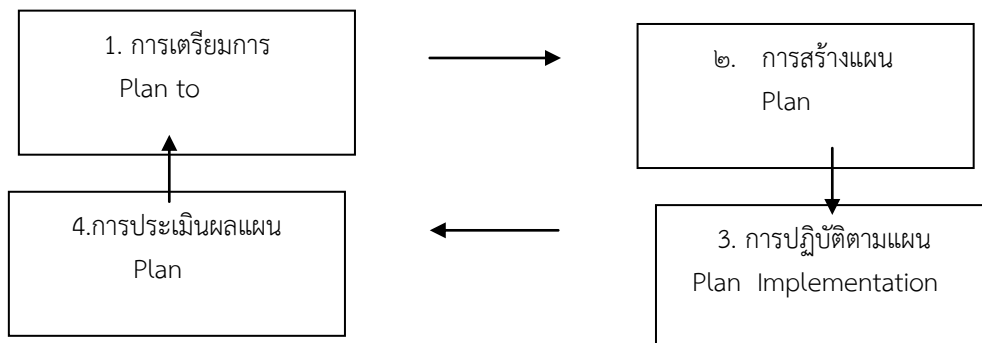
เสนาะ ตีเยาว์ (2544 ,น. 83) ได้ให้ความหมาย การวางแผนไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการว่าจะทำอย่างไร ให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น เป็นกระบวนการในการเผชิญหน้ากับความไม่แน่นอน โดยการกำหนดการกระทำขึ้นล่วงหน้าเพื่อให้ได้ผลตามที่กำหนดไว้ การวางแผนจะเกี่ยวข้องกัน 2 อย่างคือ จุดหมายปลายทางกับวิธีการเพื่อให้ถึงจุดหมายปลายทางจะทำอะไร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ,น.17) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง การปฏิบัติที่เกี่ยวกับการประชุมเตรียมการ การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค การกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และวิธีการ การจัดสรรงบประมาณ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2) กระบวนการวางแผน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 ,น. 35 – 39) กล่าวว่า กระบวนการวางแผนสามารถแสดง ดังภาพ

ภาพที่ 2.3 กระบวนการวางแผนปรับปรุงจาก การบริหาร : ทักษะและการปฏิบัติ (น.38), โดย เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2538, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

จากแผนภาพอธิบายได้ดังนี้

1. การเตรียมการ หมายถึง การเตรียมการก่อนการวางแผนซึ่งมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

- 1.1 นโยบาย และเป้าหมายขององค์กรต้องการอะไร
- 1.2 วิเคราะห์สภาพการปัจจุบัน งานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนความพร้อมในการทำงาน
- 1.3 วัตถุประสงค์และความต้องการสอดคล้องกับนโยบาย และเป้าหมายขององค์กรหรือไม่

1.4 สภาพแวดล้อมปัจจุบัน และโอกาสเอื้ออำนวยให้มากน้อยเพียงใด

1.5 ผลสำเร็จที่ต้องการภายในระยะเวลาที่กำหนด

1.6 ข้อมูลต่างๆ ที่ต้องการ บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนมีใครบ้าง

2. การสร้างแผน หมายถึง การกำหนดแผนที่ต้องการขึ้นมาให้ชัดเจนมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติดังนี้

- 2.1 มาตรฐานหรือคุณภาพงานที่ต้องปฏิบัติ
- 2.2 มีทางเลือกหรือกิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามต้องการ
- 2.3 อุปสรรค/ข้อจำกัดที่จะเกิดขึ้นและวิธีการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้นๆ
- 2.4 ตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกหรือกิจกรรมที่คิดว่าดีที่สุดและเหมาะสมกับ

สถานการณ์

- 2.5 กำหนดขั้นตอนของการปฏิบัติงาน

2.6 ทรัพยากรที่ต้องการเพื่อสนับสนุนการทำงานมีอะไรบ้าง

2.7 เขียนแผนให้ชัดเจน โดยมีการกำหนดช่วงระยะเวลาเริ่มต้นสิ้นสุดและ ผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม

3. การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การนำแผนที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติมีกิจกรรมที่ต้อง ปฏิบัติดังนี้

3.1 กำหนดที่จะรับผิดชอบในการปฏิบัติและการควบคุมงานแต่ละส่วน

3.2 ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผนก่อนที่ จะมีการมอบหมายงานให้รับผิดชอบไปปฏิบัติ

3.3 จัดสรรทรัพยากรสนับสนุน การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ

3.4 กำหนดรูปแบบความร่วมมือและการประสานงานกับหน่วยงานอื่น หรือบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับแผน

3.5 การนิเทศงาน ช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงาน

3.6 การควบคุมกำกับและติดตามผลการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะใช้เทคนิค PPBS, PERT /CPM หรือ Gantt Chart ช่วยในการควบคุมก็ได้

4. การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติงานว่าได้บรรลุเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ การประเมินผลแผนนี้ เป็นการประเมินผลเพื่อ กลับไปยังขั้นตอนที่ 1 ของกระบวนการวางแผนนั่นเอง สำหรับกิจกรรมที่ต้องการปฏิบัติมีดังนี้

4.1 ผลการปฏิบัติงานได้ตามที่ต้องการมากน้อยเพียงใด

4.2 ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

4.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผน

4.4 สมควรที่จะมีการทบทวนแผน ปรับแผนหรือไม่

3) การปฏิบัติตามแผน

การปฏิบัติตามแผนเป็นขั้นตอนที่มีผลต่อเนื่องมาจากการวางแผน กล่าวคือ ขั้นตอน นี้เป็นการนำแผนมาปฏิบัติจริง เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ได้มีการวางแผนไว้ให้มากที่สุดโดยอยู่ภายใต้กรอบของกิจกรรมของแผนที่ได้เลือกไว้แล้ว ดังที่อดิศักดิ์ พงษ์พูลผลศักดิ์(2543 ,น. 466) กล่าวว่า หลังจากได้ดำเนินการวางแผนขั้นต่างๆ แล้ว ขั้นต่อไป จะเป็นการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้สาเหตุของแต่ละสาเหตุและวิธีการ แก้ไขปรับปรุงงานที่เลือกมาปฏิบัติ ซึ่งถ้าถ้าเป็นงานที่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาของสาเหตุด้วย กลุ่มเองก็ลงมือปฏิบัติ หากไปเกี่ยวกับหลายหน่วยงานก็แจ้งให้ผู้บริหารดำเนินการสั่งการให้หน่วยงาน นั้น ร่วมมือแก้ไขประสานงานกันไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ความหมายของการปฏิบัติตามแผน

สุจริต คุณธนกุลวงศ์ (2543 ,น. 21) ได้ให้ความหมายการปฏิบัติตามแผนในลักษณะของความมั่นใจของผู้คุมงานที่มีต่อผู้ปฏิบัติงาน ว่าหลังจากจบการวางแผนแล้วเข้าสู่ขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือดำเนินงาน ขั้นตอนต่างๆ ที่เสนอไว้ควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

1. สร้างความมั่นใจว่า ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน ตระหนักถึงวัตถุประสงค์ และความจำเป็นของงานอย่างถ่องแท้

2. ให้ผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามแผน รับรู้เนื้อหาในแผนอย่างท่องแท้

3. จัดให้มีการศึกษาหรือฝึกอบรมเพื่อดำเนินงานตามแผน

4. จัดหาทรัพยากรที่จำเป็นตามที่กำหนด และเมื่อต้องการ

สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับ การมอบหมายงาน การประชาสัมพันธ์ การประสานงาน การเบิกจ่ายงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ การควบคุมงานที่กำหนดไว้ในแผน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

5) กระบวนการของการปฏิบัติตามแผน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544,น. 28 – 29) ได้เสนอขั้นตอนในการปฏิบัติตามแผนไว้สอดคล้องกันว่า เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการดำเนินงานต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และควรมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข

2. จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กำกับติดตาม ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน

4. ให้การนิเทศ

จากแนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานตามแผนของทั้งสองสถาบัน สรุปได้ว่าผู้บริหารเป็นกลไกที่สำคัญ ซึ่งจะเห็นได้จากในระหว่างการปฏิบัติงานผู้บริหาร ต้องมีการส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตาม ตลอดจนให้การนิเทศ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายตามแผนที่ได้วางไว้

6) การตรวจสอบ

การตรวจสอบนับเป็นขั้นตอนที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติได้รู้ว่า ในการปฏิบัติงานตามแผนสามารถบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพื่อหาทางแก้ไข

ปรับปรุงหรือกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา ซึ่งจะเห็นได้จากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 ,น.29) ได้กล่าวว่า การตรวจสอบประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง

ส่วนสุจริต คุณธนกุลวงศ์ (2543 ,น. 21) กล่าวว่า เมื่อทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผน ควรมีการประเมิน 2 แง่ อย่างเป็นอิสระต่อกัน

1. มีการดำเนินงานตามแผนอย่างถูกต้องหรือไม่
2. เนื้อหาของแผนมีสาระเพียงพอหรือไม่

ถ้าวัตถุประสงค์ของงานไม่บรรลุ แสดงว่า สภาพเงื่อนไขไม่เป็นไปตามข้อ 1 หรือข้อ 2 หรือทั้งสองข้อเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพิจารณาว่าอยู่ในกรณีใดเพราะการแก้ไขที่ต้องการในแต่ละข้อ จะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

จากแนวคิดทั้งสองแนวคิดจะเห็นได้ว่า หลังการปฏิบัติงานจะต้องมีการประเมินผล เพื่อเป็นการตรวจสอบให้ทราบถึงผลของการปฏิบัติงานนั้นๆ และการประเมินผล คือ ขั้นตอนในการติดตามตรวจสอบว่าการตัดสินใจที่ได้กระทำไปนั้นได้ผลตามที่ได้คาดหมายไว้หรือไม่ และการประเมินผลคืองานในขั้นสุดท้าย เป็นการวัดหรือตรวจสอบเพื่อประเมินการดำเนินงานตามที่ได้กำหนดไว้ในแผน

7) การปรับปรุงแก้ไข

เมื่อผ่านขั้นตอนการประเมินแล้ว สามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน และนำผลที่ได้ไปตรวจสอบกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในแผนว่าเป็นอย่างไร สุจริต คุณธนกุลวงศ์ (2543 ,น. 36) กล่าวถึงการปรับปรุงแก้ไขให้คำนึงถึงเนื้อหาของแผนด้วย ไม่ใช่แก้ไขเฉพาะวิธีการปฏิบัติงานอย่างเดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ในการปฏิบัติการแก้ไข มีความจำเป็นจะต้องแยกแยะอย่างชัดเจนในการกำจัดอาการและหาสาเหตุของการวางแผนที่ไม่ดีพอก่อน แล้วจึงทำการปรับปรุงคุณภาพของการวางแผนและปรับปรุงเนื้อหาของแผนด้วย

จากการศึกษาหลักการและแนวคิดของการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า การบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จนั้น บุคลากรในองค์กรหรือองค์การจะมีโอกาสในการเสนอและการประเมินผลของงานที่เกิดขึ้น และมีการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยองค์กรภายในหรือภายนอก ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กร หรือมีการนำผลงานมาเปรียบเทียบระหว่างองค์กร เพื่อให้เกิดการพัฒนาและจัดกระบวนการทางวัฒนธรรมขององค์กร เพื่อให้บุคลากรหันมาสนใจปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องต่อไป

2.1.3 การบริหารจัดการ

2.1.3.1 ความสำคัญของการบริหารจัดการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554,น. 19) กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะผลักดันให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จก็คือผู้บริหารที่ต้องรับรู้ เข้าใจ และยอมรับงานนี้อย่างจริงจัง ซึ่งมีกระบวนการในการบริหารจัดการของสถานศึกษา เข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่สำคัญ ดังนี้

1. นำเรื่องอาเซียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. สร้างความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทั้ง ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน
3. กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
4. กำหนดบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ อย่างชัดเจน
5. มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียนในสถานศึกษา
6. สร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมดำเนินงานอย่างจริงจัง
7. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน
8. จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ
9. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน
10. มีการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานกับผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน
11. มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จันทรานี สงวนนาม (2545 ,น. 26) กล่าวว่า เพื่อความอยู่รอดขององค์กรการเรียนรู้ เรื่อง การบริหารองค์การจะช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของงาน บุคลากร ตลอดจนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2543 ,น. 3) ที่กล่าวว่า การบริหารมีความสำคัญในฐานะที่เป็นวิชาชีพ (Professional) ผู้บริหารที่หวังผลในการบริหารจำเป็นต้องเรียนรู้หลักการทฤษฎีทางการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการสมัยใหม่ ความสำคัญขององค์กรที่มีต่อสังคมดังกล่าว การศึกษาเรื่องการบริหารจัดการจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีความจำเป็นและน่าศึกษา โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในฐานะที่มนุษย์เป็นสมาชิก ของ

สังคมแท้จริงแล้วบทบาทและความสำคัญของการบริหารนั้น มีควบคู่กับ อารยธรรมและการดำรงชีพของมนุษย์เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นหมู่เป็นกลุ่ม มีหัวหน้าปกครอง มีการแบ่งงานกันทำตามลักษณะความรู้ความสามารถ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในระหว่างพวกและเผ่าเดียวกัน โดยมีจารีตประเพณีและวัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดความประพฤติ เมื่อกลุ่มสังคมขยายตัวเติบโตมีความซับซ้อนมากขึ้นมนุษย์ก็เริ่มสร้างและวางระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ โดยเรียนรู้จากประสบการณ์และความเชื่อถือ โดยมุ่งหวังที่จะให้เกิดความสำเร็จเรียบร้อยสงบสุขขึ้นในสังคมนั้น

จากที่กล่าวมา อาจสรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารจัดการนั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะผลักดันให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จก็คือผู้บริหารที่ต้องรับรู้ เข้าใจและยอมรับงานนี้อย่างจริงจัง ซึ่งมีกระบวนการในการบริหารจัดการของสถานศึกษาเข้าสู่คุณภาพอาเซียนที่สำคัญ มีการเจริญเติบโตควบคู่กับการดำรงชีพของมนุษย์ และเป็นสิ่งช่วยให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่รวมกันได้อย่างผาสุก และเป็นเครื่องมือบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม วิทยาการด้านต่างๆ ทำให้การบริหารเกิดการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้ารวดเร็ว

2.1.3.2 การบริหารสถานศึกษา

กิตติมา ปรีดีดิลก (2540 ,น. 4) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร ครู วัสดุ อุปกรณ์ ตำราเรียน และอาคารสถานที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

Good (1993 ,p. 14) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการวินิจฉัยสั่งการควบคุม และการจัดการในเรื่องเกี่ยวกับงานหรือกิจการสถานศึกษาทั้งการบริหารธุรกิจของสถานศึกษา โดยมุ่งให้บรรลุผลตามจุดหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ ภาระหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับ ครู นักเรียน บุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โปรแกรมการเรียนการสอน กิจกรรม หลักสูตร วิธีการสอน วัสดุ อุปกรณ์และการแนะแนว

Gregg (1997, p. 32) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่าเป็นการปฏิบัติงานและเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำเพื่อการอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับงานสอนนักเรียนเข้ามารับการศึกษาในสถาบันการศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การทำงานของกลุ่มคน หรือบุคลากรในหน่วยงานตามกฎหมายทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยมีการสั่งการ ควบคุม ตามวินิจฉัย และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับครู นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 ข,น. 15) ได้เสนอแนวทางดำเนินงานและจัดการสถานศึกษา สำหรับการบริหารจัดการพัฒนาการเรียนรู้อิสระสู่ประชาคมอาเซียนให้บรรลุเป้าหมาย ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการพัฒนาการเรียนรู้อิสระสู่ประชาคมอาเซียน และผู้แทนจากหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน
2. ประชุมคณะกรรมการ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการดำเนินงานตลอดแนวทาง พร้อมวางแผนกำหนดกิจกรรม/ปฏิทินการดำเนินงาน
3. ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสาร เป็นต้น
4. วางแผนพัฒนาครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. จัดตั้งเครือข่ายในสถานศึกษา มีผู้เกี่ยวข้อง เช่นนายอำเภอ ผู้แทนฝ่ายวัฒนธรรม ผู้แทนสำนักงานเทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น
6. กำหนดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้อิสระสู่ประชาคมอาเซียนเป็นประจำทุกปี โดยกำหนดให้มีกิจกรรมประกวด แข่งขัน อันแสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
7. กำหนดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาตามอย่างเป็นระบบ
8. สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาร่วมเป็นสมาชิกสมาคม/ชมรมครูอาเซียน ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ
9. มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน พร้อมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

จากการศึกษาผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการ พัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับสภาพความคาดหวังในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจะเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 ,น. บทสรุปผู้บริหาร) กล่าวว่ สภาพความคาดหวังในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการบริหารจัดการประกอบด้วย

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน โดยโรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์หลักสูตรการจัดการเรียนรู้อิสระสู่ประชาคมอาเซียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา วิสัยทัศน์ที่กำหนดได้แก่ โรงเรียนได้รับ

การพัฒนาเป็นโรงเรียนมาตรฐานสู่สากล มีระบบการบริหารที่เทียบเคียงมาตรฐาน มุ่งเน้นนักเรียนมีคุณภาพเป็น พลโลกควบคู่กับการพัฒนาโรงเรียนให้มีความเป็นเลิศ (Excellence Schools. กำหนดความรู้ความคิดอันก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสังคมโลก

2. การจัดทำพันธกิจของโรงเรียน โดยทำให้โรงเรียนพัฒนาสู่มาตรฐานสากลและพัฒนานักเรียนให้เป็นพลโลกต่อไป การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้พื้นฐาน ดำเนินการบริหารจัดการสู่ประชาคมอาเซียน การรู้เขา-รู้เรา เน้นภาษาเพื่อการสื่อสาร วัฒนธรรมความเป็นอยู่และสังคม เศรษฐกิจเน้นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ คนคือศูนย์กลางการพัฒนา และการปรับตัวปรับการคิด เน้นการคิดตระหนักสู่ความเป็นหุ้นส่วนใน 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน

3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินการจัดทำแผนระยะสั้นและแผนพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาระยะยาว โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา มีการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเปิดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแทรกเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา

4. การร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากร โดยโรงเรียนต้องร่วมกับชุมชน ในการระดมทรัพยากร ดำเนินการโดยโรงเรียนร่วมกับชุมชนจัดทำหลักสูตรและจัดทำแผนพัฒนาระบบการบริหารเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล การจัดประชุมผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ขอการสนับสนุนจากชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ฯลฯ พร้อมด้วยองค์กรภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันวางแผนในการระดมทรัพยากร

5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ด้วยการบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การพัฒนา ปรับ กระบวนทัศน์การพัฒนาครู การส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาเซียน การพัฒนาครูในโรงเรียนทุกคนให้สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการจัดอบรมสัมมนาศึกษาดูงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

6. วิธีการพัฒนาครู โดยมีวิธีการพัฒนาครูที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ประชุมชี้แจงให้ความรู้ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน การจัดทำ Intensive Workshop การมอบหมายให้ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สอดแทรกการเรียนรู้ประชาคมอาเซียนเข้าไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมต่างๆ การกำหนดให้ครูทุกคนเข้าเรียนภาษาตามตารางที่กำหนดใช้แหล่งเรียนรู้จากตัวบุคคลเจ้าของภาษา และแหล่งเรียนรู้จากศูนย์อาเซียน การส่งเสริมให้ครูที่เป็นตัวแทนไปร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน การส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรม การศึกษาดูงานร่วมโครงการกับโรงเรียนในโครงการและร่วมกิจกรรมนำเสนอผลงาน

7. การนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ดำเนินการโดยจัดทำคำสั่งคณะกรรมการติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนในโรงเรียน มีการดำเนินงานโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม Bangkok-Java-Hariagcy และขยายไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก เช่น อินโดนีเซีย ใต้หวัน มาเลเซีย เวียดนาม อังกฤษ ฯลฯ และมีกระบวนการนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง

8. การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ดำเนินการโดยการจัดมุม ASEAN focus school การส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษและภาษาในประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างน้อย 2 ภาษา การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น เชิญธงอาเซียน และ ธงสมาชิกอาเซียน การจัดทำหุ้ฒนธรรมขึ้นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในรูปแบบดนตรีพื้นเมือง ดนตรีไทย ฯลฯ การส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมและมีส่วนในการส่งเสริมด้านความรู้และกิจกรรมต่างๆ และการบูรณาการหลักสูตรอาเซียนศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

9. สื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ โดยโรงเรียนมีสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ การจัดทำแหล่งเรียนรู้อาเซียนศึกษาในโรงเรียน เน้นการจัดการความรู้ การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดมุม ASEAN Focus School ภายในห้องสมุด ดำเนินการจัดให้มีห้องที่จัดสื่อสำหรับอาเซียนโดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาอาเซียนและพหุวัฒนธรรม แบบพื้นที่นาระยะสั้นและระยะยาว การส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรม การศึกษาดูงาน ร่วมโครงการกับโรงเรียนในโครงการ เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมให้นักเรียนอาสาอาเซียนและนักเรียนอื่นๆ มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน สามารถใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ครูและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องอาเซียนมากขึ้น

10. การใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่ส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยโรงเรียนต้องจัดให้มีห้องเรียนศูนย์อาเซียน ชมรมอาเซียน การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาอาเซียนศึกษา พร้อมทั้งพัฒนาครูทั้งโรงเรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญและหาวิธีให้ความรู้แก่ผู้เรียนในการ นำนักเรียนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การจัดให้มีห้องพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและการจัดมุมทุกมุมของโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

11. การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยโรงเรียน ต้องจัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้ซึมซับวัฒนธรรมการเข้าสู่อาเซียน เช่น การให้ความรู้เสียงตามสาย ก่อนเคารพธงชาติ การจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับประเทศอาเซียนสัปดาห์ละประเทศ การจัดให้มีธงชาติ อาเซียนประดับในโรงเรียน การเชิญธงชาติอาเซียนและธงชาติสมาชิกอาเซียน การแต่งกายประจำชาติประเทศสมาชิกอาเซียน การจัดให้มีครูผู้สอนภาษาในอาเซียนและจัดให้มีห้องที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

อนึ่ง ในผลการวิจัยดังกล่าวได้เสนอให้มีมาตรฐานการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งในมาตรฐานที่ 6 และมาตรฐานที่ 7 เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ โดยได้กำหนดไว้ดังนี้ มาตรฐานที่ 6 ระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาสถานศึกษาพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
2. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ
3. ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพ
4. ผู้บริหารมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะในการใช้ ICT

และในมาตรฐานที่ 7 ระบุว่าสถานศึกษามีหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนมี 4 ตัวบ่งชี้ คือ

1. หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน
2. จัดรายวิชาและกิจกรรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้ผู้เรียนเลือกเรียน

ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ

3. สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง

4. นิเทศภายใน กำกับติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน

กล่าวโดยสรุป ในการวิจัยความพร้อมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียนของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการ นั้นสถานศึกษาควรมีการดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน จัดทำพันธกิจและแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากร จัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนพร้อมทั้งหาแนวทางและวิธีการพัฒนาครู มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน จัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ ใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สู่คุณภาพอาเซียน

2.2 คุณภาพอาเซียน

2.2.1 นโยบายเกี่ยวกับอาเซียน

2.2.1.1 นโยบายระดับประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศ (2559 ,น. 1) กล่าวว่า การสิ้นสุดของยุคสงครามเย็นและการก้าวเข้าสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์ทำให้อาเซียนต้องปรับตัวเพื่อรักษาสถานภาพความสำคัญและความเกี่ยวข้องขององค์กรในภูมิภาคการจัดตั้งประชาคมอาเซียนเกิดจากปัจจัยภายในคือการทำให้อาเซียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาและความท้าทายใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปัจจัยภายนอกคือโลกาภิวัตน์ทำให้ประเทศต่างๆ ต้องพึ่งพากันและแข่งขันกันสูงขึ้นประเทศสมาชิกจึงเห็นความสำคัญของการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งและอำนาจต่อรองให้กับรัฐสมาชิก ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 9 ในเดือน ตุลาคม 2546 ที่บาหลีผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี 2020 ต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 12 ในเดือน มกราคม 2550 ที่เซบูประเทศฟิลิปปินส์ผู้นำฯ ได้ตกลงให้มีการจัดตั้งประชาคมให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นเป็นภายในปี 2015 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินการด้านการศึกษิตามปฏิญญาชะอำหัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปันที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบร่างนโยบายเพื่อดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 นโยบาย ดังนี้

นโยบายที่ 1 การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษาและประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

นโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมและการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน รวมทั้งการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน

นโยบายที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักเรียนและครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้าน

อาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกของอาเซียน

นโยบายที่ 4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับกันร่วมด้านการศึกษ การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษา ควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

นโยบายที่ 5 การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่ประชุมได้มอบหมายให้แต่ละองค์กรหลักจัดทำแผนปฏิบัติการตามนโยบายดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาฯ พร้อมทั้งจัดตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามนโยบายดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาฯ โดยให้รายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการ การเพื่อติดตามผลการดำเนินงานซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจะได้แต่งตั้งต่อไปประชาคมอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลักคือประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) เสาหลักแต่ละด้านมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1) ประชาคมความมั่นคงอาเซียน

สันติภาพความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาในด้านอื่นๆ ทั้งเศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประชาคมอาเซียนมุ่งส่งเสริมความร่วมมือเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาคตลอดมาโดยได้มีการลงนามในเอกสารทางการเมืองต่าง ๆ อาทิ 1) สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation, TAC) ปี 2519 ซึ่งกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคที่มุ่งเน้นการสร้างสันติภาพและความมั่นคงความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจความร่วมมือระหว่างกัน 2) สนธิสัญญาว่าด้วยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลาง (Zone of Peace, Freedom and Neutrality Declaration หรือ ZOPFAN) เมื่อปี 2514 ซึ่งแสดงเจตนารมณ์ของประเทศสมาชิกที่จะทำให้ภูมิภาคนี้ปลอดจากการแทรกแซงจากภายนอก 3) สนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty on the Southeast Asian Nuclear Weapon-Free Zone หรือ SEANWFZ) ปี 2537 ซึ่งห้ามมิให้ประเทศภาคีผลิตครอบครองขนย้ายหรือทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาครวมทั้งได้ริเริ่มการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum – ARF) อันประกอบด้วยประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศคู่เจรจาและประเทศผู้สังเกตการณ์ของอาเซียนซึ่งปัจจุบันมีประเทศสมาชิกรวมทั้งสิ้น 23 ประเทศเพื่อเป็นเวทีในการ

เสริมสร้างความไว้วางใจกันระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกปัจจุบันอาเซียนขยายความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงออกไปให้กว้างขวางขึ้นรวมถึงความร่วมมือเพื่อตอบสนองต่อสิ่งท้าทายใหม่ๆและสถานการณ์แวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศเช่นการจัดการกับปัญหาข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติยาเสพติดซึ่งรัฐใดรัฐหนึ่งมีอาจแก้ไขได้ อย่างมีประสิทธิภาพโดยลำพังแต่ต้อง อาศัยความร่วมมือกันของประเทศ

1.1) มีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ประเทศในภูมิภาคอยู่อย่างสันติสุขโดยการแก้ไข ปัญหา ในภูมิภาคโดยสันติวิธีและยึดมั่นในหลักความมั่นคงรอบด้านประชาคมความมั่นคงอาเซียนจะ ดำเนินการ ดังนี้

1.1.1) ใช้ข้อตกลงและกลไกของอาเซียนที่มีอยู่แล้วในการเพิ่มศักยภาพในการ แก้ไขปัญหาข้อพิพาทภายในภูมิภาครวมทั้งการเผชิญหน้ากันภัยคุกคามรูปแบบใหม่เช่นการก่อ การร้ายการลักลอบค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ อาชญากรรมข้ามชาติ อื่น ๆ และการขจัดอาวุธที่มี อานุภาพทำลายล้างสูง

1.1.2) ริเริ่มกลไกใหม่ ๆ ในการเสริมสร้างความมั่นคงและกำหนดรูปแบบ ใหม่สำหรับความร่วมมือด้านนี้ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรฐานการป้องกันการเกิดข้อพิพาทการแก้ไข ข้อพิพาทและการสร้างเสริมสันติภาพภายหลังการยุติข้อพิพาท

1.1.3) ส่งเสริมความร่วมมือทางทะเลทั้งนี้ความร่วมมือข้างต้นจะไม่กระทบต่อ ความเป็นอิสระของประเทศสมาชิกในการดำเนินนโยบายการต่างประเทศและความร่วมมือทางทหาร กับประเทศนอกภูมิภาคและไม่นำไปสู่การสร้างพันธมิตรทางการทหาร

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนจะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทาง เศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของอาเซียนในตลาดโลก ซึ่งนับวันจะ เริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นโดยอาเซียนจะสามารถขยายการค้าและการลงทุนทั้งภายในภูมิภาคและ ระหว่างภูมิภาคให้สูงขึ้นเนื่องจากการลดอุปสรรคทางด้านภาษีและไม่ใช่อื่นๆ ลงโดยประโยชน์ สำคัญจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนได้แก่

2.1) ช่วยขยายการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาคให้สูงขึ้นเนื่องจากทำให้มีการ เคลื่อนย้ายสินค้าบริการการลงทุนและเงินทุนได้อย่างเสรีมากขึ้นซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตและ ส่งเสริมให้มีการใช้วัตถุดิบ/ชิ้นส่วนที่ผลิตภายในภูมิภาค (Insourcing) มากยิ่งขึ้น

2.2) ลดการพึ่งพาดตลาดในประเทศที่สาม

2.3) สร้างอำนาจการต่อรองของอาเซียนในเวทีโลก

2.4) เพิ่มสวัสดิการและยกระดับความเป็นอยู่ของผู้บริโภคให้ดียิ่งขึ้นเนื่องจากผู้บริโภคจะสามารถเลือกสรรสินค้าต่างๆ ได้หลากหลายมากขึ้นในราคาที่ต่ำลงรวมทั้งได้รับสินค้าที่มีมาตรฐานในระดับภูมิภาคและระดับโลก

2.5) พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน

2.6) ช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากการประหยัดต่อขนาด (Economy of Scale) การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) และการพัฒนาความชำนาญในการผลิต (Specialization) ตลอดจนการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ร่วมกัน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคงมั่งคั่งและสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้โดย

1. มุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้าบริการการลงทุนเงินทุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมภายในปี 2020

2. ทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (Single Market and Production base) โดยจะริเริ่มกลไกและมาตรการใหม่ๆ ในการปฏิบัติตามข้อริเริ่มทางเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้ว

3. ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนเพื่อลดช่องว่างการพัฒนาและช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน

4. ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาคตลาดการเงินและตลาดทุนการประกันภัยและภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคมพัฒนาความร่วมมือด้านกฎหมายการเกษตรพลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงาน ในการนี้ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้เร่งรัดการรวมกลุ่มสินค้าและบริการสำคัญ จำนวน 11 สาขา ให้เป็นสาขานำร่องได้แก่สินค้าเกษตร สินค้าประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยางสิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (e-ASEAN) การบริการด้านสุขภาพ, ท่องเที่ยว และการขนส่งทางอากาศ (การบิน. ซึ่งอาเซียนได้ดำเนินการดังนี้

4.1. กำหนดให้ประเทศสมาชิกรับผิดชอบในการจัดทำ Roadmap ในแต่ละสาขาได้แก่ ไทย สาขาท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ (การบิน) พม่า สาขาสินค้าเกษตรและสินค้าประมงอินโดนีเซีย สาขายานยนต์และผลิตภัณฑ์ไม้ มาเลเซีย สาขายางและสิ่งทอ ฟิลิปปินส์ สาขาอิเล็กทรอนิกส์ สิงคโปร์ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการบริการด้านสุขภาพ

4.2. จัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสินค้าและบริการ 11 สาขาดังกล่าว คือ Framework Agreement for the Integration of the Priority Sectors และพิธีสาร 1 สำหรับแต่ละสาขา คือ ASEAN Sectorial Integration Protocol อีก 11 ฉบับเพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการร่วมที่จะใช้ในการรวมกลุ่มสินค้าและบริการสำคัญทุกสาขา โดยมี

มาตรการสำคัญคือการเปิดเสรีการค้าสินค้าการค้าบริการการลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการค้า และการลงทุนการส่งเสริมการค้า และการลงทุนและความร่วมมือในด้านอื่น ๆ

2.4.3. กำหนดให้ปี ค.ศ. 2010 เป็น Deadline สำหรับการรวมตัวของสินค้าและบริการ 11 สาขาดังกล่าว โดยให้มีการผ่อนปรนสำหรับประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

จุดมุ่งหมายของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนคือการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอาเซียนโดยมีแผนปฏิบัติการประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนซึ่งครอบคลุมความร่วมมือในหลายสาขาเช่นความร่วมมือด้านการปราบปรามยาเสพติดการพัฒนาชนบทการจัดการความยากจนสิ่งแวดล้อมการศึกษาวัฒนธรรมสตรีสาธารณสุขโรคเอดส์และเยาวชนเป็นต้นเป็นกลไกสำคัญเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายของประชาคมนี้แผนปฏิบัติการดังกล่าวมุ่งให้เกิดผลใน 4 ประเด็นหลักคือ

3.1) การสร้างประชาคมแห่งสังคมที่เอื้ออาทรโดยเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจนเสริมสร้างความเสมอภาคและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้มาตรการระดับภูมิภาคเพื่อส่งเสริมการดำเนินการภายในประเทศในด้านต่างๆ อาทิ

3.1.1) ยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้ไร้โอกาสและผู้ด้อยโอกาสโดยเสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ที่ดูแลด้านการพัฒนาชนบทและจัดการความยากจนและส่งเสริมวิธีการที่จะให้คนเหล่านี้มีส่วนร่วมในสังคม

3.1.2) ส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมและการพัฒนาให้การศึกษาที่มีมาตรฐานสูงโดยใช้การสร้างเครือข่ายและการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา

3.1.3) ลดความเสี่ยงทางสังคมของเด็กสตรีผู้สูงอายุและคนพิการโดยสนับสนุนโครงการซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศและส่งเสริมการบริการที่เกี่ยวข้องเช่นการให้การดูแลผู้สูงอายุการบริการด้านสาธารณสุขและการศึกษา

3.1.4) ส่งเสริมให้ครอบครัวประชาสังคมและภาคเอกชนมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในการแก้ไขปัญหาความยากจนและปัญหาด้านสวัสดิการสังคมด้วยการจัดตั้งเครือข่ายและโครงการแลกเปลี่ยนรวมทั้งส่งเสริมอาชีพต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจนและสวัสดิการสังคม

3.1.5) ส่งเสริมให้สตรีและเยาวชนมีส่วนร่วมในกลุ่มกำลังแรงงานที่สามารถทำงานได้ดีขึ้นด้วยการจัดการฝึกอบรมทักษะและสามารถเข้าถึงสินเชื่อขนาดย่อมและระบบข้อมูลได้มากขึ้น

3.1.6) แก้ไขปัญหาด้านการพัฒนากระบวนการสาธารณสุข

3.1.7) ป้องกันการแพร่กระจายและลดอันตรายของโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง (โรคเอดส์ และโรคติดต่ออื่นๆ)

3.1.8) เสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบฐานข้อมูลความมั่นคงด้านอาหาร

3.1.9) ทำให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่ประเทศสมาชิกสามารถฟื้นตัวจากภัยพิบัติได้รวดเร็วโดยลดผลกระทบทางลบของภัยพิบัติเพื่อมุ่งสู่การเป็นชุมชนที่ปลอดภัยขึ้นและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.1.10) ทำให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่ปลอดภัยเสถียรภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015. โดยการป้องกันบาปัดและใช้ชุมชนเป็นพื้นฐานในการควบคุมการใช้สารเสพติดในทางที่ผิดควบคู่ไปกับการส่งเสริมการพัฒนาทางเลือกและการจัดการลักลอบค้ายาเสพติด

(1) การส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในอาเซียนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภูมิภาคด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งการส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ประยุกต์และเทคโนโลยีไปใช้ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมมากยิ่งขึ้น

(2) การแก้ไขผลกระทบต่อสังคมอันเนื่องมาจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจการมุ่งสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวโดยมิได้คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา อาจทำให้เกิดปัญหาความไม่เสมอภาคทางสังคมซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อเมืองต่อไป แผนการปฏิบัติการด้านสังคมและวัฒนธรรมจึงเน้นการสร้างฐานทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถในการแข่งขันและสร้างระบบการป้องกันทางสังคมเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงของมนุษย์โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาและฝึกอบรมการพัฒนาฝีมือแรงงานและเสริมสร้างความร่วมมือด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น สวัสดิการสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาธารณสุขโดยเน้นปัญหาที่มากับโลกาภิวัตน์ เช่น โรคระบาดไข้หวัดนก SARS มาลาเรียและวัณโรค เป็นต้น

(3) ส่งเสริมความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการการดูแลสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้อง โดยมีกลไกเพื่อจัดการการดูแลสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ตลอดจนการป้องกันและขจัดภัยพิบัติด้านสิ่งแวดล้อมการป้องกันมลพิษจากหมอกควันที่ข้ามแดน การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมชายฝั่งและทะเลการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการและส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรดินน้ำป่าไม้แร่ธาตุ

(4) การสร้างเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน (ASEAN Identity) ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างประชาคมอาเซียนโดยให้การศึกษแก่ประชาชนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและปฏิสัมพันธ์ในหมู่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนตระหนักรู้ว่าในท่ามกลางความหลากหลายทางประสพการณ์และมรดกทางวัฒนธรรมนั้นประชาชนอาเซียนยังมีความเชื่อมโยง

กันด้านประวัติศาสตร์แหล่งที่อยู่อาศัยในเขตที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และความมุ่งหวังที่จะเห็นสันติภาพและความรุ่งเรืองของภูมิภาคที่จะเป็นพื้นฐานเป็นพื้นฐานของการสร้างอัตลักษณ์ร่วมกันของอาเซียนได้

ซึ่งเป็นปีเดียวกับที่กำหนดความเป็นประชาคมอาเซียน โดยในภูมิภาคอาเซียนได้มีความตกลงร่วมกันที่จะดำเนินการโครงการที่มีความเร่งด่วน 10 ประการ ได้แก่

1. โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
2. การจัดระบบการติดตามนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคันและประชากรกลุ่มที่ยังไม่ได้รับการศึกษา
3. การส่งเสริมการศึกษาสำหรับสตรีและเด็กหญิง
4. การสร้างกลไกการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้ยังไม่เข้าถึงการศึกษา
5. การจัดการศึกษาก่อนปฐมวัย
6. การเสริมสร้างการสอนแบบผสมผสานหลายระดับ
7. การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในชนบทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สำหรับการรู้หนังสือและการดำเนินชีวิต
8. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไร้ที่อยู่และไม่มีสัญชาติ
9. การจัดการศึกษา การดูแล และการให้บริการการปรึกษาสำหรับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเชื้อ HIV และเอดส์
10. การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในสถานการณ์ภัยพิบัติธรรมชาติและสภาวะการณ์ฉุกเฉินต่างๆ

2.2.1.2 นโยบายจากภาครัฐและกระทรวงศึกษาธิการ

1) นโยบายจากภาครัฐที่เกี่ยวข้องอาเซียน

นโยบายจากทางภาครัฐโดยนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ณ อาคารรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 กำหนดไว้ 7 ประการ ดังนี้ (สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 10, 2554 ,น.26-28)

1. การเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย ประกอบด้วย การยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้าและได้มาตรฐานทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่านพร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการความรู้ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาทุกระดับชั้นโดยวัดผลจากสังคมไทยจัดให้มีครูดีที่เพียงพอในทุกห้องเรียน ให้มีโรงเรียนและสถาบันอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพสูงในทุกพื้นที่พัฒนามหาวิทยาลัยให้เข้าสู่ระดับโลกพัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม มุ่งการ

สร้างจริยธรรมในระดับปัจเจก รวมทั้งสร้างความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความเสมอภาค และดำเนินการให้การศึกษากลับเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริงปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหาร การศึกษาโดยการกระจายอำนาจสู่พื้นที่ให้เสร็จสมบูรณ์โดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อม

2. การสร้างโอกาสทางการศึกษาจะกระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทยโดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย โดยส่งเสริมการให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิดให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพทั้งแม่ และเด็ก สนับสนุนการจัดการศึกษาตามวัยและพัฒนาการอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดให้มีการเทียบโอนเพื่อขยายโอกาสให้กว้างขวางและลดปัญหาคนออกจากระบบการศึกษา นอกจากนี้จะดำเนินการลดข้อจำกัดของการเข้าถึงการศึกษาและอาชีวศึกษา ขั้นสูงโดยการจัดให้มี “โครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต” โดยให้ผู้กู้เริ่มใช้คืน ต่อเมื่อมีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวได้พักชำระหนี้แก่ผู้เป็นหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยปรับเปลี่ยนการชำระหนี้เป็นระบบที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต ปรับปรุงระบบการคัดเลือกเข้าศึกษา ต่อทุกระดับให้เอื้อต่อการกระจายโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะจัดให้มีระบบคัดเลือกกลางเพื่อเข้า ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ดำเนิน “โครงการ 1 อำเภอ 1 ทุน” เพื่อเปิด โอกาสให้เด็กไทยได้ไปเรียนต่อต่างประเทศ จัดการศึกษาชุมชนเพื่อมุ่งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และ การศึกษาตลอดชีวิต

3. ปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริงโดยปฏิรูประบบ การผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพ ครู ปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครูโดยใช้การประเมิน เติบโตขึ้นที่อิงขีดความสามารถและวัดสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาเป็นหลักจัดระบบการศึกษา และฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง แก้ปัญหาหนี้สินครูโดยการพักชำระหนี้และการปรับ โครงสร้างหนี้ตามนโยบายแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนของรัฐบาล พัฒนาระบบภูมิสารสนเทศเพื่อใช้ในการ กระจายครูขจัดปัญหาขาดแคลนครูในสาระวิชาหลัก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา

4. การจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับ ตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียนอย่าง เหมาะสม และสนับสนุนการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำได้ ทันที โดยความร่วมมือระหว่างแหล่งสร้างงานกับสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีศูนย์อบรมด้านอาชีวศึกษา เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนสามารถเรียนรู้หรือหาประสบการณ์ก่อนไปประกอบอาชีพ โดยให้สถาบันอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละอาชีพรวมทั้งจัดให้มีศูนย์ซ่อมสร้าง ประจำชุมชน เพื่อฝึกฝนช่างฝีมือและการสร้างทักษะในการให้บริการแก่ประชาชน ทั้งนี้จะ

ดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนอย่างจริงจัง เพื่อจะเป็นการส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีวศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและสามารถมีรายได้สูงตามความสามารถ

5. การเร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพและการกระจายโอกาสทางการศึกษา จัดให้มีระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติเพื่อเป็นกลไกในการเปลี่ยนกระบวนทัศน์การเรียนรู้ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบ “ไซเบอร์โฮม” ที่สามารถส่งความรู้มายังผู้เรียนโดยระบบอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา ขยายระบบโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้กว้างขวาง ปรับปรุงห้องเรียนนาร่องให้ได้มาตรฐานห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการเร่งดำเนินการให้ “กองทุนเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” สามารถดำเนินการตามภารกิจได้

6. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ พัฒนามหาวิทยาลัยให้มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยระดับโลก ระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการวิจัยแห่งชาติเพื่อสร้างทุนปัญญาและนวัตกรรม ผลักดันให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี เพื่อนำไปสู่การสร้างรากฐานใหม่ของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม จัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศเพื่อการวิจัยสำหรับสาขาวิชาที่จำเป็นพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานวิจัยของชาติโดยเน้นความสัมพันธ์ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพระหว่างองค์กรบริหารงานวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษา

7. เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ สอดคล้องตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการ เร่งรัดการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพรับรองสมรรถนะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ และการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานให้ครบทุกอุตสาหกรรม

กระทรวงศึกษาธิการมีแผนพัฒนาการศึกษาในช่วงปีพุทธศักราช 2555-2558 ด้วยยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 9 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2555 ,น. 6-11)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลก

1. ส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา การวิจัยและพัฒนา และการฝึกอบรมนานาชาติในภูมิภาค (Regional Education Hub) ในสาขาที่มีศักยภาพในการแข่งขัน โดยสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเข้ามามีบทบาทสำคัญ

2. ส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการศึกษากับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศทั้งระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

3. ส่งเสริมสนับสนุนองค์กรและสถาบันการศึกษาของประเทศ ทำหน้าที่เป็นศูนย์เครือข่ายการศึกษาระหว่างประเทศ ทั้งในประชาคมอาเซียน ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

4. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการศึกษา และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาระหว่างประเทศ การเชื่อมโยงภูมิปัญญาไทยกับภูมิปัญญาสากล รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ และมีบทบาทด้านการศึกษาในองค์กรระหว่างประเทศ

5. กำหนดมาตรการทั้งเชิงรับและรุกเพื่อการเปิดเสรีทางการค้าและบริการด้านการศึกษาทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี รวมทั้งเตรียมความพร้อมทั้งด้านคน เงิน เทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสารและความรู้ เพื่อเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ในกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรู้เท่าทัน

6. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาสากลเป็นภาษาที่สอง ตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐาน และการเรียนรู้ภาษาที่สาม เช่น ภาษาญี่ปุ่นเพื่อบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ภาษาที่สนใจ เป็นต้น เพื่อให้สามารถสื่อสารได้ และเปิดโลกทัศน์การเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ไร้พรมแดน

ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดหลักสูตรนานาชาติ หรือหลักสูตรสมทบ หลักสูตรร่วมกับสถาบันต่างประเทศ เพื่อความเป็นสากลของการศึกษาและรองรับตลาดแรงงานนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสถานศึกษาและองค์ความรู้ พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก ตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียนในแต่ละวิชาชีพ สร้างความเชื่อมโยงการศึกษาในทุกกระดับ ให้ได้ผลผลิตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า มีงานทำ มีขีดความสามารถสูง เป็นกำลังสำคัญของประเทศเพื่อแข่งขันได้ในเวทีสากล

1. ส่งเสริมสนับสนุนการคัดเลือก ยกย่อง เชิดชูเกียรติแก่สถานศึกษาทุกระดับประเภท

2. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้หลากหลายรูปแบบรวมทั้งสื่อทางไกล สื่อออนไลน์-ออนแอร์ และสร้างศูนย์เรียนรู้ชุมชนให้เป็นเครือข่ายครอบคลุมเขตพื้นที่ตามที่กำหนดโครงสร้างการปกครองรูปแบบต่างๆ ทั่วประเทศ

2.1 จัดให้มีสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศเฉพาะด้านในกลุ่มอาชีพต่างๆ

2.2 พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน

2.3 ปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรมด้านวิชาการ/ปฏิบัติการในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับกลุ่มอาชีพต่างๆ และความต้องการกำลังคนของประเทศชาติให้สอดคล้องกับการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนและการแข่งขันในห้าภูมิภาคหลักของโลก

2.4 พัฒนาหลักสูตรสนับสนุนภูมิสังคมอาชีพและหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและมาตรฐานสากล

2.5 ปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้ตอบสนองความแตกต่างที่หลากหลายของผู้เรียนทุกกลุ่ม

2.6 หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและสถานประกอบการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการประกอบอาชีพและการประกันการมีงานทำ

2.7 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดหลักสูตรวิชาชีพไทย ความเป็นไทย เศรษฐกิจพอเพียง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการป้องกันยาเสพติด

2.8 ส่งเสริมภาคเอกชน สถานประกอบการ ผู้ปกครองและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมืออุปกรณ์ จัดให้มีเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษา การวิจัย การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้ในแต่ละระดับที่มีคุณภาพ

1. พัฒนากิจกรรมเข้าถึงความรู้ใหม่ๆ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพร้อมใช้ Free WiFi ที่จะให้บริการได้ในทุกพื้นที่

2. พัฒนาระบบการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National e-Learning Initiative) เพื่อเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. บูรณาการความร่วมมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยจัดให้มี Digital and Smart Education of Thailand (D-SET) เป็นหน่วยงานกลาง (Service Provider) ขึ้นใหม่เป็นอิสระ เพื่อให้บริการดำเนินการในการให้บริการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทั้งระบบ

4. ส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน (Community) ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาครูทั้งระบบ เปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัย สามารถปรับวิทยฐานะ เพิ่มจำนวนผู้สอนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจากภาคอุตสาหกรรมเข้ามาเป็นผู้สอนได้ รวมถึงการยกย่องและเชิดชูเกียรติครู

1. กำหนดนโยบายและวางแผนการผลิต การพัฒนา การใช้และการบำรุงรักษาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบอย่างเป็นเอกภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันผลิตครู

2. ส่งเสริมการพัฒนาและฝึกอบรมครู/ผู้เชี่ยวชาญสู่การเป็นมืออาชีพในแต่ละสาขา

3. ส่งเสริมให้มีการนำความรู้และบุคลากรจากภายนอกได้แก่ครูภูมิปัญญา และบุคลากรจากสถานประกอบการเข้ามาเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา

4. ส่งเสริมขวัญ กำลังใจ แรงจูงใจและกำหนดหลักเกณฑ์ความก้าวหน้า/การคงอยู่ของการประกอบวิชาชีพครู

5. ยกย่องเชิดชู คนดี คนเก่ง ในสายวิชาชีพทั้งในและนอกระบบ

6. ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาครูทั้งระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน จัดให้มีนโยบายด้านหลักสูตร การศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในสาขาที่รักและถนัด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในการพัฒนาตนเอง

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีโครงการตำราแห่งชาติเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการศึกษาในระบบ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในการเรียนรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรมต่างๆ โดยเริ่ม วางพื้นฐานตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา

3. ยกระดับความสามารถด้านเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และภาษา ต่างประเทศ ของคนไทย

4. พัฒนารอบคุณวุฒิแห่งชาติและคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อรองรับสมรรถนะความรู้ ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา

5. จัดให้มีระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับผู้ทำงานและ ประสงค์จะเรียนเพิ่มทักษะและปรับคุณวุฒิการศึกษา

6. รมรงค์ ส่งเสริมให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สันติวิธี จิตอาสา จิตสาธารณะ จิตสำนึกความรับผิดชอบต่อแก่ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาเพื่อสร้าง ความเป็นพลเมืองดี

7. ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษา

8. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ประชาธิปไตย เศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การวิจัยถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่งเสริมการวิจัยเชิงบูรณาการ เพื่อพัฒนาการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้แบบสห วิทยาการที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่

1. ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยทางการศึกษาด้วยระเบียบวิธีที่เหมาะสมกับความ ต้องการและบริบทของพื้นที่

2. ส่งเสริมการทำวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อพัฒนาการศึกษาและเรียนรู้ และ ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น สหวิทยาการและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในระดับสากล

3. กำหนดให้มีหน่วยงานกลางในการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยทางการศึกษา

4. ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา มุ่งลดช่องว่างในการเข้าถึงการศึกษาและองค์ความรู้ ขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึง ให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเรียนรู้ทางเลือกตามอัธยาศัย

1. ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมในการจัดให้มีระบบคัดกรอง ระบบเฝ้าระวัง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบแนะแนวและระบบการส่งต่อผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษาให้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

2. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

3. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

4. สนับสนุนการเรียนฟรีตั้งแต่แรกเกิดจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ส่งเสริมสนับสนุนทุนหนึ่งทุน หนึ่งอำเภอ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาต่อต่างประเทศ

6. จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการสร้างงานและการประกอบอาชีพสำหรับครู คณาจารย์ และผู้สำเร็จการศึกษา

7. สนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสดำรงงานและสร้างรายได้ระหว่างเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 8 ส่งเสริมการมีงานทำ เพื่อสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาสามารถประกอบธุรกิจตามศักยภาพของพื้นที่ โดยในแต่ละพื้นที่นั้น แต่ละโรงเรียนจะมีบทบาทที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ระบบการผลิต ระบบการตลาด และจัดจำหน่ายทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศและระดับโลกขึ้นอยู่กับศักยภาพของโรงเรียน

1. สนับสนุนให้ผู้เรียนมีโอกาสดำรงงานและสร้างรายได้ระหว่างเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การบริหารจัดการกลยุทธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารภายในกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการทั้งภายในกระทรวงฯ หน่วยงานภาครัฐอื่น ร่วมจัดทำยุทธศาสตร์รายจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน โดยจัดแบ่งพื้นที่และกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบตามภูมิภาคอย่างชัดเจน และมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การศึกษาชาติที่มีการบูรณาการมากขึ้น

1. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารภายในกระทรวงศึกษาธิการเพื่อมุ่งสู่การดำเนินงานเชิงบูรณาการ

2. ให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดเพื่อส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันของประเทศ

3. พัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการ

4. ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานเชิงบูรณาการ/การสร้างเครือข่ายการทำงานระหว่างภาครัฐ เอกชนและองค์กรอื่น

5. สนับสนุนให้หน่วยงานและสถานศึกษารับผิดชอบผลผลิตของตนเองต่อสังคม

6. รณรงค์ ประชาสัมพันธ์และขับเคลื่อนนโยบาย/ยุทธศาสตร์/มาตรการของกระทรวงศึกษาธิการสู่แนวปฏิบัติ

จากนโยบายจากภาครัฐและกระทรวงศึกษาธิการ ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าแผนพัฒนาการศึกษา ที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษา ทั้ง 9 ยุทธศาสตร์นั้น มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดยมุ่งเน้นเป้าหมายคือ นักเรียนเป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท จัดให้มีครูดีและครูสอนภาษาให้เพียงพอในทุกห้องเรียน มีคุณภาพใกล้เคียงกันทั้งในเมืองและชนบท มีสถาบันอาชีวศึกษาที่สามารถค้นหาความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในทุกพื้นที่ มีความเป็นมืออาชีพที่สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล มีความรู้คู่คุณธรรม ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารการศึกษา และเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรองรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ สร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม ปฏิรูปครู เพื่อยกฐานะครูและวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง มีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับอาชีวศึกษา และการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้การศึกษาทัดเทียมกับนานาชาติ มีการสนับสนุนการพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

2.2.2 กรอบการจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นประชาคมอาเซียน

ด้านการจัดการศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555 ,น. 24) ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้ ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) นั้นเป็นการสร้างสังคมภูมิภาคให้พลเมืองของทั้ง 10 ประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างฉันญาติมิตรในครอบครัวเดียวกัน หรือเป็นเพื่อนร่วมชุมชนคนหมู่บ้านเดียวกัน อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค อารงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน

ของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา

อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและเป็นตัวอย่างของการรวมตัวของกลุ่มประเทศที่มีพลังต่อรองในเวทีการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศความก้าวหน้าของอาเซียน มีปัจจัยจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างรัฐสมาชิก อันก่อให้เกิดบรรยากาศที่สร้างสรรค์และเอื้อต่อความร่วมมือระหว่างกัน ทำให้สถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เปลี่ยนผ่านจากสภาวะแห่งความตึงเครียดและการเผชิญหน้าในยุคสงครามเย็นมาสู่ความเป็นเสถียรภาพความมั่นคงความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินงานโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน : Spirit of ASEAN โดยคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาให้มีความพร้อมและศักยภาพในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเป็นศูนย์การเรียนรู้อาเซียนจำนวน 68 โรงเรียน เป็นโรงเรียน 3 รูปแบบ ได้แก่

1. โรงเรียน Sister School จำนวน 30 โรงเรียน
2. โรงเรียน Buffer School จำนวน 24 โรงเรียน
3. ASEAN Focus School จำนวน 14 โรงเรียน ทั้งนี้ มีโรงเรียนที่เป็นเครือข่าย มากกว่า 500 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 , น.1) โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว ขณะนี้กำลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนและจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาโรงเรียนได้จัดกิจกรรมหลากหลาย เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่อ อุปกรณ์ รูปภาพ วิดีทัศน์ นิทรรศการ การจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อ ICT (Information Communication Technology) ซึ่งกิจกรรมที่กล่าวมาเป็นการออกแบบและจัดประสบการณ์ให้โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียน และโรงเรียนเครือข่ายได้ลงมือปฏิบัติจริงที่เป็นไปตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง และมีกิจกรรมค่ายสร้างสรรค์ที่เน้นการสร้างความรู้ความตระหนักเรื่องประชาคมอาเซียน

การดำเนินการตามแนวคิดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ควรเน้นการผสมผสานแนวคิดดังกล่าวเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ให้การทำงานทั้งหมดเป็นการทำงานปกติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 , น.2) กล่าวคือ จัดเป็น 1 รายวิชาพื้นฐาน 2 รายวิชาเพิ่มเติม และ 3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเป็นการประกันผลได้ว่าผู้เรียนมีคุณภาพที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ ขณะเดียวกันก็เป็นการเตรียมการให้

ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติค่านิยมของพลเมืองไทยที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถอยู่ในประชาคมอาเซียนได้อย่างดี

สำหรับโรงเรียน Sister School และ Buffer School อาจมีการพัฒนาที่ผู้เรียนในส่วนการเตรียมการสู่ประชาคมอาเซียนที่มีความเข้มข้นในเรื่องของการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นภาษาของอาเซียน เรื่องของการใช้ภาษาของต่างประเทศที่สอง ที่เป็นภาษาเพื่อนบ้าน รวมไปถึงการศึกษาเพื่อความเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีระบบการสื่อสารที่เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network) ในการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนอื่น ๆ ในประเทศอาเซียน

การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เป็นการนำแนวคิดหรือหลักการในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่เอื้อต่อการเป็นพลเมืองอาเซียน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ เจตคติและค่านิยม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 , น. 141) ทั้งนี้สามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง คือ

1. จัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอาเซียนระบุอย่างชัดเจนในสาระประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.2 ตัวชี้วัดข้อ 1 อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และตัวชี้วัดข้อ 2 ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. จัดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการ โดยอาจใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแกนบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น หรือนำประเด็นเกี่ยวกับอาเซียนสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. อาจกำหนดสาระเกี่ยวกับอาเซียนเป็นรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
4. จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนในลักษณะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ
5. จัดเป็นกิจกรรมเสริมในสถานศึกษา

ทั้งนี้ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ปัจจุบันของประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ

2. การศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน สามารถจัดได้หลากหลายลักษณะที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแต่ก่อนที่ผู้สอนหรือสถานศึกษาพิจารณาเลือกจัดการเรียนรู้ด้วยลักษณะใด จำเป็นที่จะต้องศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาเซียนจากเอกสารสำคัญของอาเซียน รวมทั้งการวิเคราะห์สาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนในหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555 , น. 17) ดังนี้

1. วิเคราะห์ประเด็นสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับอาเซียนที่ปรากฏในเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นว่า กฎบัตรอาเซียน แผนการจัดตั้งประชาคมอาเซียน สารระสำคัญการประชุมสุดยอดอาเซียน เป็นต้น เพื่อนำไปวิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบกับการวิเคราะห์หลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อกำหนดรูปแบบและกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรดังกล่าว และเพื่อให้การพิจารณาวางแผนการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาและครูผู้สอนสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดำเนินการโดยโรงเรียนนำหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้จัดทำไว้แล้วมาวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่คุณภาพอาเซียนในหลักสูตรสถานศึกษา

การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการออกแบบหลักสูตรที่ยึดมาตรฐานการเรียนรู้และองค์ประกอบอื่นๆ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้และมีการปรับให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็มีการสอดแทรกแนวความคิดพัฒนาผู้เรียนในด้านการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเข้าไปด้วย ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555 ,น. 29) ดังนี้

บทบาท หน้าที่และแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา
โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษามีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ให้บริการและพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน

1.1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

2. จัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ ตามโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนในโรงเรียน

3) จัดการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน ตามโครงการพัฒนาสู่ประชาคม อาเซียน

4) แต่งตั้งครูในสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่เป็นครูผู้รับผิดชอบศูนย์อาเซียนศึกษา

5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน

5.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนสู่ประชาคมอาเซียน สามารถดำเนินการใน 3 ลักษณะได้แก่

5.1.1 นำไปสอนสอดแทรก หรือบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

5.1.2 จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและ วัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เช่น ประชาคมอาเซียน ภาษาอังกฤษ เพื่อเยาวชนอาเซียน ภาษาและวัฒนธรรมเวียดนาม ICT กับประชาคมอาเซียน

5.1.3 จัดทำเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ชุมนุม/ชมรมรักษ์อาเซียน เยาวชน อาเซียน ค่ายเยาวชนอาเซียน ภาษาในอาเซียน หรือจัดกิจกรรมเสริมและจัดบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

5.2 แนวการจัดการเรียนรู้

5.2.1 จัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

5.2.2 จัดการเรียนรู้โดยใช้การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5.2.3 จัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม

5.2.4 ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสื่อสาร กระบวนการคิด กระบวนการ แก้ปัญหา กระบวนการสร้างความตระหนัก

5.2.5 ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

5.2.6 การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนโดยใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้

5.2.7 จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดี เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีในประชาคมอาเซียน

5.3 สื่อการเรียนรู้

5.3.1 สื่อการเรียนรู้ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจัดทำ/จัดซื้อ/จัดหา

5.3.2 สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ที่โรงเรียนจัดทำ/จัดซื้อ/จัดหา

5.3.3 คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต Web-Community

5.4 การวัดและประเมินผล วัดและประเมินการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพ

จริง

6. บริการสื่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและโรงเรียนเครือข่าย
7. บริการจัดการเรียนรู้เคลื่อนที่ให้กับโรงเรียนเครือข่าย
8. จัดกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่เน้นเรื่องอัตลักษณ์ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมอาเซียน และโครงการสร้างความตระหนักในอาเซียน
9. ประสานสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ
10. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานโครงการของศูนย์อาเซียนศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนทั่วไป

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษานักเรียนให้มีความพร้อมในการ เป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน และอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ ร่วมกันรวมทั้งพัฒนานักเรียนให้สมรรถนะที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555 ,น. 31) เช่น

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน
 2. ความสามารถในการใช้ ICT อินเทอร์เน็ต Web-Community
 3. ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ การคำนวณ การให้เหตุผล การแสวงหาความรู้
 4. ความสามารถในการใช้กระบวนการกลุ่ม การแก้ปัญหา การสืบเสาะ การสร้างความตระหนัก การแสวงหาความรู้
 5. มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น มีทักษะชีวิต กล้าแสดงออก เอื้ออาทรและแบ่งปัน เข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- โดยสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

5.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

5.2 จัดบรรยากาศการเรียนรู้และจัดมุมอาเซียนหรือตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

5.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน

5.3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนสู่ประชาคมอาเซียนสามารถดำเนินการใน 3 ลักษณะ ได้แก่

5.3.1.1 นำไปสอนสอดแทรกหรือบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้

5.3.1.2 จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เช่น ประชาคมอาเซียน ภาษาอังกฤษ เพื่อเยาวชนอาเซียน ภาษาและวัฒนธรรมเวียดนาม ICT กับประชาคมอาเซียน

5.3.1.3 จัดทำเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ชุมนุม/ชมรมรักอาเซียน เยาวชนอาเซียน ค่ายเยาวชนอาเซียน ภาษาในอาเซียน หรือจัดกิจกรรมเสริมและจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

5.3.2 แนวการจัดการเรียนรู้

5.3.2.1 จัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

5.3.2.2 จัดการเรียนรู้โดยใช้การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5.3.2.3 จัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม

5.3.2.4 ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสื่อสารกระบวนการคิดกระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างความตระหนัก

5.3.2.5 ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

5.3.2.6 การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนโดยใช้ภาษาอังกฤษ และ ภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้

5.3.2.7 จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีในประชาคมอาเซียน

5.3.3 สื่อการเรียนรู้

5.3.3.1 สื่อการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจัดทำ/จัดซื้อ/จัดหา

5.3.3.2 สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดทำ/จัดซื้อ/จัดหา

5.3.3.3 คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต Web-Community

5.3.4 การวัดและประเมินผล วัดและประเมินการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริง

4. จัดงานวันอาเซียนเดย์ สัปดาห์อาเซียน หรือกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

5. ประสานสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ

ภาพที่ 2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2555 ,น.34.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 ,น. ค-ท) ได้สรุปความคาดหวังในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนไว้ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ

1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตร การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา วิสัยทัศน์ที่กำหนด ได้แก่ สถานศึกษาได้รับการพัฒนาโปรแกรมเป็นโรงเรียนมาตรฐานสู่สากล มีระบบการบริหารที่เทียบเคียงกับมาตรฐาน มุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณภาพเป็นพลโลกควบคู่กับการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ (Excellence Schools) กำหนดความรู้ความคิดอันก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสังคมโลก

1.2 การจัดทำพันธกิจของสถานศึกษา โดยมุ่งพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐาน และพัฒนานักเรียนให้เป็นพลโลกต่อไป การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้พื้นฐาน บริหารจัดการสู่ประชาคมอาเซียน เน้นภาษาเพื่อการสื่อสาร วัฒนธรรมความเป็นอยู่และสังคมเศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาคุณภาพคน คนคือศูนย์กลางการพัฒนา การปรับตัว และปรับการคิด เน้นการคิดตระหนักสู่ความเป็นหุ้นส่วนใน 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน

1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยจัดทำแผนระยะสั้น แผนระยะยาว เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา มีการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนโดยเปิดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแทรกเข้าไปในหลักสูตรของสถานศึกษา

1.4 การร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากร โดยสถานศึกษาร่วมกับชุมชน จัดทำหลักสูตรและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล การจัดประชุม ผู้ปกครอง ผู้ปกครองเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชน เพื่อขอการสนับสนุน และร่วมมือกันวางแผนในการระดมทรัพยากร

1.5 รูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน พัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ด้วยการบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การปรับกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาครู การส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาเซียน การพัฒนาครูให้สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการจัดอบรมสัมมนาศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ

1.6 วิธีการพัฒนาครู วิธีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ประชุมชี้แจงให้ความรู้ในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การมอบหมายครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สอดแทรกการเรียนรู้อาเซียนเข้าไปในการเรียนการสอน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การกำหนดให้ครูทุกคนเข้าเรียนภาษาตามตารางที่กำหนด ใช้แหล่งเรียนรู้จากตัวบุคคลเจ้าของภาษา และแหล่งเรียนรู้จากศูนย์

อาเซียน การส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรม การศึกษาดูงานร่วมโครงการกับโรงเรียนในโรงเรียนโครงการนำร่องเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและร่วมกิจกรรม นำเสนอผลงาน

1.7 การนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยจัดทำคำสั่งคณะกรรมการการติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนในสถานศึกษา มีการดำเนินงานโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม (Bangkok Jave-Hanagcy) และขยายไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลกและมีกระบวนการนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง

1.8 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ดำเนินการโดยจัดมุมอาเซียน การส่งเสริมให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างน้อย 2 ภาษา การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น เชิญธงอาเซียน และธงสมาชิกอาเซียน การจัดทำพหุวัฒนธรรมขึ้นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในรูปแบบดนตรีพื้นเมือง ดนตรีไทย เป็นต้น การส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านความรู้และกิจกรรมต่างๆ และการบูรณาการหลักสูตรอาเซียนศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.9 สื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ การจัดทำแหล่งเรียนรู้อาเซียนในสถานศึกษา เน้นการจัดการความรู้การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดมุมอาเซียนภายในห้องสมุด การจัดทำมีห้องที่จัดสื่อสำหรับอาเซียนโดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาอาเซียนและพหุวัฒนธรรมแบบพื้นถิ่นและระยะยาว การส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมการศึกษาดูงาน ร่วมโครงการกับโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้นักเรียนอาสาอาเซียนและนักเรียนอื่นๆ มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน สามารถให้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ครูและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องอาเซียนมากขึ้น

1.10 การใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่ส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน การจัดทำมีห้องเรียนศูนย์อาเซียน ชมรมอาเซียน การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาอาเซียนศึกษา พร้อมทั้งพัฒนาครูทั้งให้ตระหนักถึงความสำคัญและหาวิธีให้ความรู้แก่ผู้เรียนให้นำนักเรียนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การจัดทำมีห้องพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การจัดทำมีแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและจัดมุมทุกมุมของโรงเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.11 การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้ซึมซับวัฒนธรรมเข้าสู่อาเซียน เช่น

การให้ความรู้เสียงตามสาย การจัดบ้านนิเทศเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน การประดับธงและเชิญธงชาติสมาชิกอาเซียน การแต่งกายประจำชาติประเทศสมาชิกอาเซียน การจัดให้มีครูภาษาอาเซียน และจัดห้องเรียนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เป็นต้น

2. ด้านการพัฒนาครูผู้สอน

2.1 การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนโดยพัฒนาครูให้มีความรู้กับครูทุกคนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประชาคมอาเซียน การเรียนรู้ภาษาประเทศสมาชิกอาเซียน การพัฒนาครูให้สามารถนำไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเปิดสอนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมให้กับนักเรียน การพัฒนาครูให้สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาในประชาคมอาเซียน มีการจัดป้ายนิเทศ การจัดแข่งขันการตอบปัญหาอาเซียน การสนับสนุนให้ผู้เรียนออกไปจัดกิจกรรมหรือแข่งขันกับหน่วยงานภายนอก การจัดไปทัศนศึกษาดูงานในประเทศอาเซียน เพื่อให้ให้นักเรียนและครูได้เรียนรู้จากสภาพจริง และมีการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนของครูและนักเรียนทุกคน

2.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยการจัดทำหลักสูตรการจัดการกระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนร่วมกัน และใช้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการเพิ่มสาระการเรียนรู้อาเซียนศึกษาเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษาและบูรณาการหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และบูรณาการในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีการดำเนินการให้นักเรียนเรียนตามหลักสูตรอาเซียนศึกษา และให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา

2.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมีชุมชนอาเซียนให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารกับประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน มีกระบวนการเรียนรู้ ไม่ใช่เพียง เพื่อมุ่งสู่ประชาคมอาเซียนแต่ควรมุ่งสู่ระดับโลก

2.4 การบูรณาการเรื่องประชาคมอาเซียนในการจัดการเรียนรู้ โดยการวางแผน การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง เช่น การจัดกิจกรรมค่ายอาเซียน การจัดกิจกรรมวันอาเซียนหรือสัปดาห์อาเซียน เป็นต้น

2.5 การใช้สื่อเทคโนโลยี โดยการใช้โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และสื่อเทคโนโลยีอื่นๆ มาใช้ประกอบการสอนนักเรียน มีห้องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้สำหรับการเรียนรู้และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการจัดให้มีศูนย์อาเซียนศึกษา ห้องอาเซียน เทคโนโลยีสารสนเทศ ห้องสมุด ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เว็บไซต์ หนังสือ หนังสือพิมพ์ มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน มีครูเจ้าของภาษาและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน

2.7 การวัดผลและประเมินผล โดยครูมีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง มีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการรวมถึงมีการจัดนิทรรศการ ถ้าเปิดเป็นสาระเพิ่มเติมมีการวัดผลประเมินผลและตัดสินผลการเรียนเป็น 0-4 ถ้าเป็นกิจกรรมชุมนุม มีการวัดผลประเมินผลและตัดสินผลการเรียนเป็นผ่าน หรือไม่ผ่าน

2.8 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียน มีการแบ่งประสบการณ์ร่วมกับโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน มีการติดต่อสื่อสาร ส่งข้อมูลต่างๆ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตถึงเพื่อนชาวต่างประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

2.9 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนครู มีครูต่างชาติมาให้ความรู้โดยตรง เน้นให้เห็นความสำคัญและชักชวนให้เข้าร่วมโครงการ มีการใช้อินเทอร์เน็ตและโปรแกรมของการเรียน มีการสร้างเว็บไซต์เกี่ยวกับอาเซียน

2.10 ด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยการให้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เช่น การจัดประชุม นอกจากนี้สถานศึกษาควรมีการจัดหลักสูตรอาเซียนให้นักเรียนได้เรียนรู้ทุกระดับชั้น จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนเพิ่มขึ้น และมีการใช้แหล่งเรียนรู้จากศูนย์อาเซียนศึกษาเพื่อให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายรวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมระดับอาเซียนได้ทุกคน เป็นต้น

3. ด้านคุณภาพผู้เรียน

3.1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนและการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยบูรณาการเรื่องอาเซียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการพัฒนาผู้เรียนเพื่อมุ่งสู่ประชาคมอาเซียน ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนสามารถเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่ชุมชน

3.2 ความตระหนักและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพื่อสร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อผู้เรียนและครู มีความเข้าใจอันดีต่อกันและร่วมกันพัฒนากลุ่มประเทศอาเซียนให้มีความเจริญเทียบเท่ากับกลุ่มประเทศอื่นๆ

3.3 การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน การให้มีหลักสูตรอาเซียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้ไม่มีการแบ่งแยกและ

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยครูมีความคาดหวังว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้ทุกคนสามารถยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียนได้

3.4 การใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษและภาษาในประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างน้อย 2 ภาษาเพื่อสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำงานร่วมกัน

จากที่กล่าวมา มีการศึกษาสู่อาเซียนของสำนักงานมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 ,น. 14) โรงเรียนที่เข้าร่วมการพัฒนาประเทศเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub School) โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน (Spirit of ASEAN) และโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Focus School) ได้สรุปแนวทางการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนตามองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนาครู 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย จังหวัดนครพนม จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนานักเรียน 3) ด้านการพัฒนาครู 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน โรงเรียนสิรินธร จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนานักเรียน 3) ด้านการพัฒนาครู 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านการสร้างเครือข่าย ส่วนโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย มุกดาหาร จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนาครู 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน และ 5) ด้านการสร้างเครือข่าย

2.2.2.1 การพัฒนาด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดและส่งเสริมการศึกษาให้แก่ประชาชน และชุมชน จึงต้องพัฒนาประชาชน ชุมชนให้สามารถ ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนได้ จะต้องเน้น “การพัฒนามาตรฐานด้านการศึกษา” (วุฒิสภา ตันไชย, 2552 ,น. 50-54)

1. การกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนทุกกลุ่ม รวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ รวมทั้ง ชนกลุ่มน้อยโดยส่งเสริมให้ได้รับความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาแรกเกิด ให้ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพทั้งแม่และเด็ก สนับสนุนการจัดการศึกษาตามวัยและพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา โดยณรงค์ให้ประชาชนทุก

คนอ่านออกเขียนได้ ลดอัตราการไม่รู้หนังสือ เปิดโอกาสอย่างเท่าเทียม และส่งเสริมการเข้าถึง การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเน้น การจัดการศึกษาในระบบ (Formal Education) ผ่านการพัฒนา หลักสูตร และเน้นการจัดการศึกษานอกระบบ (Informal Education) เพื่อให้ประชาชน ชุมชนในวัยผู้ใหญ่ สามารถที่จะรับ รู้ข้อมูล ข่าวสาร เข้าถึงสารสนเทศได้อย่าง สะดวก และทั่วถึง เช่น การจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน, ห้องสมุดชุมชน และที่อ่าน หนังสือพิมพ์ ประจำหมู่บ้าน เป็นต้น

2. การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน ซึ่งประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

2.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียน ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน วิถีชีวิต/พหุวัฒนธรรม ประชาคมอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ปฏิญญาอาเซียน ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับอาเซียน เช่น พลเมือง สิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย ประวัติศาสตร์เชิงบวก สันติศึกษา สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สุขภาพ การค้าเสรี ฯลฯ

2.2 ด้านทักษะและกระบวนการ ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตน ทำให้เห็น ถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคิดอย่างมีเหตุผล การจัดการควบคุมตนเอง ทักษะพลเมือง ความรับผิดชอบต่อสังคม การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีภาวะผู้นำ แก้ปัญหาสังคม ทักษะพื้นฐาน การใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน (ภาษาประเทศในอาเซียนอีก อย่างน้อย 1 ภาษา) การใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ แก้ปัญหา การคำนวณ การให้ เหตุผล การทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.3 การพัฒนาเจตคติ ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิต ประชาธิปไตยสันติวิธี - รับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน ตระหนักในความเป็นอาเซียน ยอมรับความ แตกต่างในการนับถือศาสนา เชื้อชาติ ภูมิใจในความเป็นไทยและอาเซียน

3. การพัฒนาครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องพัฒนาให้ครูและบุคลากรของโรงเรียน สถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้มีความรู้ ความ เข้าใจ เรื่องประชาคมอาเซียน ทั้งยังต้องสร้างเสริมและฝึกทักษะ การสื่อสารภาษาอังกฤษของ ครู ข้าราชการและบุคลากรทาง การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพ การ เรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษา ที่ถูกกำหนดให้เป็นภาษาในการ ติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการ ระหว่างประเทศสมาชิกในอาเซียน และ สากล ต้องพัฒนาให้ครู และ บุคลากรทางการศึกษาสามารถใช้หนังสือ ตำรา และสิ่งที่เป็น ภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเปิดประตูรับความรู้ จากสากลประเทศที่หลากหลายและทันสมัย

4. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดย องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นต้องส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียน การสอนอิเล็กทรอนิกส์ และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในทุกระดับการศึกษา นอกจากนี้เพื่อให้เด็กสามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนการสอนและ เข้าใจได้อย่างถูกต้อง ยังเป็นการปูพื้นฐานและสร้างความคุ้นเคย ให้กับเด็กนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ อันจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการต่อยอดต่อไป

5. การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต้อง ส่งเสริมให้มีการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษา ที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน การพัฒนาการจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษ ภาษาถิ่นของประเทศสมาชิกในอาเซียน ให้แก่นักเรียน นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษาและประชาชน

ทั้งนี้ ในการจัดให้มีการสอนภาษาถิ่นควรที่จะเลือกส่งเสริมให้มีการ สอนภาษาที่มีอิทธิพลหรือ มีบทบาทในพื้นที่ เช่น ในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นภาคใต้ อาจเน้นภาษาอินโดนีเซีย หรือภาษามลายู ภาษามลายู ในขณะที่ทางจังหวัดสุรินทร์ หรือศรีสะเกษ อาจจะเน้นภาษาเขมร เป็นต้น โดยในการลงทุนด้านนี้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจะใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเปลี่ยน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษากับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชน และชุมชน (วุฒิสาร ตันไชย, 2552 ,น.50-54) ได้แก่

1. เนอการาบรูไนดารุสซาลาม ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษามลายู ภาษาอาหรับ
2. ราชอาณาจักรกัมพูชา ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษาเขมร
3. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษา อินโดนีเซีย
4. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษาลาว
5. มาเลเซีย ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษามลายู ภาษามลายู
6. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษาพม่า
7. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษาตากาล็อก ภาษาอังกฤษ
8. สาธารณรัฐสิงคโปร์ ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนกลาง ภาษา มาเลย์ ภาษาทมิฬ
9. ราชอาณาจักรไทย ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษาไทย
10. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษา เวียดนาม

กล่าวโดยสรุปแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง มักจะเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน โดยเน้นการจัดการศึกษาและการพัฒนาด้านภาษา อาทิ จัดให้มีการสอนพิเศษหรือสอนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม หรือการติดยุทธศาสตร์พัฒนาพันธกิจของประเทศไทยกับอาเซียนไว้บริเวณหน้าโรงเรียน และประกาศว่า โรงเรียนมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 เป็นต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเตรียมการโดยการเน้นไปที่การศึกษา เพื่อรองรับการสร้างพัฒนาทักษะของแรงงานฝีมือ (Skilled Labor) รองรับการพัฒนาของอาเซียน

ในพื้นที่และของอาชีวศึกษาในพื้นที่ที่จะเตรียมรับมืออย่างไรในเชิงของการพัฒนาทักษะฝีมือของนักเรียน นักศึกษา เพื่อป้องกันให้เกิดตลาดแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียน เพื่อให้การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก้าวทันอาเซียนมากขึ้น นอกจากนี้มีการเสนอกรอบแนวคิดในการศึกษาการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ดังต่อไปนี้

สุเทพ พันประสิทธิ์ (2556 ,น. 3) ได้เสนอกรอบแนวคิดในการศึกษาการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษาไทยเพื่อรองรับความเป็นอาเซียน ได้เสนอไว้ว่า ลักษณะของเด็กไทย หัวใจอาเซียนมีองค์ประกอบอยู่ 5 ด้าน คือ 1) ทักษะความรู้ภาษาอาเซียน 2) ทักษะความรู้ภาษาอังกฤษ 3) ทักษะความรู้ด้านสังคม 4) ทักษะความด้านวัฒนธรรม 5) เจตคติ และแต่ละด้านมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. ทักษะความรู้ภาษาอาเซียน มีองค์ประกอบย่อยคือ ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในสังคม ทักษะการใช้ภาษาอาเซียนในชุมชน และมีทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ ในอาเซียน

2. ทักษะความรู้ภาษาอังกฤษ มีองค์ประกอบย่อยคือ ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ในสถานศึกษา นำเสนอข้อมูลข่าวสารความคิดภาษาอังกฤษ

3. ทักษะความรู้ด้านสังคม มีองค์ประกอบย่อยคือ เข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคมและสังคมโลก เข้าใจการเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมของอาเซียน เข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิต

4. ทักษะความรู้ด้านวัฒนธรรม มีองค์ประกอบย่อยคือ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและมีจิตสำนึก เข้าใจความเป็นมาของวัฒนธรรมอาเซียน เข้าใจความเป็นมาและภูมิใจในความเป็นไทย

5. เจตคติ มีองค์ประกอบย่อยคือ เห็นคุณค่าและความสำคัญของอาเซียน เห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ มีความรู้พัฒนาการของโลกอย่างคิดวิเคราะห์ เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย และเข้าใจต่างประเทศ

ตฤณ ศุภโชคอุดมชัย (2556 ,น. 58) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนานักเรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร 5) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านการสร้างเครือข่าย

ศิริวรรณ ไชยภักดิ์ (2555 ,น. 4) ได้เสนอองค์ประกอบของแรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา ที่รองรับตลาดแรงงานในประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนาตนเอง ในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความถนัดและความสนใจในอาชีพ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านการสนับสนุนของบุคคล

เกียรติศักดิ์ ชัยยามะ (2555 ,น.7) ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมร่วมในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ ไว้ดังนี้

1. พัฒนาความรู้ความเข้าใจให้แก่นักเรียนเกี่ยวกับค่านิยมร่วม (Cognitive Domain)

2. พัฒนาเจตคติที่ดีให้แก่เรียนเกี่ยวกับค่านิยมร่วม (Affective Domain)

3. พัฒนาทักษะชีวิตที่ดีเกี่ยวกับค่านิยมร่วมให้นักเรียน (Psychomotor Domain)

ราตรี สীগาม (2555 ,น. 6) ได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดเพื่อการศึกษา การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสะเกษ มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) ด้านนโยบายของผู้บริหารโรงเรียน 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ระดับปฏิบัติการ

2.2.3 กรอบการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน

การศึกษากรอบในการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด หลักการ ผลการวิจัย กรอบแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานและพัฒนาสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ดังนี้

กระทรวงการต่างประเทศ (2559 ,น. 1) กล่าวว่า การสิ้นสุดของยุคสงครามเย็นและการก้าวเข้าสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์ทำให้อาเซียนต้องปรับตัวเพื่อรักษาสถานภาพความสำคัญและความเกี่ยวข้องขององค์กรในภูมิภาคการจัดตั้งประชาคมอาเซียนเกิดจากปัจจัยภายในคือการทำอาเซียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาและความท้าทายใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปัจจัยภายนอกคือโลกาภิวัตน์ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องพึ่งพากันและแข่งขันกันสูงขึ้นประเทศสมาชิกจึงเห็นความสำคัญของการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งและอำนาจต่อรองให้กับรัฐสมาชิก นโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินการด้านการศึกษาตามปฏิญญาชะอำหัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปันที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบร่างนโยบายเพื่อดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 นโยบาย ดังนี้

1. การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนนักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

2. การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมและการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน รวมทั้งการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน

3. การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนือง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกของอาเซียน

4. การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับกันร่วมด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

5. การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนที่ประชุมได้มอบหมายให้แต่ละองค์กรหลักจัดทำแผนปฏิบัติการตามนโยบายดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา พร้อมทั้งจัดตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามนโยบายดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (2555 ,น. 6-11) กล่าวถึงกระทรวงศึกษาธิการมีแผนพัฒนาการศึกษาในช่วงปีพุทธศักราช 2555-2558 ด้วยยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 9 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลก
2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสถานศึกษาและองค์ความรู้
3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมืออุปกรณ์
4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาครูทั้งระบบ
5. ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
6. ยุทธศาสตร์ที่ 6 การวิจัยถ่ายทอดองค์ความรู้
7. ยุทธศาสตร์ที่ 7 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา
8. ยุทธศาสตร์ที่ 8 ส่งเสริมการมีงานทำ
9. ยุทธศาสตร์ที่ 9 การบริหารจัดการกลยุทธของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 ,น. 141) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน เป็นการนำแนวคิดหรือหลักการในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่เอื้อต่อการเป็นพลเมืองอาเซียน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ เจตคติและค่านิยม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง คือ

1. จัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับอาเซียนระบุอย่างชัดเจนในสาระประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.2 ตัวชี้วัดข้อ 1 อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และตัวชี้วัดข้อ 2 ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. จัดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการ โดยอาจใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแกนบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น หรือนำประเด็นเกี่ยวกับอาเซียนสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. อาจกำหนดสาระเกี่ยวกับอาเซียนเป็นรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

4. จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนในลักษณะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ

5. จัดเป็นกิจกรรมเสริมในสถานศึกษา

ทั้งนี้ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ปัจจุบันของประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555 ,น. 29) กล่าวถึง การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการออกแบบหลักสูตรที่ยึดมาตรฐาน การเรียนรู้และองค์ประกอบอื่น ๆ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้และมีการปรับให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็มีการสอดแทรกแนวความคิดพัฒนาผู้เรียนในด้านการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนเข้าไปด้วย ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา โรงเรียนที่เป็นศูนย์อาเซียนศึกษามีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ให้บริการและพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน

2. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

3. จัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ ตามโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน
ในโรงเรียน

4. จัดการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน ตามโครงการพัฒนาสู่ประชาคม อาเซียน

5. แต่งตั้งครูในสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่เป็นครูผู้รับผิดชอบศูนย์อาเซียนศึกษา

6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน

6.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนสู่ประชาคมอาเซียน

6.2 แนวทางการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ใช้การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม ใช้ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสื่อสาร กระบวนการคิดกระบวนการ แก้ปัญหา กระบวนการ สร้างความตระหนัก ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อการเรียนรู้/ แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ ประชาคมอาเซียนโดยใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นสื่อในการจัดการ เรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดี เพื่อ ความเป็นพลเมืองที่ดีในประชาคมอาเซียน

6.3 สื่อการเรียนรู้

6.4 การวัดและประเมินผล วัดและประเมินการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริง

7. บริการสื่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและโรงเรียนเครือข่าย
8. บริการจัดการเรียนรู้เคลื่อนที่ให้กับโรงเรียนเครือข่าย
9. จัดกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่เน้นเรื่องอัตลักษณ์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมอาเซียน และโครงการสร้างความตระหนักในอาเซียน
10. ประสานสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ
11. สรุปและรายงานผลการดำเนินงานโครงการของศูนย์อาเซียนศึกษาต่อสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555 ,น. 31) กล่าวถึง บทบาทและหน้าที่ของ โรงเรียนทั่วไป ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษานักเรียนให้มีความ พร้อมในการ เป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน และอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ ร่วมกันรวมทั้งพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตใน ประชาคมอาเซียน เช่น ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน ความสามารถการใช้ ICT อินเทอร์เน็ต Web-Community ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ การคำนวณ การให้เหตุผล การแสวงหาความรู้ ความสามารถในการใช้กระบวนการกลุ่ม การแก้ปัญหา การสืบเสาะ การสร้างความตระหนัก การแสวงหาความรู้และมีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ เช่น มีทักษะชีวิต กล้าแสดงออก เอื้ออาทรและแบ่งปัน เข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับความ แตกต่างระหว่างบุคคล โดยสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. จัดบรรยากาศการเรียนรู้และจัดมูมาอาเซียน หรือตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียน

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนสู่ประชาคมอาเซียน

3.2 แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ใช้การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการสื่อสาร กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างความตระหนัก ใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนโดยใช้ภาษาอังกฤษ และ ภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี เพื่อความเป็นพลเมืองที่ดีในประชาคมอาเซียน

3.3 สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ที่โรงเรียนจัดทำ/จัดซื้อ/จัดหา

3.4 การวัดและประเมินผล วัดและประเมินการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพจริง

4. จัดงานวันอาเซียนเดย์ สัปดาห์อาเซียน หรือกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

5. ประสานสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 ,น. ค-ท) ได้สรุปความคาดหวังในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนไว้ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ

1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตร การจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 การจัดทำพันธกิจของสถานศึกษา โดยมุ่งพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานและพัฒนานักเรียนให้เป็นพลโลกต่อไป การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้พื้นฐาน บริหารจัดการสู่ประชาคมอาเซียน เน้นภาษาเพื่อการสื่อสาร วัฒนธรรมความเป็นอยู่และสังคมเศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาคุณภาพคน คนคือศูนย์กลางการพัฒนา การปรับตัว และปรับการคิด เน้นการคิดตระหนักสู่ความเป็นหุ้นส่วนใน 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน

1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

1.4 การร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากร

1.5 รูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน พัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ด้วยการบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การปรับกระบวนการทัศน์

ในการพัฒนาครู การส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาเซียน การพัฒนาครูให้สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการจัดอบรมสัมมนาศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ

1.6 วิธีการพัฒนาครู วิธีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

1.7 การนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยจัดทำคำสั่งคณะกรรมการติดตามการดำเนินงานเกี่ยวกับอาเซียนในสถานศึกษา มีการดำเนินงานโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม และขยายไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกและมีกระบวนการนิเทศติดตามการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง

1.8 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

1.9 สื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคม

1.10 การใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่ส่งเสริมการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน การจัดให้มีห้องเรียนศูนย์อาเซียน ชมรมอาเซียน การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาอาเซียนศึกษา พร้อมทั้งพัฒนาครูทั้งให้ตระหนักถึงความสำคัญและหาวิธีให้ความรู้แก่ผู้เรียนให้นำนักเรียนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การจัดให้มีห้องพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและจัดมุมทุกมุมของโรงเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.11 การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้สัมผัสวัฒนธรรมเข้าสู่อาเซียน

2. ด้านการพัฒนาครูผู้สอน

2.1 ให้ความรู้กับครูทุกคนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประชาคมอาเซียน การเรียนรู้ภาษาประเทศสมาชิกอาเซียน การพัฒนาครูให้สามารถนำไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเปิดสอนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมให้กับนักเรียน การพัฒนาครูให้สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาในประชาคมอาเซียน มีการจัดปายนิเทศ การจัดแข่งขันการตอบปัญหาอาเซียน การสนับสนุนให้ผู้เรียนออกไปจัดกิจกรรมหรือแข่งขันกับหน่วยงานภายนอก การจัดไปทัศนศึกษาดูงานในประเทศอาเซียน เพื่อให้นักเรียนและครูได้เรียนรู้จากสภาพจริง และมีการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนของครูและนักเรียนทุกคน

2.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยการจัดทำหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนร่วมกัน และใช้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการเพิ่มสาระการเรียนรู้อาเซียนศึกษาเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษาและบูรณาการหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และบูรณาการในกลุ่มสาระ การเรียนรู้

ภาษาต่างประเทศ มีการดำเนินการให้นักเรียนเรียนตามหลักสูตรอาเซียนศึกษา และให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างน้อยสองภาษา

2.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมีชุมชนอาเซียนให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารกับประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน มีกระบวนการเรียนรู้ ไม่ใช่เพียง เพื่อมุ่งสู่ประชาคมอาเซียนแต่ควรมุ่งสู่ระดับโลก

2.4 การบูรณาการเรื่องประชาคมอาเซียนในการจัดการเรียนรู้ โดยการวางแผนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง

2.5 การใช้สื่อเทคโนโลยี โดยการใช้โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และสื่อเทคโนโลยีอื่นๆ มาใช้ประกอบการสอนนักเรียน มีห้องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้สำหรับการเรียนรู้และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการจัดให้มีศูนย์อาเซียนศึกษา ห้องอาเซียน เทคโนโลยีสารสนเทศ ห้องสมุด ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เว็บไซต์ หนังสือ หนังสือพิมพ์ มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน มีครูเจ้าของภาษาและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน

2.7 การวัดผลและประเมินผล โดยครูมีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง มีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการรวมถึงมีการจัดนิทรรศการ

2.8 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครูและนักเรียน มีการแบ่งประสบการณ์ร่วมกับโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน มีการติดต่อสื่อสาร ส่งข้อมูลต่างๆ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตถึงเพื่อนชาวต่างประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

2.9 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนครู มีครูต่างชาติมาให้ความรู้โดยตรง เน้นให้เห็นความสำคัญและชักชวนให้เข้าร่วมโครงการ มีการใช้อินเทอร์เน็ตและโปรแกรมของการเรียน มีการสร้างเว็บไซต์เกี่ยวกับอาเซียน

3. ด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุน ให้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

4. ด้านคุณภาพผู้เรียน

4.1 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนและการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยบูรณาการเรื่องอาเซียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการพัฒนาผู้เรียนเพื่อมุ่งสู่ประชาคมอาเซียน ในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งความสามารถในการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนสามารถเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสู่ชุมชน

4.2 ความตระหนักและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพื่อสร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อผู้เรียนและครู มีความเข้าใจอันดีต่อกันและร่วมกันพัฒนาภูมิภาคอาเซียนให้มีความเจริญเทียบเท่ากับกลุ่มประเทศอื่นๆ

4.3 การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน การให้หลักสูตรอาเซียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้ไม่มีการแบ่งแยกและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยครูมีความคาดหวังว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้ทุกคนสามารถยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียนได้

4.4 การใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษและภาษาในประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างน้อย 2 ภาษา เพื่อสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำงานร่วมกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 ,น. 14) มีการศึกษาสู่อาเซียนของสำนักงานมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เข้าร่วมการพัฒนาประเทศเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub School) โครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน (Spirit of ASEAN) และโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Focus School) ได้สรุปแนวทางการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนตามองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้ โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนาครู 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย จังหวัดนครพนม จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนานักเรียน 3) ด้านการพัฒนาครู 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน โรงเรียนสิรินธร จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนานักเรียน 3) ด้านการพัฒนาครู 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านการสร้างเครือข่าย ส่วนโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย มุกดาหาร จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนาครู 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน และ 5) ด้านการสร้างเครือข่าย

สุเทพ พันประสิทธิ์ (2556 ,น. 3) ได้เสนอกรอบแนวคิดในการศึกษาการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษาไทยเพื่อรองรับความเป็นอาเซียน ไว้ว่า ลักษณะของเด็กไทยหัวใจอาเซียนมีองค์ประกอบอยู่ 5 ด้าน ดังนี้

1. ทักษะความรู้ภาษาอาเซียน มีองค์ประกอบย่อยคือ ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในสังคม ทักษะการใช้ภาษาอาเซียนในชุมชน และมีทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศในอาเซียน

2. ทักษะความรู้ภาษาอังกฤษ มีองค์ประกอบย่อยคือ ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ในสถานศึกษา นำเสนอข้อมูลข่าวสารความคิดภาษาอังกฤษ

3. ทักษะความรู้ด้านสังคม มีองค์ประกอบย่อยคือ เข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคมและสังคมโลก เข้าใจการเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมของอาเซียน เข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิต

4. ทักษะความรู้ด้านวัฒนธรรม มีองค์ประกอบย่อยคือ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและมีจิตสำนึก เข้าใจความเป็นมาของวัฒนธรรมอาเซียน เข้าใจความเป็นมาและภูมิใจในความเป็นไทย

5. เจตคติ มีองค์ประกอบย่อยคือ เห็นคุณค่าและความสำคัญของอาเซียน เห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ มีความรู้พัฒนาการของโลกอย่างคิดวิเคราะห์ เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยและเข้าใจต่างประเทศ

Downing and Thackray (1971, pp. 14 -16) เกี่ยวกับความพร้อมการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โดยยึดตาม เป็นกรอบในการศึกษา เขาทั้งสองได้แบ่งองค์ประกอบของความพร้อมไว้ 4 ด้านคือ

1. องค์ประกอบทางกายภาพ (Physical Factors) ได้แก่ ความพร้อมทางด้านร่างกายทั่วไป

2. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา (Intellectual Factors) ได้แก่ ความพร้อมทางด้านร่างกายทั่วไปโดยทั่วไปความสามารถในการรับรู้ (Perception) และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล

3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) ได้แก่ ประสบการณ์ด้านสังคม

4. องค์ประกอบด้านอารมณ์แรงจูงใจและบุคลิกภาพ (Environmental Factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางด้านอารมณ์และความต้องการที่จะเรียนรู้

ศุภชัย วรรณเลิศสกุล (2551,น. 61) ได้เสนอมาตรการและความร่วมมือกลุ่มวิสัยทัศน์เอเชีย ตะวันออก (EAVG) ในการดำเนินการระยะสั้น (EASG's Short-term Measures) มี 17 มาตรการ มีดังนี้ คือ

1. ตั้งสมาพันธ์เศรษฐกิจเอเชียตะวันออก

2. สร้างระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปและการรักษาสหสิทธิพิเศษสำหรับประเทศด้อยพัฒนา

3. ส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมการลงทุนที่น่าสนใจสำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น

4. จัดตั้งเครือข่ายการลงทุนอาเซียน

5. พัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกันสำหรับพื้นที่การเจริญเติบโตและขยายตัวทางการเงิน เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

6. ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือในพื้นที่สำคัญ 4 ลำดับ โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียน

7. ความร่วมมือผ่านการถ่ายโอนเทคโนโลยีและการพัฒนาเทคโนโลยีร่วมกัน

8. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกันในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม และเพื่อให้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากขึ้น

9. สร้างเครือข่ายของการหารือระหว่างภาควิชาการในประเทศอาเซียน

10. จัดตั้งเวทีความร่วมมือระหว่างเอเชียตะวันออก

11. ใช้โปรแกรมการพัฒนาที่ครอบคลุมทรัพยากรมนุษย์สำหรับเอเชียตะวันออก

12. จัดทำโครงการบรรเทาความยากจน

13. กำหนดขั้นตอนการร่วมกันเพื่อให้เข้าถึงการดูแลสุขภาพพื้นฐานหลักสำหรับทุกคน

14. สร้างความเข้มแข็ง การให้ความร่วมมือในปัญหาด้านความปลอดภัยที่ไม่ใช่แบบ

ดั้งเดิม

15. ร่วมกับสถาบันวัฒนธรรมและสถาบันการศึกษาเพื่อส่งเสริมความแข็งแกร่งแห่งเอกลักษณ์และจิตสำนึกของเอเชียตะวันออก

16. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนของผู้เชี่ยวชาญในการอนุรักษ์ศิลปะโบราณสถาน โบราณวัตถุและมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศในเอเชียตะวันออก

17. ส่งเสริมการศึกษาเอเชียตะวันออกในภูมิภาค

และมาตรการระยะกลาง มาตรการระยะยาว และที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม กลุ่มศึกษาเอเชียตะวันออก (EASG's Medium-term and Long-term Measures, and Those that Require Further Studies)

ประกอบด้วย 9 มาตรการ มีดังนี้

1. ส่งเสริมการลงทุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ระยะกลาง)

2. กำหนดเขตการค้าเสรีเอเชียตะวันออก (ระยะยาว)

3. สร้างการลงทุนในเอเชียตะวันออกด้วยการขยายการลงทุนในอาเซียน (ระยะยาว)

4. ติดตามวิวัฒนาการของการประชุมสุดยอดอาเซียน +3 ลงในการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (ระยะยาว)

5. สร้างสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดหาเงินทุนในระดับภูมิภาค (จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไป)

6. ติดตามการประสานงานอย่างใกล้ชิด กลไกอัตราแลกเปลี่ยนในระดับภูมิภาค (จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไป)

7. ส่งเสริมความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเลสำหรับในภูมิภาค (จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไป)

8. สร้างกรอบการทำงานเกี่ยวกับนโยบายด้านพลังงานและกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ (ที่จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไป)

9. การทำงานอย่างใกล้ชิดกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ในการหารือนโยบายและการประสานงานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมือง และภาครัฐประชาสังคมความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม (จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไป กลไกกรอบความร่วมมืออาเซียน+3 การหารือร่วมกันระหว่างอาเซียนกับ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ดำเนินผ่านกลไกการประชุมร่วมกัน 5 ระดับ ได้แก่

1. การประชุมคณะทำงานอาเซียน+3
2. การประชุมอธิบดีอาเซียน+3
3. การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน+3
4. การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ อาเซียน+3
5. การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน+3

ชม ภูมิภาค (2551 ,น.13) ให้อธิบายความหมายของเจตคติ ไว้คือ วิธีทางที่บุคคลเดาความรู้สึกต่อบางสิ่งบางอย่าง คำจำกัดความเช่นนี้มิใช่คำจำกัดความเชิงวิชาการมากนัก แต่หากเราจะพิจารณาโดยละเอียดแล้วเราก็พอจะมองเห็นความหมายของมันลึกซึ้งชัดเจนพอดู เมื่อพูดว่า คือความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ก็หมายความว่า เจตคตินั้นมีวัตถุ วัตถุที่เจตคติจะมุ่งตรงต่อนั้น จะเป็นอะไรก็ได้ อาจจะเป็น บุคคล สิ่งของ สถานการณ์ นโยบายหรืออื่นๆ อาจจะเป็นได้ทั้งนามธรรมและรูปธรรม ดังนั้น วัตถุแห่งเจตคตินั้นอาจจะเป็นอะไรก็ได้ที่คนรับรู้ หรือคิดถึง ความรู้สึกเช่นนี้อาจจะเป็นในด้านการจงใจ หรืออารมณ์ และเช่นเดียวกันแรงจูงใจแบบอื่น ๆ คือ ดูได้จากพฤติกรรม ตัวอย่างเช่น เจตคติต่อศาสนา หากเป็นเจตคติที่ดีเราจะเกิดความเคารพในวัด เราจะเกิดความรู้สึกว่า ศาสนาหรือวัดนั้นจะเป็นสิ่งจรรโลงความสงบสุข เรายินดีบริจาคทำบุญร่วมกับวัด เราจะพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นความพร้อมที่จะถูกกระตุ้นด้วยวัตถุ การกระทำต่างๆ ของคนนั้น มักถูกกำหนดด้วยเจตคติ ที่จะตัดสินใจว่าจะบริจาคเงินแก่วัดสักเท่าใดนั้น ย่อมมีปัจจัยต่างๆ เข้าเกี่ยวข้อง เช่น ชอบสมภาร รายได้ตนเองดีขึ้น เห็นความสำคัญของวัด เห็นว่าสิ่งที่จะต้องบูรณะมาก

ตฤณ ศุภโชคอุดมชัย (2556 ,น. 58) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนานักเรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร 5) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านการสร้างเครือข่าย

ศิริวรรณ ไชยภักดิ์ (2555 ,น. 4) ได้เสนอองค์ประกอบของแรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา ที่รองรับตลาดแรงงานในประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนาตนเอง ในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความถนัดและความสนใจในอาชีพ ด้านค่าใช้จ่าย และด้านการสนับสนุนของบุคคล

เกียรติศักดิ์ ชัยยามะ (2555 ,น. 7) ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมร่วมในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ ไว้ดังนี้

1. พัฒนาความรู้ความเข้าใจให้แก่ นักเรียนเกี่ยวกับค่านิยมร่วม (Cognitive Domain)
2. พัฒนาเจตคติที่ดีให้แก่ นักเรียนเกี่ยวกับค่านิยมร่วม (Affective Domain)
3. พัฒนาทักษะชีวิตที่ดีเกี่ยวกับค่านิยมร่วมให้นักเรียน (Psychomotor Domain)

ราตรี สีนาม (2555 ,น. 6) ได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดเพื่อการศึกษา การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสะเกษ มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) ด้านนโยบายของผู้บริหารโรงเรียน 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ระดับปฏิบัติการ

นงศรัตน์ ศรีพรหม (2544 ,น. 22-24) ได้กล่าวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไว้ว่า การให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมและส่งเสริมการจัดการศึกษา จะเกิดผลลัพธ์ทางบวกหลายประการ เป็นต้นว่า ระดับคะแนนเฉลี่ย ทักษะคิดต่อโรงเรียน ความประพฤติของเด็กจะดีขึ้น ส่วนอัตราการขาดเรียนจะลดลง รวมทั้งมีส่วนร่วมในด้านการบริหารและการจัดการซึ่งอยู่ในรูปของคณะกรรมการต่าง ๆ ในด้านวิชาการได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก การเป็นวิทยากร การเป็นผู้ช่วยครู การเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ที่เกิดจากประสบประการณ์จริง การประเมินผลงาน โครงการตามสภาพจริงและในด้านกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียน อันได้แก่ โครงการหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปของคณะกรรมการจัดงานหรือเป็นแขกของโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและให้ชุมชนรู้สึกโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเขา

เป็รื่อง กิจรัตน์ภร (2550, อ้างถึงใน การศึกษาการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558) ได้กล่าวว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแนวทางในการพัฒนา คือ นำข้อมูลจากการสำรวจผลการเตรียมความพร้อมในช่วงเวลาที่ผ่าน มา มาใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนา พร้อมทั้งร่วมกันแก้ปัญหา จัดทำโครงการพัฒนา

อาจารย์ของมหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ด้วยการอบรมระยะสั้นเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาวิจัย การจัดการเรียนการสอน และประสบการณ์ด้านต่างประเทศ จัดให้อธิการและผู้บริหารได้ทำวิจัย และเรียนรู้การเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศต่างๆ กับมหาวิทยาลัยในประเทศสมาชิกอาเซียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เจรจากความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำทางศึกษา และผู้บริหารมหาวิทยาลัยของประเทศสมาชิกอาเซียนเตรียมการนำผลการวิจัย การศึกษาดูงาน และผลการเจรจากความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำทางการศึกษา และผู้บริหารมหาวิทยาลัยของประเทศสมาชิกอาเซียน เตรียมการนำผลวิจัย การศึกษาดูงาน และผลการเจรจากความร่วมมือไปสู่การปฏิบัติ

เอกราช อะมะวัลย์ (ม.ป.ป.,อ้างถึงใน ต่อตระกูล บุญปลูก, 2556 ,น. 33) ได้ศึกษาการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรมุ่งสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558 และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาต่อการเข้าเป็นประชาคมอาเซียนได้แก่

1. ปัจจัยด้านความเข้าใจ เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
2. ปัจจัยศักยภาพของบุคลากร ที่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีทักษะที่เหมาะสมมีความชำนาญที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมได้รับการเพิ่มโอกาสในการทำงานรวมทั้งมีการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน
3. ปัจจัยคุณภาพมาตรฐานเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียนให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนและ
4. ปัจจัยการเปิดเสรีทางการศึกษาประกอบด้วยการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมทางการศึกษาและในการพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษา ควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานและยังได้ให้ข้อเสนอแนะเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งประกอบไปด้วย การพัฒนาองค์ความรู้ การพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาความร่วมมือ ในส่วนของปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมนั้น

สรศักดิ์ บัวแย้ม (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขต ระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 โดยเสนอแนะด้านงานบุคคล โดยโรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมครูให้มีทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีเกี่ยวกับอาเซียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูต่างชาติกับครูไทย โดยการศึกษาดูงาน

ในต่างประเทศและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะด้านการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน

เฉลียว เกื่อนภะ (2554 ,น. 78) ได้ศึกษาการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน เครือข่ายศูนย์อาเซียนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 พบว่า 1) การดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ และด้านปัจจัยสนับสนุน ตามลำดับ

Balassa (1961, อ้างถึงใน ธาณี สุขเกษม, 2555, น.1) มีแนวคิดเรื่องการบูรณาการระหว่างประเทศของเบลลา บาลาสซา (Bela Balassa. เป็นแนวคิดที่ เน้นเรื่องการบูรณาการทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้ในการอธิบายเรื่องการบูรณาการของสหภาพยุโรป (European Union. ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มประเทศที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในโลก เบลลา บาลาสซา ได้เสนอขั้นตอนของการบูรณาการทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคมี 5 ขั้นตอน มีดังนี้

1. ความร่วมมือในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Area Agreement : FTA) หมายถึง การร่วมมือกันของสมาชิกในภูมิภาคเพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้า ยกเลิกภาษีทางการค้าระหว่างกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้าโดยเสรีระหว่างประเทศสมาชิก โดยประเทศสมาชิกยังจัดเก็บภาษีศุลกากรประเทศนอกกลุ่ม ได้ตามนโยบายของตนเอง

2. สหภาพศุลกากร (Custom Union) หมายถึง ประเทศสมาชิกนอกจากจะยกเลิกภาษีทางการค้า ลดอุปสรรคระหว่างกันแล้ว ยังใช้ระบบภาษีศุลกากรกับประเทศนอกกลุ่มในอัตราเดียวกัน

3. ตลาดร่วม (Common Market) หมายถึง การขยายความร่วมมือด้านการค้า โดยเปิดโอกาสให้มี การเคลื่อนย้ายทุน แรงงาน การประกอบการในระหว่างประเทศสมาชิกได้อย่างเสรี

4. สหภาพเศรษฐกิจ (Economic Union) เป็นการรวมตัวกันตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 + 2 + 3 รวมทั้งมี การกำหนดนโยบายทางสังคม เศรษฐกิจ การเงินและการคลังร่วมกัน

5. สหภาพการเมือง (Political Union) ถือเป็นจุดสุดท้ายหรือจุดสูงสุดของการบูรณาการทางเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ประเทศสมาชิกทุกประเทศใช้นโยบายการเมืองและความมั่นคงอันเดียวกัน

จากแนวคิด หลักการ ผลการวิจัย กรอบแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความพร้อมสถานศึกษา 2) ด้านความสามารถของบุคลากร 3) ด้านเจตคติบุคลากร และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม (กระทรวงต่างประเทศ, 2559,สำนักบริหารยุทธศาสตร์, 2555, กระทรวงศึกษาธิการ, 2551,สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555,สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554,สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555,สำนักนโยบายและแผน, 2555,สุเทพ พัน

ประสิทธิ์, 2556, Downin and Thackray, 1971, ศุภชัย วรรณเลิศสกุล, 2551, ชม ภูมิภาค, 2551, ตฤณ ศุภโชคอุดมชัย, 2556, ศิริวรรณ ไชยภักดิ์, 2555, เกียรติศักดิ์ ชัยยาณะ, 2555, ราตรี สิงาม, 2555, นงครัตน์ ศรีพรหม, 2544, เปรื่อง กิจรัตน์ภร, 2550, เอกราช อมะวัลย์, 2554, สรศักดิ์ บัวแย้ม, 2556, เฉลียว เกื่อนภา, 2554 และ Bela Balassa, 1961) รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1. ด้านความพร้อมสถานศึกษา

ด้านความพร้อมของสถานศึกษา ต้องจัดความพร้อมการจัดการเรียนรู้สู่อาเซียน ประกอบด้วย

1.1. เตรียมหลักสูตรอาเซียนศึกษา ที่ยึดจากหลักสูตรแกนกลางมาจัดทำและใช้กับสถานศึกษาของตนเอง ที่เป็นกรอบและแผนในการศึกษาด้านอาเซียนศึกษา สถานศึกษาจะมีทิศทางและเป้าหมายนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของปัญญา

ทองนิล (2551 ,น. 3) ได้ให้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษา โรเรียนเครือข่ายจังหวัดเพชรบุรี การปรับกิจกรรมอาเซียนศึกษาให้พิจารณาและวิเคราะห์จากตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ปรับกิจกรรมอาเซียนศึกษา เพื่อเพิ่ม/ต่อยอดการเรียนรู้/การปฏิบัติ หรือการปรับเนื้อหา ปรับลด/เพิ่ม จากสาระการเรียนรู้แกนกลางพัฒนาเรื่องให้เกิดการเรียนรู้ตามสาระอาเซียน/หรือบรรจุตัวชี้วัดเพื่อพัฒนานักเรียนตามมาตรฐานแกนกลางต่อไป และสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรสู่การเป็นประชาคมอาเซียน หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในระบบการศึกษา การจัดการศึกษาจะดีขึ้นหรือไม่อยู่กับเรื่องของหลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเป็นหัวใจในการดำเนินงาน การจัดการศึกษาจะเป็นไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับหลักของหลักสูตรเป็นสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นรวมของจุดหมาย โครงสร้าง ระยะเวลาเรียน เนื้อหากิจกรรมต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน

1. องค์ประกอบของหลักสูตรต่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายส่วน โดย Taba (n.d., อ้างถึงใน บุญเยื่อน มีแก้ว, 2539) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ วัตถุประสงค์ (Objectives) เนื้อหา (Content) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) และการประเมินผล (Evaluation)

ส่วนพจน์ สะเพียรชัย (2535 ,น. 71) กล่าวว่า หลักสูตรจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของโครงสร้างหรือองค์ประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้ ปรัชญาการศึกษา จุดหมาย เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมงสำหรับสอนแต่ละวิชา กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร และการบริหารงานวิชาการ

ผู้บริหารโรงเรียน นอกจากบทบาทและหน้าที่ในการนำหลักสูตรไปใช้เกิดผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแล้ว ยังมีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรอีกอย่าง คือ การพัฒนาหลักสูตรโดยการสร้าง ปรับ ขยายหลักสูตรที่จะนำมาใช้ในโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพบุคลากร สถานที่

รวมถึงการสร้างคู่มือการใช้หลักสูตร การกำหนดระดับมาตรฐานการใช้หลักสูตร ตลอดจนการทำ
ประมวลการสอนและโครงการสอนวิชาต่าง ๆ ให้เหมาะสม

สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความพร้อมให้กับ
สถานศึกษา เพราะการศึกษาจะบรรลุตามความมุ่งหมายได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ คือ
การบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้หลักสูตรบังเกิดตาม
จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นอกจากจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในจุดหมาย หลักการ และโครงสร้าง
ของหลักสูตรอย่างดีแล้ว จะต้องสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จด้วย และจะต้องเป็นผู้นำใน
การพัฒนาหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร
ให้เข้าใจในหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตรอย่างลึกซึ้งแจ่มแจ้ง สามารถช่วยแนะนำ
ช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีการประชุมทางวิชาการเพื่อระดมความคิด
สร้างสรรค์และแก้ปัญหาาร่วมกันนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือตามความต้องการของครู จัดให้มี
เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรอื่น ๆ วัสดุสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาหลักสูตรไป
ทุก ๆ ด้าน และการสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู ตลอดจนมีส่วนร่วมให้ความคิดต่อผู้บริหารระดับสูงใน
การปรับปรุงหลักสูตร

2. การนำหลักสูตรไปใช้ต่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

หลักสูตรจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับการใช้หลักสูตรซึ่งเป็น
กระบวนการที่จะทำให้หลักสูตรกลายเป็นภาคปฏิบัติ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียน
จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรประถมศึกษาเป็นอย่างดี เพื่อสามารถให้คำแนะนำและ
ควบคุมครูให้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง การนำหลักสูตรไปใช้จึงถือเป็นกระบวนการ
ที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะกล่าวได้ว่าหลักสูตรนั้นถึงแม้จะสร้างขึ้นมาก็ได้ดีสักปานใด ถ้ากระบวนการของ
การนำหลักสูตรไปใช้ไม่เป็นไปอย่างมีระบบ ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือแนะนำให้การสนับสนุนจาก
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว การจัดการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ก็จะไม่บรรลุผลสำเร็จ

สมเกียรติ ยุติธรรม (2541,น. 2) ที่กล่าวว่า ผู้ถ่ายทอดในการนำเอาอุดมการณ์ของ
คณะพัฒนาหลักสูตรไปใช้เป็นการชี้ถึงความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรง ดังนั้นจะ
เห็นได้ว่า ความสำเร็จของหลักสูตรและเป้าหมายของการศึกษาที่วางไว้ มิได้ขึ้นอยู่กับตัวหลักสูตรและ
วัสดุอุปกรณ์ประกอบหลักสูตรเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรที่
เกี่ยวข้องทุกระดับที่จะปฏิบัติตามแนวของหลักสูตรด้วยความตั้งใจและมุ่งมั่นในความสำเร็จ ผู้บริหาร
โรงเรียนถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด เพราะต้องเป็นผู้นำเอาหลักการจุดหมาย โครงสร้างและเนื้อหา
ของหลักสูตรที่หน่วยงานระดับชาติ จัดวางไว้ไปใช้ให้เกิดผล ซึ่งผู้บริหารควรมีบทบาทและหน้าที่ 5
ประการดังนี้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่อย่างชัดเจน ให้บริการวัสดุหลักสูตรและ
สื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ ดำเนินการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนอย่าง

สม่ำเสมอ กระตุ้นส่งเสริมให้ครูใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดอบรมหรือจัดประชุมสัมมนา และให้กำลังใจและบำรุงขวัญให้แก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ครูคนอื่น ๆ

พนอม แก้วกำเนิด (2538 ,น. 23, อ้างถึงใน สมเกียรติ ยุติธรรม, 2541) ได้ให้ทัศนะว่า ในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนย่อมมีภารกิจและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ 6 ประการดังนี้ ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจแจ่มแจ้งทุกเรื่อง เช่น หลักสูตรต้องการคนอย่างไรที่เรียกว่า ถูกต้อง และสอดคล้องกับหลักสูตรมีลักษณะอย่างไรครูสอนให้ตรงกับหลักสูตร วิธีการวัดผลและ ประเมินผล ศึกษาเอกสารหลักสูตรให้เข้าใจในสาระสำคัญ เช่น แผนการสอนหนังสือเรียน หนังสือ อ่านประกอบในหลักการใช้ความสัมพันธ์ เพื่อจะได้ชี้แนะครูได้ถูกต้องเหมาะสมกับการเรียนการสอน และเป็นที่พักของครูได้ การวางแผนการใช้หลักสูตรในโรงเรียนตามสภาพของโรงเรียนที่เอื้อต่อการ เรียนการสอน เช่น จัดห้องเรียนให้สนองต่อกิจกรรมและส่งเสริมการสอนซ่อมเสริมให้ถูกต้องและเกิด ผลดี ทำหน้าที่กระตุ้นประสาน นำทางและเป็นตัวเชื่อม จัดระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ศึกษาปัญหา กำหนดวางแผนเพื่อแก้ปัญหา กำหนดวางตัว

3. การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 ,น. 32) ได้กล่าวถึงบทบาทการพัฒนาหลักสูตรไว้ 2 ประการ คือ ระดับชาติหรือส่วนกลาง เป็นผู้กำหนดมาตรฐานกลุ่มวิชา ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ สัดส่วน เวลาจำนวนหน่วยกิตของวิชาบังคับ และวิชาเลือกในโครงสร้างหลักสูตร ระดับสถานศึกษา จัดทำ สาระของหลักสูตรตรมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 วรรค 2 และให้ สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดรายวิชาเป็นปี ตามมาตรฐานกลุ่มวิชา ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ จำนวนหน่วยกิต และสัดส่วนที่ระดับชาติกำหนด ซึ่งในระยะเริ่มใช้หลักสูตร ส่วนกลางจะจัดทำรายวิชาบังคับ และ รายวิชาที่เลือกในสถานศึกษาที่ยังไม่มีความพร้อม ในส่วนของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับ มัธยมศึกษาชั้น บัญชี บัญชี (2544 ,น. 28-29) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นการ นำหลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บทมาปรับลด หรือเพิ่มเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียน การสอน เอกสารความรู้ หนังสือเสริมประสบการณ์ และแผนการสอนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมการดำเนินชีวิตทรัพยากรท้องถิ่น และความต้องการของท้องถิ่น โดยเปิด โอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วย สำหรับมูลเหตุที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นในระดับมัธยมศึกษาชั้น นั้น เนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรระดับชาติเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บทกำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหา กว้าง ประสบการณ์บางอย่างอาจไม่สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ สามารถนำทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะภูมิปัญญาพื้นบ้านมาใช้ประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างความรักและ ความผูกพันกับท้องถิ่นของตน ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนได้มีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่น มีความรักและผูกพันกับท้องถิ่นของในขณะเดียวกัน สมชาย เทพแสง

(2543 ,น. 18) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรชุมชนหรือท้องถิ่นไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องเตรียมการให้รอบคอบในการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่โรงเรียนต้องเป็นผู้กำหนดหลักสูตรโรงเรียน ซึ่งต้องสอดคล้องกับท้องถิ่นของตนในขณะเดียวกัน สมชาย เทพแสง (2543 , น.18) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรชุมชนหรือท้องถิ่นไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องเตรียมการให้รอบคอบในการพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่โรงเรียนต้องเป็นผู้กำหนดหลักสูตรโรงเรียนซึ่งต้องให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม รวมทั้งเป็นคนดี โดยมีส่วนร่วมกลางกำหนดมาตรฐานกลุ่มวิชาตามโครงสร้างของหลักสูตร และให้สถานศึกษานำไปกำหนดเป็นสาระหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อให้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนนับได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา มีความสำคัญ และจำเป็นต่อการดำเนินการนั้นๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการจัดการศึกษาก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากการดำเนินการที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนและประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐจะต้องจัดการศึกษาให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีความสำคัญและจำเป็น ซึ่งกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 ,น. 8 -9, 20, 22-23 และ 42) ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า การจัดการศึกษาต้องให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้ง บุคคล ครอบครัว เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันสังคม สถานประกอบการ นอกจากนั้นการจัดการเรียนรู้อย่างเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ โดยการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ตลอดจนร่วมส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน โดยนำเอาประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาอย่างแท้จริง

1.2 ความพร้อมของแผนกลยุทธ์ ในเรื่องอาเซียนศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องจัดความพร้อมและดำเนินนโยบาย เพื่อพัฒนาแผนกลยุทธ์ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องและรองรับรูปแบบกิจกรรม และนโยบายตามแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาความพร้อมการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน แผนกลยุทธ์จะเป็นแนวทางของการพัฒนาความพร้อมการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนต่อไป โดยสอดคล้องกับแนวความคิดของสมคิด เลิศไพฑูรย์ (2553) ได้อธิบายแนวทางการ

จัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาโดยการปรับตารางการเรียนการสอนให้ตรงกับอาเซียน มหาวิทยาลัยจะปรับตารางการเรียนการสอนของธรรมศาสตร์ไปตามมติที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย คือ ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ดังนั้น ภายในปี พ.ศ. 2557 ทุกมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจะปรับตารางเปิดการเรียนการสอนในช่วงเดือนสิงหาคม – กันยายน ไม่ใช่เดือนมิถุนายน เช่นในปัจจุบันเพื่อให้ตารางการเรียนการสอนตรงกับอาเซียน ซึ่งจะทำให้การแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา และนักวิจัยจะทำได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ ไม่ใช่เพียงตารางเรียนในส่วนของประเทศไทยกับประเทศในอาเซียนเท่านั้น แต่รวมถึงตารางเรียนของประเทศไทยกับประเทศในยุโรป และอเมริกา ส่งเสริมให้นักศึกษาธรรมศาสตร์เลือกเรียนภาษาอาเซียนเป็นภาษาที่ 3 มากขึ้นโดย คณะศิลปศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะที่เปิดสอนภาษาต่างประเทศ โดยที่ผ่านมามีเปิดสอนภาษาของประเทศในอาเซียนครบทุกภาษาแล้ว แต่มหาวิทยาลัยมีนโยบายเพิ่มเติม คือ จำนวนห้องเรียนให้รองรับนักศึกษาได้มากขึ้น เนื่องจากการสื่อสารภาษาในประเทศอาเซียนเป็นภาษาที่ 3 ได้นั้น เป็นเรื่องสำคัญเพราะ การสื่อสารได้ 2 ภาษา คือภาษาไทย และภาษาอังกฤษเท่านั้นยังถือว่าน้อยไป เมื่อเทียบกับการแข่งขันในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพิ่มทางเลือกในการเรียนภาษาอังกฤษ และศักยภาพของผู้เรียน

สรุปได้ว่า ความพร้อมของสถานศึกษานั้น จะต้องมีการวางแผนทางเพื่อใช้ในการพัฒนาความพร้อมของสถานศึกษา เช่น การจัดทำหลักสูตร การจัดทำกลยุทธ์ ทั้งนี้ ทั้ง 2 ส่วน ที่กล่าวมานั้น เป็นแนวทางที่จะบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ต่อไป

2. ด้านความสามารถของบุคคล ประกอบด้วย

การพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคล โดยบุคลากรนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาความพร้อมการจัดการเรียนรู้ สู่ประชาคมอาเซียน ก่อนอื่นบุคลากรต้องมีความพร้อมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวอาเซียนศึกษา โดยสถานศึกษาอาจมีการส่งเสริมให้บุคลากรนั้น ได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยจากการจัดอบรม สัมมนา หรือจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เปรี๊อง กิจรัตน์ภร (2550) อ้างถึงการศึกษาศึกษาการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 ได้กล่าวว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแนวทางในการพัฒนา คือ นำข้อมูลจากการสำรวจผลการเตรียมความพร้อมในช่วงเวลาที่ผ่านมา มาใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและพัฒนา พร้อมทั้งร่วมกันแก้ปัญหา จัดทำโครงการพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ด้วยการอบรมระยะสั้นเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาวิจัย การจัดการ

เรียนการสอน และประสบการณ์ด้านต่างประเทศ จัดให้อธิการและผู้บริหารได้ทำวิจัย และเรียนรู้การเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศต่าง ๆ กับมหาวิทยาลัยในประเทศสมาชิกอาเซียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เจรจาความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำทางศึกษา และผู้บริหารมหาวิทยาลัยของประเทศสมาชิกอาเซียนเตรียมการนำผลการวิจัย การศึกษาดูงาน และผลการเจรจาความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำทางการศึกษา และผู้บริหารมหาวิทยาลัยของประเทศสมาชิกอาเซียน เตรียมการนำผลวิจัย การศึกษาดูงาน และผลการเจรจาความร่วมมือไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการเครือข่ายที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งเตรียมความพร้อม สรุป 5 เรื่องสำคัญคือ การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ การพัฒนาหลักสูตร/การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร (ผู้บริหารอาจารย์ เจ้าหน้าที่) การพัฒนานักศึกษาและการพัฒนาศูนย์ /หน่วยงานให้บริการด้านภาษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 ,น. 11) กล่าวว่า ในการมีส่วนร่วมจะต้องให้ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ตั้งแต่การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา และการติดตามผล ส่วนคณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 ,น. 29-30) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาที่รวมศูนย์อำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง จะขาดเอกภาพทั้งในระดับแนวตั้งและแนวนอน ทำให้เกิดระบบและความยืดหยุ่นในองค์กรที่อยากจะเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรเอกชนหรือกลุ่มอาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมส่งเสริม ในการดำเนินงาน ประชาชนหรือผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา หลักสูตร แบบเรียน การเรียนการสอน ทำให้ไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่นและสังคม จะมีอยู่บ้างก็ในรูปของการช่วยเหลือแรงงาน เงิน หรือวัสดุภัณฑ์ มากกว่าความคิด ร่วมตัดสินใจหรือร่วมติดตามผล หรือร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียนไม่ว่าในระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาก็ตาม ก็มีส่วนร่วมเล็กน้อยซึ่งเป็นเพียงกรรมการที่ปรึกษา หรือรับทราบการดำเนินงานเท่านั้น จึงเป็นจุดอ่อนของระบบคณะกรรมการในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นระดับที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดนอกจากนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ,น. 50-51) ได้กล่าวว่า ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เขตพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ควรเข้ามามีบทบาทร่วมกันในการประกันคุณภาพการศึกษา ในการส่งเสริมอำนวยความสะดวก ให้ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูลร่วมกันในการประกันคุณภาพการศึกษา ให้ข้อมูลย้อนหลัง กำกับ สนับสนุน การพัฒนา การติดตามผลการประเมิน และนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุง รวมทั้งร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมให้และร่วมใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดเป้า จัดทำแผนพัฒนา ตรวจสอบ ประเมินผลและปรับปรุงสถานศึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้สถานศึกษา มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

สรุปได้ว่า ความรู้ความสามารถของบุคลากรนั้น จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสถานศึกษาก็จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนอย่างเต็มศักยภาพ เพราะว่าความรู้ความสามารถของบุคลากร คือ ใจสำคัญที่จะสร้างความพร้อมให้กับทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาตัวผู้บริหารและครู ที่สำคัญคือนักเรียนที่จะต้องนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับการถ่ายทอดจากผู้บริหารและครูไปใช้ในอนาคต ความรู้ความสามารถของบุคลากรจะเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะนำมาพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

3. ด้านเจตคติบุคลากร

การบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านความพร้อมด้านเจตคติของบุคลากร ประกอบด้วย

สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคลากรอันเป็นผลทำให้เกิดมีท่าที หรือมีความคิดเห็นรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ หรือไม่ชอบ เห็นหรือไม่เห็นด้วย โดยความรู้สึกทางเจตคตินี้จะส่งผลถึงความพร้อม โดยรวมของสถานศึกษาได้เพราะถือว่าความรู้สึกทางด้านจิตใจ ความรู้สึกเอาใจใส่ และความรู้สึกตระหนักในแนวทางด้วยความตั้งใจ และรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน เมื่อผู้บริหารหรือครูมีความเข้าใจในเจตคติที่ดีแล้ว ก็จะเข้าใจถึงบทบาทและแนวทางที่นำไปสู่การบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชม ภูมิภาค (2559) ได้อธิบายเรื่อง การเกิดเจตคติว่าเกิดจากการเรียนรู้ และโดยมากก็เป็นการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ดังนั้นปัจจัยที่ทำให้เกิดเจตคติจึงมีหลายประการ เช่น

3.1 ประสบการณ์เฉพาะ เมื่อคนเราได้รับประสบการณ์ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจจะมีลักษณะในรูปแบบที่ผู้ได้รับรู้สึกว่าได้รางวัลหรือถูกลงโทษ ประสบการณ์ที่ผู้เรียนรู้สึกเกิดความพึงพอใจย่อมจะทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าเป็นประสบการณ์ที่ไม่เป็นที่พึงพอใจก็ย่อมจะเกิดเจตคติที่ไม่ดี

3.2 การสอน การสอนนั้นอาจจะเป็นทั้งแบบที่เป็นแบบแผน หรือไม่แบบแผนก็ได้ซึ่งเราได้รับจากคนอื่น องค์กรที่ทำหน้าที่สอนเรามีมากมาย อาทิเช่น บ้าน วัด โรงเรียน สื่อมวลชนต่างๆ เรามักจะได้รับเจตคติที่สังคมมีอยู่และนำมาขยายตามประสบการณ์ของเรา การสอนที่ไม่เป็นแบบแผนนั้น ส่วนใหญ่เริ่มจากครอบครัวตั้งแต่เด็ก ๆ มาแล้ว พ่อแม่พี่น้องมักจะบอกเราว่า สิ่งนั้นไม่ดี สิ่งนี้ไม่ดี หรือใครควรทำอะไรมีความสำคัญอย่างไร การสอนส่วนมากเป็นแบบยึดทะนาน และมักได้ผลดีเสียด้วยในรูปแบบการปลูกฝังเจตคติ

3.3 ตัวอย่าง (Model) เจตคติบางอย่างเกิดขึ้นจากการเลียนแบบในสถานการณ์ต่าง ๆ เราเห็นคนอื่นประพฤติ เราเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคนอื่นออกมาเป็นรูปของเจตคติถ้าเรายอมรับ นับถือ หรือเคารพคน ๆ นั้น เราก็มักจะยอมรับความคิดของเขาตามที่เรารู้เข้าใจ เช่น เด็กชายแดงเห็นบิดาดู

รายการกีฬาทางโทรทัศน์ประจำ เขาก็จะแปลความหมายว่ากีฬานั้นเป็นเรื่องน่าสนใจและจะต้องดู หรือถ้าเขาเห็นพ่อแม่ระมัดระวังต่อชุดรับแขกในบ้านมากกว่าของที่อยู่นอกบ้าน ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าของในบ้านต้องระวังรักษาเป็นพิเศษ ซึ่งการเรียนรู้เช่นนี้พ่อแม่ไม่จำเป็นต้องพูดอะไรเลย เด็กจะเฝ้าสังเกตการณ์ปฏิบัติของพ่อแม่ต่อบุคคลอื่นอย่างถ่องแท้ จะเรียนรู้ว่าใครควรคบใครควรนับถือ ใครไม่ควรนับถือ

3.4 ปัจจัยที่เกี่ยวกับสถาบัน มีปัจจัยทางสถาบันอยู่เป็นอันมากที่มีส่วนสร้าง สนับสนุนเจตคติของเราตัวอย่างเช่น การปฏิบัติตนในวัด โบสถ์ การแต่งกายของคนในสถานการณ ทางสังคมต่าง ๆ เป็นสิ่งให้แนวเจตคติของคนเราเป็นอันมาก สภาวะที่มีผลต่อการก่อให้เกิดของเจตคติ นั้นมีหลายอย่าง อาทิเช่น ประการแรกขึ้นอยู่กับการศึกษาที่เราคิดว่าเราเป็นพวกเดียวกัน (Identification) เด็กที่ยอมรับว่าตนเองเป็นพวกเดียวกับพ่อแม่ ย่อมจะรับเจตคติของพ่อแม่ง่ายขึ้น หรือที่โรงเรียน หากเชื่อถือว่าครูเป็นพวกเดียวกับตนเอง ย่อมจะรับความเชื่อถือหรือเจตคติของครู ประการที่สอง ขึ้นอยู่กับว่าเจตคตินั้นคนอื่น ๆ เป็นจำนวนมากเชื่ออย่างนั้น หรือคิดอย่างนั้น (Uniformity) การที่เรา จะมีเจตคติเข้ากลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้นั้น อาจจะมีสาเหตุอื่นอีก เช่น โอกาสที่จะได้รับ เจตคติแตกต่างกันไปนั้น ไม่มีประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งหากไม่เห็นด้วยกับส่วนใหญ่ เราเกิดความรู้สึก ว่าส่วนใหญ่ปฏิเสธเรานอกจากนี้ ประการที่สามการที่เรามีเจตคติตรงกับคนอื่นที่เกี่ยวกับเราและ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดทางเจตคติ ดังนี้

เจตคติของบุคคลต่อการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพอาเซียน

เจตคติ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน อ่านว่า เจ ตะ คะ ตี เป็นคำนาม แปลว่า ท่าที หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 ,น. 235)

ชม ภูมิภาค (2551 ,น. 13) ให้ความหมายเจตคติ คือ วิธีทางที่บุคคลแสดงความรู้สึกต่อบาง สิ่งบางอย่าง คำจำกัดความเช่นนี้มีใช้จำกัดความเชิงวิชาการมากนัก แต่หากเราจะพิจารณาโดย ละเอียดแล้วเราก็พอจะมองเห็นความหมายของมันลึกซึ้งชัดเจนพอดู เมื่อพูดว่า คือ ความรู้สึกต่อ สิ่ง นั้น ก็หมายความว่า เจตคตินั้นมีวัตถุ วัตถุที่เจตคติจะมุ่งตรงต่อนั้น จะเป็นอะไรก็ได้ อาจจะเป็น บุคคล สิ่งของ สถานการณ์ นโยบายหรืออื่น ๆ อาจจะเป็นได้ทั้งนามธรรมและรูปธรรม ดังนั้น วัตถุแห่งเจต คตินั้นอาจจะเป็นอะไรก็ได้ที่คนรับรู้ หรือคิดถึง ความรู้สึกเช่นนี้อาจจะเป็นในด้านการจงใจ หรือ อารมณ์ และเช่นเดียวกันแรงจงใจแบบอื่น ๆ คือ ดูได้จากพฤติกรรม ตัวอย่างเช่น เจตคติต่อศาสนา หากเป็นเจตคติที่ดีเราจะเกิดความเคารพในวัด เราจะเกิดความรู้สึกว่า ศาสนาหรือวัดนั้นจะเป็นสิ่ง จรรโลงความสงบสุข เรายินดีบริจาคทำบุญร่วมกับวัด เราจะพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นความพร้อมที่ จะถูกกระตุ้นด้วยวัตถุ การกระทำต่าง ๆ ของคนนั้น มักถูกกำหนดด้วยเจตคติ ที่จะตัดสินใจว่าจะ บริจาคเงินแก่วัดสักเท่าไคนั้น ย่อมมีปัจจัยต่าง ๆ เข้าเกี่ยวข้อง เช่น ชอบสมภาร รายได้ตนเองดีขึ้น เห็นความสำคัญของวัด เห็นว่าสิ่งที่จะต้องบูรณะมาก

“เจตคติ” คือ สภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจ ที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลทำให้เกิดมีท่าทีหรือมีความคิด เห็นรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นหรือไม่เห็นด้วย เจตคติมี 2 ประเภทคือ เจตคติทั่วไป เจตคติเฉพาะอย่าง

ดังนั้น อาจสรุปความหมายของเจตคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในลักษณะชอบ ไม่ชอบ อาจเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พอใจ ไม่พอใจ ต่อสิ่งใด ๆ ในลักษณะเฉพาะตัวตามที่ทัศนคติที่มีอยู่ และทำให้จะเป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง

องค์ประกอบของเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2549 ,น. 505-506, อ้างถึงใน วิทย์ บัญชิตกุล, 2554) กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การรู้ (Cognition) ประกอบด้วย ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติ เช่น ทัศนคติต่อลัทธิคอมมิวนิสต์ สิ่งสำคัญขององค์ประกอบนี้ก็คือ จะประกอบด้วยความเชื่อที่ได้ประเมินค่าแล้วว่าน่าเชื่อถือ หรือไม่น่าเชื่อถือ ดีหรือไม่ดี และยังรวมไปถึงความเชื่อในใจว่าควรจะมีปฏิกิริยาตอบโต้อย่างไร แต่เป้าหมายทัศนคตินั้นจึงจะเหมาะสมที่สุด ดังนั้น การรับรู้และแนวโน้มพฤติกรรมจึงมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

2. ความรู้สึก (Feeling) หมายถึง อารมณ์ที่มีต่อเป้าหมาย เจตคตินั้น เป้าหมายจะถูกมองด้วยอารมณ์ชอบหรือไม่ชอบ ถูกใจหรือไม่ถูกใจ ส่วนประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึกนี้เองที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกตึงเครียด ซึ่งอาจกระตุ้นให้มีปฏิกิริยาโต้ตอบได้ หากมีสิ่งขัดกับความรู้สึกมากระทบ

3. แนวโน้มพฤติกรรม (Action Tendency) หมายถึง ความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติ ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อเป้าหมายเขาจะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือหรือสนับสนุนเป้าหมายนั้น ถ้าบุคคลมีเจตคติในทางลบต่อเป้าหมาย เขาก็จะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมทำลาย หรือทำร้ายเป้าหมายนั้นเช่นกัน (ชม ภูมิภาค, 2551 ,น.16)

ลักษณะของเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

Katz (n.d., อ้างถึงใน ชม ภูมิภาค, 2551 , น.14) มองว่า เจตคติมีประโยชน์และหน้าที่คือ

1. เป็นประโยชน์โดยการเป็นเครื่องปรับตัว และเป็นประโยชน์ในการใช้เพื่อทำการต่าง ๆ
2. ทำประโยชน์โดยการใช้องกันสภาวะจิตใจ หรือปกป้องสภาวะจิตของบุคคลเพราะความคิดหรือความเชื่อบางอย่าง สามารถทำให้ผู้เชื่อหรือคิดสบายใจ ส่วนจะผิดจะถูกเป็นอีกเรื่องหนึ่ง
3. เจตคติทำหน้าที่แสดงค่านิยมให้คนเห็น
4. มีประโยชน์หรือให้ประโยชน์ทางความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้คนและสิ่งต่าง ๆ

5. ช่วยให้คุณคลมมีหลักการและกฎเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมหรือช่วยพัฒนาค่านิยมให้กับบุคคล การที่บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคล สถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม จะเป็นสิ่งช่วยให้คุณจะสามารถประเมินและตัดสินใจได้ว่า ควรจะเลือกประพฤติอย่างไรจึงจะเหมาะสมและดีงาม

สรุปได้ว่า เจตคติของบุคลากรนั้นมีผลต่อความพร้อมการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน เพราะถ้าผู้บริหารและครูมีเจตคติก็จะนำความรู้และประสบการณ์ถ่ายทอดสู่ผู้เรียน เจตคติที่ดีของคุณครู จึงเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะพัฒนาความพร้อมการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนต่อไป

4. ด้านสิ่งแวดล้อม

ความพร้อมการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษานั้น มีความสำคัญของเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดตั้งศูนย์อาเซียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ สามารถให้ผู้บริหาร ครูและนักเรียนสามารถสืบค้นและหาข้อมูลได้ ทั้งนี้ในการเตรียมความพร้อมการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ก็ควรที่จะจัดตั้งและพัฒนาศูนย์อาเซียนศึกษา โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ อธิธิ ดิษฐบรรจง (2554, อ้างถึงในการประชุม สัมมนาเรื่อง “การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2015” มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กล่าวว่า การวางแผนทางจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย โดยการจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา โดยมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนจำนวนหนึ่ง มีกลุ่มหรือศูนย์อาเซียนศึกษาภายในโครงสร้างของสถาบันเองหรือไม่ก็กำลังอยู่ระหว่างเตรียมการจัดตั้ง หากไม่มีก็ยังคงมีการศึกษาวิจัยที่พาดพิงถึงอาเซียนศึกษาอยู่ และทำกิจกรรมต่อเนื่องยาวนานแล้วด้วย สำหรับในระดับโรงเรียนนั้น กระทรวงศึกษาธิการจะทยอยจัดตั้งโครงการนำร่องอาเซียนศึกษาตามโรงเรียนที่พร้อมในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทั้งหมดนี้บ่งชี้ถึงความตื่นตัวในแวดวงการศึกษาในเรื่องอาเซียนอยู่ไม่น้อย ซึ่งก็อาจแปลว่า “ไม่มาก” ก็ได้ ในเรื่องนี้หากปล่อยให้ไปไปตามความพร้อมของแต่ละสถาบันหรือกระทรวงต้นสังกัด ก็คาดว่าจะขาดเอกภาพระดับชาติ ขาดความเชื่อมโยงระหว่างสถาบัน จนกลายเป็นต่างฝ่ายต่างทำ ต่างคนต่างเดินไปคนละทิศคนละทางกัน และอาจไปถึงปลายทางแห่งประชาคมอาเซียนไม่พร้อมกัน ในที่สุดประเทศไทยก็จะกลายเป็นประเทศที่เดินทางไปสู่เป้าหมายประชาคมอาเซียนช้ากว่ารัฐสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ ได้ งานเร่งด่วนที่ต้องทำคือ การสร้างศูนย์กลางระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงประสานจัดการเครือข่ายอาเซียนศึกษาให้ครอบคลุมทั้งประเทศและทุกระดับ ซึ่งในขั้นต้นนี้อาจจะเรียกชื่อไปก่อนว่า “ศูนย์อาเซียนแห่งประเทศไทย” (ASEAN Studies Centre of Thailand) และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย เทพแสง (2554 ,น. 37) ได้กล่าวว่า การพัฒนาอาคารสถานที่เพื่อให้มีลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สถานที่ของโรงเรียนจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะจัดเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักเรียนและชุมชน มีมุมค้นคว้า ป้ายนิเทศ โดยเฉพาะ

ห้องสมุด ต้องมีหนังสือค้นคว้ามากมายและมีบริการ ทุกวัน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนและชุมชนเข้ามาค้นคว้าเพิ่มเติม รวมทั้งสนามกีฬาก็ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนและชุมชนมาใช้ออกกำลังกาย ซึ่งในอนาคตโรงเรียนจะมีลักษณะที่เหมือนบ้าน ในขณะที่เดียวกัน ก็จะมีลักษณะเหมือนสถานที่พักผ่อน เป็นตลาดวิชาเพื่อพัฒนาวิชาชีพให้กับเยาวชนและบุคลากรในชุมชนอันจะช่วยให้ชุมชนเป็นปึกแผ่นได้

ทิตานา แชมมณี (2543 ,น.30) ได้กล่าวว่า การได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของกลุ่มคนยิ่งมาก ยิ่งกว้างก็จะยิ่งทำให้ระดับการพัฒนาที่สูง หรือกล่าวอีกนัยว่าการพัฒนาจะทำได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นกับความมากน้อยของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสังคม หรือชุมชนนั้น นอกจากนี้

ณรงค์รัตน์ ศรีพรหม (2544 ,น. 22-24) ได้กล่าวว่าการให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมและส่งเสริมการจัดการศึกษา จะเกิดผลลัพธ์ทางบวกหลายประการ เป็นต้นว่า ระดับคะแนนเฉลี่ย ทักษะคิดต่อโรงเรียน ความประพฤติของเด็กจะดีขึ้น ส่วนอัตราการขาดเรียนจะลดลง รวมทั้งมีส่วนร่วมในด้านการบริหารและการจัดการซึ่งอยู่ในรูปของคณะกรรมการต่างๆ ในด้านวิชาการได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก การเป็นวิทยากร การเป็นผู้ช่วยครู การเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ที่เกิดจากประสบประการณ์จริง การประเมินผลงาน โครงการตามสภาพจริงและในด้านกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียน อันได้แก่ โครงการหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปของคณะกรรมการจัดงานหรือเป็นแขกของโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและให้ชุมชนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเขาสรุปได้ว่า ความพร้อมที่สำคัญของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ก็คือ การจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา เพราะศูนย์อาเซียนศึกษาดังกล่าว จะสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร ครูและนักเรียนในการเข้าถึงความรู้ และยังเป็นการสร้างความพร้อมเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ต่อไป

2.2.4 ความร่วมมือด้านการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

การบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน หรือความเป็นประชาคมอาเซียน ได้มีนักวิชาการ นักการศึกษา และองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ทำการศึกษาแนวทางต่างๆ เพื่อความเป็นคุณภาพอาเซียนและประชาคมอาเซียน ไว้ดังนี้

กรอบความร่วมมือของอาเซียน มีความเป็นมาและพัฒนาการของกรอบอาเซียน+3 กรอบความร่วมมืออาเซียน +3 (อาเซียน และจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) เริ่มต้นขึ้นใน ปี 1997 ในช่วงที่เกิดวิกฤตทางการเงินใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออก โดยได้มีการหารือกัน ระหว่างผู้นำของประเทศสมาชิกอาเซียนและ ผู้นำของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้เป็นครั้งแรก ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ประเทศมาเลเซีย เมื่อเดือนธันวาคม ปี 1997 ในเรื่องความร่วมมือในการรักษาเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจในภูมิภาค และกลุ่มทางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกในศตวรรษที่ 21 และต่อมาผู้นำของประเทศสมาชิกอาเซียน และผู้นำของจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ได้พบกัน ครั้งที่ 2 ในปี 1998 ที่ประเทศเวียดนาม และได้มีการ

หารือกันใน 2 ประเด็นหลักได้แก่ 1) ความร่วมมือในการฟื้นฟูเศรษฐกิจในภูมิภาค 2) ความร่วมมือสู่ศตวรรษที่ 21 ในการรักษา และส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคง เสถียรภาพและการพัฒนา นับแต่นั้นเป็นต้นมา การประชุมสุดยอดอาเซียน+3 (ASEAN+3 Summit) ก็ได้จัด ขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเดียวกับการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) กรอบความร่วมมืออาเซียน+3 ได้เริ่มเป็นรูปเป็นร่างมากขึ้น ภายหลังจากที่มีการออกแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง (Joint Statement on East Asia Cooperation) ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน+3 ครั้งที่ 3 ณ กรุงมะนิลา ประเทศ ฟิลิปปินส์ ในเดือนพฤศจิกายน ปี 1999 ซึ่งระบุความร่วมมือในอนาคตระหว่างอาเซียนกับ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ใน 2 สาขาหลัก ดังนี้ 1) สาขาเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การเงินการคลัง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม การพัฒนาทางด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์สารสนเทศและวัฒนธรรม และความร่วมมือด้านการพัฒนา 2) สาขาการเมืองและอื่นๆ ได้แก่ ความร่วมมือด้านการเมือง ความมั่นคง และ ประเด็น ความมั่นคงข้ามชาติ (Transnational Issues) วัตถุประสงค์กรอบความร่วมมืออาเซียน+3 การรวมกลุ่มระหว่างอาเซียนและจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียง (East Asian Community : EAC) มีวัตถุประสงค์เพื่อจะเป็นเขตความร่วมมือทางความมั่นคงและการเมืองที่ไม่ใช่ความรุนแรง โดยความร่วมมือมีความจำเป็นมากขึ้น หลังเกิดวิกฤตการเงินเอเชียและวิกฤตในภูมิภาค อาทิ การแพร่ระบาดของโรคซาร์ส (SARs) และโรคไข้หวัดนก รวมถึงภัยคุกคามจากการก่อการร้าย อีกทั้งจะช่วยส่งสัญญาณต่อประชาคมโลกถึงการร่วมมือ และความเชื่อมั่นระดับลึกซึ่งที่เกิดขึ้นในภูมิภาค (ศุภชัย วรรณเลิศสกุล, 2551 ,น. 59) ภายใตกรอบความร่วมมือสำคัญ 6 ด้าน ที่เร่งผลักดัน ได้แก่

1. การร่วมกันกำหนดกฎระเบียบในภูมิภาค
2. การตั้งเขตการค้าเสรี
3. ข้อตกลงร่วมมือทางการคลังและการเงิน
4. เขตความร่วมมือและมิตรภาพเพื่อหลีกเลี่ยงการสะสมอาวุธ
5. การคมนาคมและเครือข่ายการสื่อสาร
6. ด้านสิทธิมนุษยชนและพันธะต่างๆ

ซึ่งสามารถผลักดันเพื่อสร้างความคืบหน้าสู่การเกิดประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียงได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ประเทศต่าง ๆ จะต้องร่วมมือและแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอย่างเร่งด่วน อาทิ ปัญหาโครงการนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ ปัญหาการก่อการร้าย และการอ้างสิทธิเหนือดินแดนที่ทับซ้อนกัน โดยเฉพาะในแถบทะเลจีนใต้ เพื่อไม่ให้ปัญหาดังกล่าว บั่นทอนต้องการสร้างประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียง กิจกรรมความร่วมมือในกรอบอาเซียน+3 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน+3 ครั้งที่ 2 ณ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม เมื่อเดือน ธันวาคม ปี 1998 ได้มีมติเห็นชอบให้มีการจัดตั้งกลุ่มวิสัยทัศน์เอเชียตะวันออกเฉียง (East Asia Vision Group : EAVG) ซึ่งประกอบไปด้วย นักวิชาการ

และผู้ทรงคุณวุฒิจากประเทศ อาเซียน+3 ตามข้อเสนอของประธานาธิบดี คิม แด จุง แห่งสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) เพื่อระดมความคิดและแสวงหาวิธีการขยายความร่วมมือในด้านต่างๆ ของประเทศในภูมิภาค เอเชียตะวันออก โดยกลุ่มวิสัยทัศน์เอเชีย ตะวันออก (EAVG) ได้เสนอแนะแนวความคิดการจัดตั้งประชาคมเอเชียตะวันออก (East Asian Community : EAC) และมาตรการความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งประชาคมเอเชียตะวันออก ซึ่งรวมถึงการจัดการประชุมสุดยอดเอเชีย ตะวันออก (EAS. ต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน+ 3 ครั้งที่ 5 ณ ประเทศบรูไน เมื่อปี 2001 รวมทั้ง เสนอให้จัดตั้ง East Asia Free Trade Area (EAFTA) ซึ่งจะเป็นเครื่องมือหลักทางด้าน เศรษฐกิจสำหรับการรวมตัวกันของประเทศในเอเชียตะวันออก โดยคำนึงถึงความแตกต่างในระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศในกลุ่ม ต่อมาที่ประชุมสุดยอดอาเซียน+3 ครั้งที่ 4 ณ ประเทศสิงคโปร์ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี 2000 ได้มีมติให้จัดตั้งกลุ่มศึกษาเอเชียตะวันออก (East Asia Study Group : EASG) ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่อาวุโสประเทศ อาเซียน+3 เพื่อพิจารณาและประเมินข้อเสนอแนะของกลุ่มวิสัยทัศน์เอเชียตะวันออก (EAVG) ในปี 2002 กลุ่มศึกษาเอเชียตะวันออก (EASG. ได้เสนอรายงานการศึกษาต่อที่ประชุม สุดยอดอาเซียน+3 ครั้งที่ 6 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา โดยได้พิจารณาคัดสรร มาตรการที่เสนอแนะโดยกลุ่มวิสัยทัศน์เอเชีย ตะวันออก (EAVG) จำนวน 26 มาตรการ โดยแบ่งเป็นมาตรการระยะสั้น 17 มาตรการ มาตรการระยะปานกลาง มาตรการระยะยาว และที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม 9 มาตรการ ซึ่ง มาตรการและความร่วมมือในการดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

มาตรการระยะสั้น (EASG's Short-term Measures) มี 17 มาตรการ (ศุภชัย วรรณเลิศสกุล, 2551 ,น. 61) มีดังนี้ คือ

1. ตั้งสมพันธมิตรเศรษฐกิจเอเชียตะวันออก
2. สร้างระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปและการรักษาสิทธิพิเศษสำหรับประเทศด้อยพัฒนา
3. ส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมการลงทุนที่น่าสนใจสำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น
4. จัดตั้งเครือข่ายการลงทุนอาเซียน
5. พัฒนาทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกันสำหรับพื้นที่การเจริญเติบโตและขยายตัวทางการเงิน เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน
6. ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือในพื้นที่สำคัญ 4 ลำดับ : โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียน
7. ความร่วมมือผ่านการถ่ายโอนเทคโนโลยีและการพัฒนาเทคโนโลยีร่วมกัน

8. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกันในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม และเพื่อให้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากขึ้น

9. สร้างเครือข่ายของการหารือระหว่างภาควิชาการในประเทศอาเซียน

10. จัดตั้งเวทีความร่วมมือระหว่างเอเชียตะวันออก

11. ใช้โปรแกรมการพัฒนาที่ครอบคลุมทรัพยากรมนุษย์สำหรับเอเชียตะวันออก

12. จัดทำโครงการบรรเทาความยากจน

13. กำหนดขั้นตอนการร่วมกันเพื่อให้เข้าถึงการดูแลสุขภาพพื้นฐานหลักสำหรับทุกคน

14. สร้างความเข้มแข็ง การให้ความร่วมมือในปัญหาด้านความปลอดภัยที่ไม่ใช่แบบ

ดั้งเดิม

15. ร่วมกับสถาบันวัฒนธรรมและสถาบันการศึกษาเพื่อส่งเสริมความแข็งแกร่งแห่งเอกลักษณ์และจิตสำนึกของเอเชียตะวันออก

16. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนของผู้เชี่ยวชาญในการอนุรักษ์ศิลปะ โบราณสถาน โบราณวัตถุและมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศในเอเชียตะวันออก

17. ส่งเสริมการศึกษาเอเชียตะวันออกในภูมิภาค

มาตรการระยะกลาง มาตรการระยะยาว และที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม กลุ่มศึกษาเอเชียตะวันออก (EASG's Medium-term and Long-term Measures, and Those that Require Further Studies) ประกอบด้วย 9 มาตรการ ศุภชัย วรรณเลิศสกุล (2551 ,น. 62) มีดังนี้

1. ส่งเสริมการลงทุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ระยะกลาง)

2. กำหนดเขตการค้าเสรีเอเชียตะวันออก (ระยะยาว)

3. สร้างการลงทุนในเอเชียตะวันออกด้วยการขยายการลงทุนในอาเซียน (ระยะยาว)

4. ติดตามวิวัฒนาการของการประชุมสุดยอดอาเซียน + 3 ลงในการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (ระยะยาว)

5. สร้างสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดหาเงินทุนในระดับภูมิภาค (จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไป)

6. ติดตามการประสานงานอย่างใกล้ชิด กลไกอัตราแลกเปลี่ยนในระดับภูมิภาค (จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไป)

7. ส่งเสริมความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเลสำหรับในภูมิภาค (จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไป)

8. สร้างกรอบการทำงานเกี่ยวกับนโยบายด้านพลังงานและกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ (ที่จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไป)

9. การทำงานอย่างใกล้ชิดกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ในการหาธรรมาภิบาลและการประสานงานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมือง และภาครัฐประชาสังคมความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม (จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อไป)

กลไกกรอบความร่วมมืออาเซียน+3 การหารือร่วมกันระหว่างอาเซียนกับ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ดำเนินผ่านกลไกการประชุมร่วมกัน 5 ระดับ ได้แก่

1. การประชุมคณะทำงานอาเซียน+3
2. การประชุมอธิบดีอาเซียน+3
3. การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน+3
4. การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ อาเซียน+3
5. การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน+3

สำหรับแนวคิดเรื่องการบูรณาการระหว่างประเทศของ Bela Balassa เป็นแนวคิดที่เน้นเรื่องการบูรณาการทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้ในการอธิบายเรื่องการบูรณาการของสหภาพยุโรป (European Union) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มประเทศที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในโลก เบลา บาลาสซา ได้เสนอว่า ขั้นตอนของการบูรณาการทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาคมี 5 ขั้นตอน Bela Balassa (1961, อ้างถึงใน ธาณี สุขเกษม, 2555 ,น.1) มีดังนี้

1. ความร่วมมือในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี (Free Trade Area Agreement : FTA) หมายถึง การร่วมมือกันของสมาชิกในภูมิภาคเพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้า ยกเลิกภาษีทางการค้าระหว่างกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้าโดยเสรีระหว่างประเทศสมาชิก โดยประเทศสมาชิกยังจัดเก็บภาษีศุลกากรประเทศนอกกลุ่ม ได้ตามนโยบายของตนเอง

2. สหภาพศุลกากร (Custom Union) หมายถึง ประเทศสมาชิกนอกจากจะยกเลิกภาษีทางการค้า ลดอุปสรรคระหว่างกันแล้ว ยังใช้ระบบภาษีศุลกากรกับประเทศนอกกลุ่มในอัตราเดียวกัน

3. ตลาดร่วม (Common Market) หมายถึง การขยายความร่วมมือด้านการค้า โดยเปิดโอกาสให้มีการเคลื่อนย้ายทุน แรงงาน การประกอบการในระหว่างประเทศสมาชิกได้อย่างเสรี

4. สหภาพเศรษฐกิจ (Economic Union) เป็นการรวมตัวกันตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 + 2 + 3 รวมกับมี การกำหนดนโยบายทางสังคม เศรษฐกิจ การเงินและการคลังร่วมกัน

5. สหภาพการเมือง (Political Union) ถือเป็นจุดสุดท้ายหรือจุดสูงสุดของการบูรณาการทางเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ประเทศสมาชิกทุกประเทศใช้นโยบายการเมืองและความมั่นคงอันเดียวกัน

กรอบความร่วมมืออาเซียน +3 (จีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี) เริ่มเป็นรูปเป็นร่างภายหลังการออก Joint Statement on East Asia Cooperation ในปี 1999 และการจัดตั้ง East

Asia Vision Group (EAVG) ในปี 1999 เพื่อวางวิสัยทัศน์ในเอเชียตะวันออกเฉียง EAVG ได้เสนอรายงานการศึกษาต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน +3 ครั้งที่ 5 ในปี 2001 โดยได้เสนอแนะแนวคิดการจัดตั้ง East Asian community (EAc) และมาตรการความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เพื่อ นำไปสู่การจัดตั้ง EAc ข้อเสนอแนะของ EAVG ได้รับการศึกษาจาก East Asia Study Group (EASG) ซึ่งได้ คัดเลือก มาตรการความร่วมมือที่เสนอโดย EAVG จำนวน 26 มาตรการ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในกรอบอาเซียน +3 ในการประชุมสุดยอดอาเซียน +3 ครั้งที่ 9 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ เมื่อปี 2005 ผู้นำได้ลงนามใน Kuala Lumpur Declaration on the ASEAN +3 Summit กำหนดให้การจัดตั้งประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียงเป็นเป้าหมาย ระยะยาว และให้กรอบอาเซียน +3 เป็นกลไกหลักในการนำไปสู่เป้าหมายระยะยาวดังกล่าว กลไกภายใต้กรอบอาเซียน +3 แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ การประชุมระดับคณะทำงาน การประชุมอธิบดี การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส การประชุมรัฐมนตรี และการประชุมสุดยอดผู้นำ ปัจจุบันมีการประชุมในระดับต่างๆ ภายใต้กรอบอาเซียน +3 ทั้งสิ้นประมาณ 50 การประชุม (ธานี สุขเกษม, 2555 ,น. 1)

ภายในกรอบความร่วมมือด้านต่าง ๆ ของอาเซียน กลไกความร่วมมือด้านการศึกษา นับได้ว่าเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาในวงกว้าง และส่งผลต่อเป้าหมายของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ที่ชะอำ-หัวหิน ผู้นำอาเซียนได้ร่วมกันประกาศปฏิญญาชะอำ หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษา เพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปันโดยให้ความสำคัญกับบทบาทของภาคการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีความรับผิดชอบทางสังคมอันจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจความแน่นแฟ้น และความเป็นเอกภาพในหมู่ประชาชนอาเซียน พร้อมทั้งได้ตกลงที่จะดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคการศึกษา ในการเสริมสร้างประชาชนดังนี้ (สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ, 2553 ,น. 23-25)

1. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาหลักการเมืองและความมั่นคงได้แก่ การสนับสนุนความรู้และความเข้าใจเรื่องกฎบัตรอาเซียนผ่านหลักสูตรอาเซียนศึกษาในโรงเรียน รวมถึงการแปลเป็นภาษาประจำชาติในอาเซียน การเน้นหลักการประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและสันติภาพในหลักสูตรโรงเรียน การส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายผ่านการฝึกอบรม การเปลี่ยนและการจัดทำข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องที่เข้าถึงได้ และการจัดให้มีรูปแบบของการแลกเปลี่ยนทัศนคติในด้านต่างๆของผู้นำโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่น โครงการ Southeast Asia School Principal Forum : SEA-SPF เป็นต้น

2. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาหลักเศรษฐกิจ ได้แก่ การพัฒนากรอบทักษะฝีมือในแต่ละประเทศสมาชิก เพื่อนำไปสู่การจัดทำกรอบ การยอมรับคุณสมบัติร่วมของอาเซียนการส่งเสริม การเคลื่อนย้ายนักเรียนด้วยการพัฒนาบัญชีรายการระดับภูมิภาคของวัสดุ สารสนเทศด้านการศึกษา

ที่มีในอาเซียน การสนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในอาเซียน ด้วยความพยายามที่จะปกป้องและปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพบนขีดความสามารถของอาเซียนสู่ระดับภูมิภาคและนานาชาติ และตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและการผลักดันให้มีการพัฒนามาตรฐานสมรรถนะร่วมสำหรับการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา

3. บทบาทของภาคการศึกษาในเสาหลักสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การพัฒนาวัฒนธรรมของอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษา การเสนอให้ภาษาของอาเซียนเป็นวิชาเลือกภาษาต่างชาติในโรงเรียนการส่งเสริมโครงการระดับภูมิภาคที่สร้างความตระหนักในความเป็นอาเซียน (LASEAN Awareness) ในหมู่เยาวชน การสนับสนุนการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพในชุมชนชนบท การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดทำให้มีการประชุมวิจัย ด้านวิชาการของอาเซียนเพื่อส่งเสริมการวิจัยเพื่อการพัฒนาในภูมิภาค การส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมและประเด็นสำคัญอื่นๆ ในอาเซียน ด้วยการประมวลไว้ในหลักสูตรโรงเรียนและการมอบรางวัล “โรงเรียนสีเขียวของอาเซียน” และการร่วมจัดกิจกรรมฉลองวันเกิดอาเซียน (8 สิงหาคม) ตลอดเดือนสิงหาคม ด้านความมั่นคงของแต่ละประเทศนั้น เชื่อมโยงกันโดยการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาช่วยยกระดับความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันมากยิ่งขึ้น

สำหรับความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ ที่มุ่งเน้นเรื่องการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มี การรวมตัวเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวภายในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจะก่อให้เกิดการไหลเวียนของเงินทุน สินค้าบริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือโดยเสรี โดยกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจต่อไปกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือแม้แต่หน่วยงานด้านการศึกษา ก็ควรมีส่วนรวมเนื่องด้วยความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของสินค้าอย่างเดียว แต่ครอบคลุมถึงเรื่องบริการในหลากหลายมิติยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน อาจกล่าวได้ว่า ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจะช่วยให้ภูมิภาค มีความมั่นคง การศึกษาเพื่อการพัฒนาจึงเป็นหนึ่งในมาตรการที่จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาคมอาเซียน

การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 4 ลำดับแรก จากแหล่งข้อมูลที่ได้ทำการศึกษามาเป็นเกณฑ์ในการเลือกองค์ประกอบหลักครั้งนี้ และได้มา 4 องค์ประกอบ จากนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดองค์ประกอบหลัก เพื่อให้มีความสอดคล้อง รายละเอียดดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักฐานของการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียนของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

องค์ประกอบ	กระทรวงต่างประเทศ (2559)	สำนักบริหารยุทธศาสตร์ (2555)	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	ส.วิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555)	สพฐ. (2554)	สพฐ. (2555)	สำนักนโยบายฯ (2555)	สุเทพ พันประสิทธิ์ (2556)	Downin & Thackray (1971)	ศุภชัย วรณเลิศสกุล. (2551)	ชม. ภูมิภาค(2551)	ตฤณ สุโกศลอุดมชัย (2556)	ศิริวรรณ ไชยภักดิ์ (2555)	เกียรติศักดิ์ ชัยยามะ (2555)	ราตรี สິงาม (2555)	นงครัตน์ ศิริพรหม (2544)	เป็รื่อง กิจรัตน์ภร (2550)	เอกราช อมะมะวัลย์ (2554)	สรศักดิ์ บัวแย้ม (2556)	เด็ลยว เถื่อนภา (2554)	Bela Balassa,น. (1961)	ความดี
1. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	√																					1
2. การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน	√																					1
3. การหมุนเวียนของนักศึกษาและครู	√																					1
4. เปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน	√																					1
5. กำหนด กฎระเบียบ										√												1
6. ดั้งเขตการค้า										√												1
7. ข้อตกลงร่วมมือทางการเงิน										√												1
8. ความร่วมมือและมิตรภาพ										√												1
9. การคมนาคมและเครือข่ายการสื่อสาร										√												1

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	กระทรวงต่างประเทศ (2559)	สำนักบริหารยุทธศาสตร์ (2555)	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	ส.วิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555)	สพฐ. (2554)	สพฐ. (2555)	สำนักนโยบายฯ (2555)	สุเทพ พันประสิทธิ์ (2556)	Downin & Thackray (1971)	ศุภชัย วรรณเลิศสกุล, (2551)	ชม.ภูมิภาค(2551)	ตฤณ สุภโชคอุดมชัย (2556)	ศิริวรรณ ไชยภักดิ์ (2555)	เกียรติศักดิ์ ชัยยามะ (2555)	ราตรี สีสงาม (2555)	ณรงค์รัตน์ ศรีพรหม (2544)	เป็รื่อง กิจรัตน์ภร (2550)	เอกราช อมะะวัลย์ (2554)	สรรค์ศักดิ์ บัวแย้ม (2556)	เฉลียว เกื่อนภา (2554)	Bela Balassa,น. (1961)	ความถี่
10.สิทธิมนุษยชนและพันธะ									√													1
11. ด้านกายภาพ	√		√						√	√												4
12. ด้านสติปัญญา	√		√						√						√							4
13. ด้านสิ่งแวดล้อม	√	√	√		√	√	√	√	√	√	√				√					√	√	13
14. อารมณ์แรงจูงใจและบุคลิกภาพ	√		√		√	√			√						√							6
15. ความพร้อมสถานศึกษา	√	√	√	√	√	√	√		√	√		√	√		√	√	√		√	√	√	16
16. ความสามารถของบุคคล	√	√	√		√	√	√		√	√		√	√	√	√		√	√	√	√	√	17
17. เจตคติบุคลากร	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√				√					√		13
18. การจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน			√		√	√				√		√			√	√				√		8
19. การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน			√		√	√				√		√	√	√	√	√				√		10

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	กระทรวงต่างประเทศ (2559)	สำนักบริหารยุทธศาสตร์ (2555)	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	ส.วิชาการและมธ. การศึกษา	สพฐ. (2554)	สพฐ. (2555)	สำนักนโยบายฯ (2555)	สุเทพ พันประสิทธิ์ (2556)	Downin & Thackray (1971)	ศุภชัย วรรณเลิศสกุล. (2551)	ชม. ภูมิภาค(2551)	ตฤณ ศุภโชคอุดมชัย (2556)	ศิริวรรณ ไชยภักดิ์ (2555)	เกียรติศักดิ์ ชัยยามะ (2555)	ราตรี สีนาม (2555)	นงศิริรัตน์ ศรีพรหม (2544)	เป็รื่อง กิจรัตน์กร (2550)	เอกกราช อมะะวัลย์ (2554)	สรรค์ศักดิ์ บัวแย้ม (2556)	เฉลียว เกื่อนภา (2554)	Bela Balassa. (1961)	ความดี
20. การสร้างเครือข่าย			√		√					√		√										9
21. ด้านชุมชน	√		√		√			√		√		√		√		√					√	9
22.ด้านผู้เรียน	√	√	√		√		√			√		√										7
23.เทคโนโลยี	√	√	√	√			√			√									√			6
24.การวิจัยและพัฒนา		√	√				√															3
25.การเรียนการสอนภาษาสากล	√			√			√											√				4
26. การศึกษาสำหรับสตรีและเด็กหญิง		√		√																		2
27.การศึกษาสำหรับผู้ยังไม่เข้าถึงการศึกษา		√	√	√																		3
28.จัดการศึกษาก่อนปฐมวัย		√		√																		2
29.การสอนแบบผสมผสาน		√		√																		2
30.การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน		√	√	√																		3

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	กระทรวงต่างประเทศ (2559)	สำนักบริหารยุทธศาสตร์ (2555)	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	ส.วิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555)	สพฐ. (2554)	สพฐ. (2555)	สำนักนโยบายฯ (2555)	สุเทพ พันประสิทธิ์ (2556)	Downin & Thackray (1971)	ศุภชัย วรณเลิศสกุล. (2551)	ชม. ภูมิภาค(2551)	ตฤณ ศุภโชคอุดมชัย (2556)	ศิริวรรณ ไชยภักดิ์ (2555)	เกียรติศักดิ์ ชัยยณะ (2555)	ราตรี สีงาม (2555)	นงศรีรัตน์ ศรีพรหม (2544)	เป็รื่อง กิจรัตน์ภร (2550)	เอกกราช อมะะวัลย์ (2554)	สรศักดิ์ บัวแย้ม (2556)	เดลิเว เถื่อนภา (2554)	Bela Balassa. (1961)	ความถี่
31. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไร้ที่อยู่และไม่มีสัญชาติ		√		√																		3
32.การจัดการศึกษา ให้บริการสำหรับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเชื้อ HIV และเอดส์		√		√																		2
33.การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมภัยพิบัติธรรมชาติและสภาวะการณ้ฉุกเฉิน		√																				1
34. โครงสร้างพื้นฐาน	√	√					√															2

จากตารางที่ 2.1 พบว่า ค่าคะแนนความถี่ของการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ด้านความสามารถของบุคคล มีค่ามากที่สุด รองลงมาคือ ความพร้อมสถานศึกษา สำหรับการเลือกองค์ประกอบหลัก ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 4 ลำดับแรก จากแหล่งข้อมูลที่ได้มาเป็นเกณฑ์ในการเลือกองค์ประกอบหลักครั้งนี้ และได้มา 4 องค์ประกอบ จากนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดองค์ประกอบหลักเพื่อให้มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านความสามารถของบุคคล 2) ด้านความพร้อมสถานศึกษา 3) ด้านเจตคติบุคลากรและ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม

ซึ่งแต่ละองค์ประกอบหลักมีองค์ประกอบย่อย ดังต่อไปนี้ โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดกลุ่ม (Grouping. ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการบริหารและการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ด้านความพร้อมสถานศึกษา มีองค์ประกอบย่อยต่างๆ (กระทรวงต่างประเทศ, 2559 ; สำนักบริหารยุทธศาสตร์, 2555 ; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555 ; สำนักนโยบายและแผน, 2555 ; Downin and Thackray, 1971 ; ศุภชัย วรรณเลิศสกุล, 2551 ; ตฤณ ศุภโชคอุดมชัย, 2556 ; ศิริวรรณ ไชยภักดิ์, 2555 ; ราตรี สິงาม, 2555 ; นงครัตน์ ศรีพรหม, 2544 ; เป็รื่อง กิจรัตน์ภร, 2550 ; สรศักดิ์ บัวแย้ม, 2556 ; เฉลียว เฉลียวภา, 2554 และ Bela Balassa, 1961) ดังนี้

- 1.1 การจัดทำและบริหารหลักสูตรอาเซียนศึกษา
- 1.2 บริหารจัดการสู่ประชาคมอาเซียน
- 1.3 พัฒนาเป็นโรงเรียนมาตรฐานสู่สากล
- 1.4 พัฒนาโรงเรียนให้มีความเป็นเลิศ
- 1.5 การระดมทรัพยากรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- 1.6 จัดนิเทศติดตามการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
- 1.7 การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาอาเซียนศึกษา
- 1.8 การจัดให้มีครูผู้สอนภาษาในอาเซียน

2. ด้านความสามารถของบุคคล มีองค์ประกอบย่อยต่างๆ (กระทรวงต่างประเทศ, 2559 ; สำนักบริหารยุทธศาสตร์, 2555 ; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555 ; สำนักนโยบายและแผน, 2555 ; Downin and Thackray, 1971 ; ศุภชัย วรรณเลิศสกุล, 2551 ; ตฤณ ศุภโชคอุดมชัย, 2556 ; ศิริวรรณ ไชยภักดิ์, 2555 ; เกียรติศักดิ์ ชัยยามณะ, 2555 ; ราตรี สິงาม, 2555 ; เป็รื่อง กิจรัตน์ภร, 2550 ; เอกราช อมะวัลย์, 2554 ; สรศักดิ์ บัวแย้ม, 2556 ; เฉลียว เฉลียวภา, 2554 และ Bela Balassa, 1961. ดังนี้

- 2.1 การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนด้านภาษา

- 2.2 จัดอบรมสัมมนาศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 2.3 เน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา
- 2.4 การบูรณาการอาเซียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 2.5 ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมและเป็นตัวแทนร่วมกิจกรรมอาเซียน
- 2.6 การเป็นแบบอย่างหรือตัวอย่างที่ดีของครูต่ออาเซียน
- 2.8 นำเสนอข้อมูลข่าวสารในสถานศึกษาด้วยภาษาอังกฤษ

3. ด้านเจตคติบุคคลากร มีองค์ประกอบย่อยต่างๆ (กระทรวงต่างประเทศ, 2559 ; สำนักบริหารยุทธศาสตร์, 2555 ; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555 ; สำนักนโยบายและแผน, 2555 ; สุเทพ พันประสิทธิ์, 2556; Downin & Thackray, 1971 ; ศุภชัย วรรณเลิศสกุล, 2551 ; ชม ภูมิภาค, 2551 ; ราตรี สิงาม, 2555 และ เฉลียว เกื่อนภา, 2554. ดังนี้

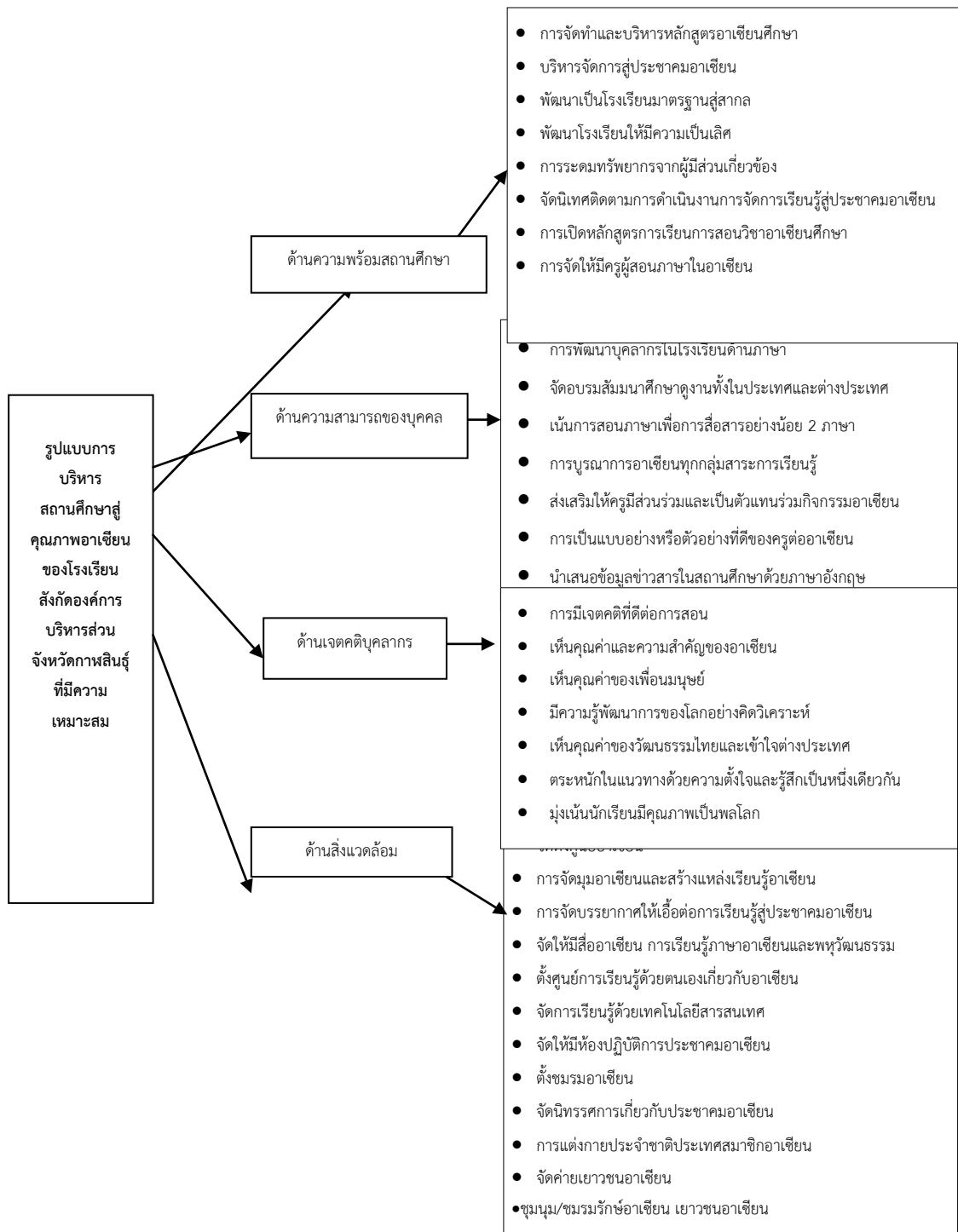
- 3.1 การมีเจตคติที่ดีต่อการสอน
- 3.2 เห็นคุณค่าและความสำคัญของอาเซียน
- 3.3 เห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์
- 3.4 มีความรู้พัฒนาการของโลกอย่างคิดวิเคราะห์
- 3.5 เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยและเข้าใจต่างประเทศ
- 3.6 ตระหนักในแนวทางด้วยความตั้งใจและรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน
- 3.7 มุ่งเน้นนักเรียนมีคุณภาพเป็นพลโลก

4. ด้านสิ่งแวดล้อม มีองค์ประกอบย่อยต่างๆ (กระทรวงต่างประเทศ, 2559 ; สำนักบริหารยุทธศาสตร์, 2555 ; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555 ; สำนักนโยบายและแผน, 2555 ; สุเทพ พันประสิทธิ์, 2556; Downin & Thackray, 1971 ; ศุภชัย วรรณเลิศสกุล, 2551 ; ชม ภูมิภาค, 2551 ; ราตรี สิงาม, 2555 ; เฉลียว เกื่อนภา, 2554 และ Bela Balassa, 1961. ดังนี้

- 4.1 จัดตั้งศูนย์อาเซียน
- 4.2 การจัดมุมอาเซียนและสร้างแหล่งเรียนรู้อาเซียน
- 4.3 การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
- 4.4 จัดให้มีสื่ออาเซียน การเรียนรู้ภาษาอาเซียนและพหุวัฒนธรรม
- 4.5 ตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองเกี่ยวกับอาเซียน
- 4.6 จัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.7 จัดให้มีห้องปฏิบัติการประชาคมอาเซียน

- 4.8 ตั้งชมรมอาเซียน
- 4.9 จัดนิทรรศการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน
- 4.10 การแต่งกายประจำชาติประเทศสมาชิกอาเซียน
- 4.11 จัดค่ายเยาวชนอาเซียน
- 4.12 ชุมนุม/ชมรมรักอาเซียน เยาวชนอาเซียน

ผลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.5 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

2.3 การวิจัยและพัฒนา

2.3.1 แนวคิดของการวิจัยและพัฒนา

ตุลา มหาพสุธานนท์ (2545 ,น. 7) ให้ความหมายของการวิจัยและพัฒนาว่า การวิจัยและพัฒนา (R&D : Research and Development) เป็นกระบวนการศึกษาการเรียนรู้และการคิดค้นเพื่อที่จะมุ่งหวังให้เกิดการค้นพบความรู้ความเข้าใจในเทคนิคหรือวิธีการใหม่ๆ อย่างมีเหตุผล และเป็นระบบ รวมทั้งการนำสิ่งที่ได้มีการคิดค้นหรือค้นพบมาแล้วทำการออกแบบ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สินค้า กระบวนการผลิต การให้บริการมีลักษณะรูปแบบใหม่ ๆ หรือการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

นราศรี ไววนิชกุล และชูศักดิ์ (2545 ,น. 3) ที่กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา หมายถึงงานที่มีลักษณะสร้างสรรค์ ซึ่งดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อเพิ่มพูนคลังความรู้ทั้งความรู้ที่เกี่ยวกับมนุษย วัฒนธรรมและสังคม และการใช้ความรู้เหล่านี้เพื่อประดิษฐ์คิดค้นสิ่งที่เป็นประโยชน์ใหม่

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2550 ,น. 4) กล่าวถึงจุดหมายและลักษณะเฉพาะของการวิจัยและพัฒนา ว่า การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา เรียกว่า อาร์แอนด์ดี (R&D) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเชื่อมโยงงานวิจัยที่คิดค้นให้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติการการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา ประกอบด้วยวงจรและการผลิตงานโดยการเริ่มต้นจากการสร้าง การทดสอบภาคสนาม นำผลที่ได้มาแก้ไขปรับแต่งให้เหมาะสมซึ่งอาจปรากฏ อยู่ในงานวิจัยพื้นฐานและวิจัยประยุกต์

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2547) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของงานวิจัยและพัฒนาว่า เป้าหมายหลักของการวิจัยและพัฒนา คือการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อแก้ปัญหาในกระบวนการผลิต การตลาด อุตสาหกรรมหรือสังคม ฯลฯ ดังนั้น การวัดความสำเร็จของโครงการวิจัยและพัฒนา จึงวัดความสำเร็จจากการที่ผลงานนั้นๆ ถูกนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ เชิงนโยบาย หรือในเชิงสาธารณะ

ทิตนา แคมมณี และคณะ (2548) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) เป็นการพัฒนารูปแบบหนึ่งที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือหรือยุทธวิธีในการดำเนินงาน เป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในทิศทางหรือลักษณะที่ต้องการ โดยใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนางาน ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพของงานและมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบ มีการศึกษาทดลองเพื่อให้เห็นผลเชิงประจักษ์ มีการตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ และมีการปรับปรุงพัฒนาไปเรื่อยๆ จนกระทั่งการพัฒนาบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยขั้นตอนหลักในการดำเนินงานที่สำคัญแบ่งตามกระบวนการหลักเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวิจัย (R. และขั้นตอนการพัฒนา (D) ซึ่งอาจเริ่มต้นจาก R1 เพื่อแสวงหาความรู้และแนวทางการพัฒนานวัตกรรม/ผลิตภัณฑ์และต่อยอด D1 คือการพัฒนาวัตกรรม/หรือผลิตภัณฑ์ตามแนวทางนั้น ต่อไปคือขั้นตอน

การวิจัย R2 เพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพของนวัตกรรม/ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น หาข้อบกพร่อง และวิธีการปรับปรุงแก้ไขและนำข้อมูล ไปใช้ในการปรับปรุง D1 ให้เป็นนวัตกรรม D2 ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ อาจดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวซ้ำหลายๆ รอบ จนกว่าจะได้นวัตกรรม/ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตาม มาตรฐานที่กำหนด กระบวนการวิจัยและพัฒนาจึงมีขั้นตอนเรียงตามลำดับ ดังนี้

$$R1 \rightarrow D1 \rightarrow R2 \rightarrow D2 \text{ หรือ } D1 \rightarrow R1 \rightarrow D2 \rightarrow R2$$

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2545 ,น. 32) ได้กล่าวถึงความหมายของ “การวิจัย” ตรงกับคำว่า Research คือ การค้นคว้าหาความจริง (Reliable Knowledge) ค้นหาแล้วค้นหาอีก จนกว่าจะได้ ความจริงหรือข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้อง หรือความรู้ใหม่เกิดขึ้น ดังนั้น การวิจัยจึง เป็นกระบวนการ (Process) เทคนิควิธี (Techniques) ในการแสวงหาความรู้ (Knowledge) ความ จริง(Fact) ที่น่าเชื่อถือได้ (Reliable) โดยมีจุดมุ่งหมาย (Objective) ที่แน่นอน ดังนั้น คำว่า “Research” จึงแตกต่างกับคำว่า “Discovery” (การค้นพบ) เพราะคำว่า “Discovery” คือการ ค้นพบโดยบังเอิญ ไม่ได้ตั้งใจ ไม่มีระบบและวิธีการที่ถูกต้องตามระบบและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพราะการวิจัยเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ส่วน “การพัฒนา” คือการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

สุพักตร์ พิบูลย์ และคณะ (2551 ,น. 2) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการ ยกระดับคุณภาพงานหรือคุณภาพชีวิต

รุจโรจน์ แก้วอุไร (2545 ,น. 1) กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา คือ กระบวนการวิจัยและ พัฒนาเป็นการวิจัยที่ต้องการค้นคว้าและพัฒนา ทำการทดสอบในสภาพจริง ทำการประเมิน และ ดำเนินการปรับปรุงผลิตภัณฑ์หลายๆ รอบจนได้ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ

2.3.2 ลักษณะของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรม (หมายถึงสื่อ/ สิ่งประดิษฐ์ หรือวิธีการ. แล้วมีการทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพในเชิงประจักษ์ ทั้งนี้นวัตกรรมที่ นำมาทดลอง คือปฏิบัติการ (Treatment) หรือตัวแปรต้น โดยมี “ดัชนีชี้คุณภาพ” ในลักษณะใด ลักษณะหนึ่งเป็นตัวแปรตาม การวิจัยและพัฒนาจะให้ผลลัพธ์ที่สำคัญ 2 ลักษณะคือ (สุพักตร์ พิบูลย์ และคณะ, 2551,น.3)

1. นวัตกรรมประเภทวัตถุที่เป็นชิ้นอัน ซึ่งอาจเป็นประเภท วัสดุ/อุปกรณ์/ชิ้นงาน เช่น รถยนต์ คอมพิวเตอร์ ชุดการสอน สื่อการสอน ชุดกิจกรรม เสริมความรู้ คู่มือประกอบ การทำงาน เป็นต้น

2. นวัตกรรมประเภทที่เป็นรูปแบบ/วิธีการ/กระบวนการ/ระบบปฏิบัติการ อาทิ รูปแบบการสอน วิธีการสอน รูปแบบการบริหารจัดการ ระบบการทำงาน Quality Control (Q.C.) Total Quality Management (TQM) The Balanced Scorecard (BSC) ระบบ ISO เป็นต้น
ผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัยและพัฒนา คุณค่าของงานจะอยู่ที่ “สิ่งประดิษฐ์/ผลงานเป็นชิ้นเป็นอันที่สร้างขึ้น” หรือ “วิธีการ/รูปแบบการทำงาน/รูปแบบการจัดการ” ที่พัฒนาขึ้น ผลงานวิจัยและพัฒนาที่มีคุณค่ามาก คือ กรณีที่สามารถสร้างสิ่งประดิษฐ์หรือวิธีการที่ “ดูดี มีคุณค่า ใช้งานได้ อดี มีประสิทธิภาพ”

กล่าวโดยสรุป การวิจัยและพัฒนา เป็นกระบวนการวิจัยที่ต้องการค้นคว้าและพัฒนา การพัฒนารูปแบบหนึ่งที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือหรือยุทธวิธีในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในทิศทางหรือลักษณะที่ต้องการ โดยใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนางาน มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบ ศึกษาทดลองเพื่อให้เห็นผลเชิงประจักษ์ มีการตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ และมีการปรับปรุงพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งการพัฒนาบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เกิดองค์ความรู้และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

กระบวนการวิจัยและพัฒนา อาจเริ่มด้วยระบบของการวิเคราะห์สภาพปัญหาให้ชัดเจน แล้วเข้าสู่ระยะของการพัฒนาทางเลือก หรือวิธีการใหม่ ๆ ซึ่งระยะของการพัฒนาทางเลือกจะมีขั้นตอนคล้ายคลึงกับการวิจัยโดยทั่วไป แต่เป็นการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมให้ได้มาตรฐานก่อนที่จะทำการทดลองใช้ในสภาพจริง เพื่อตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม

โดยทั่วไปการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม จะมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ สุพักตร์ พิบูลย์ และคณะ (2551 ,น. 3)

ขั้นที่ 1 พัฒนาต้นแบบ (อาจเป็นการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ หรือรูปแบบการบริหารจัดการ.

ขั้นที่ 2 ทดลองใช้นวัตกรรม

ขั้นที่ 3 สรุปผลการทดลอง / เขียนรายงาน

ในการสร้างต้นแบบนวัตกรรม นักวิจัยและพัฒนาจะต้องตรวจสอบและปรับปรุงต้นแบบนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องในลักษณะของ R&D ดังนี้

1. ต้องศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม (Review Literature)
2. สร้างต้นฉบับนวัตกรรม (D1 = Development ครั้งที่ 1)
3. ตรวจสอบประสิทธิภาพในกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก (R1 =Research ครั้งที่ 1)
4. ปรับปรุงต้นฉบับ (D2)

5. ทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้น (R2)

6. ดำเนินการจนได้ต้นแบบนวัตกรรมที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

รจโรจน์ แก้วอุไร (2545 ,น. 2) ได้แบ่งกระบวนการวิจัยและพัฒนา เอาไว้ดังนี้

1. การกำหนดผลิตภัณฑ์และรวบรวมข้อมูล

ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนาคืออะไร โดยต้องกำหนด (1) ลักษณะทั่วไป

(2) รายละเอียดของการใช้ และ (3) วัตถุประสงค์ของการใช้ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกกำหนดผลิตภัณฑ์การศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนา 4 ข้อคือ

1.1 ตรงกับความต้องการอันจำเป็นหรือไม่

1.2 ความก้าวหน้าทางวิชาการมีเพียงพอในการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่กำหนดหรือไม่

1.3 บุคลากรที่มีอยู่ มีทักษะความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนานั้นหรือไม่

1.4 ผลิตภัณฑ์นั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรได้หรือไม่

2. การวางแผนการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วย

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์

2.2 ประมาณการค่าใช้จ่าย

2.3 การกำหนดกำลังคน

2.4 การกำหนดระยะเวลาที่ต้องใช้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้

2.5 พิจารณาผลสืบเนื่องจากผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนในการวางแผนการวิจัยและพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจะสามารถคาดคะเนได้ว่าการวิจัยครั้งนี้จะมีแนวทางเป็นไปได้หรือประสบความสำเร็จตามเวลาที่วางแผนไว้หรือไม่

3. การพัฒนารูปแบบขั้นตอนของการผลิต

ขั้นนี้เป็นการออกแบบและจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่วางไว้ เช่น ถ้าเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นก็ต้องออกแบบหลักสูตร เตรียมวัสดุหลักสูตร คู่มือผู้ฝึกอบรม เอกสารในการฝึกอบรม และเครื่องมือในการประเมินผล โดยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่ตั้งไว้

4. ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ขั้นต้น

ในขั้นนี้จะเป็นการนำผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและจัดเตรียมไว้ในขั้นที่ 3 ไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพขั้นต้นของผลิตภัณฑ์ในโรงเรียนจำนวน 1 – 3 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก 6 – 12 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

นำข้อมูลและผลการทดลองมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1 ในขั้นตอนนี้จะนำข้อมูลและผลการทดลองที่ได้จากขั้นที่ 4 มาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1

ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2 ในขั้นตอนนี้จะนำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับ การปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ โดยใช้โรงเรียนประมาณ 5 – 15 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 – 100 คน ประเมินผลเชิงปริมาณ ในลักษณะทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) กับทดสอบหลังเรียน (Post-Test) นำผลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์ อาจมีกลุ่มควบคุมการทดลองถ้าจำเป็น

นำข้อมูลและผลการทดลองมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2 ในขั้นตอนนี้จะนำข้อมูลและผลการทดลองที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2

ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3 ในขั้นตอนนี้จะนำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับ การปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ โดยใช้โรงเรียนประมาณ 10 – 30 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 40 – 200 คน ประเมินโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

นำข้อมูลและผลการทดลองมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3 ในขั้นตอนนี้จะนำข้อมูลและผลการทดลองที่ได้มาปรับปรุงเพื่อเผยแพร่ต่อไป

5. การเผยแพร่

เสนอรายงานเกี่ยวกับผลการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในที่ประชุมสัมมนา ทางวิชาการ หรือวิชาชีพลงไปลงเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ และติดต่อกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเผยแพร่ไปในโรงเรียนต่าง ๆ หรือติดต่อกับบริษัทเพื่อผลิตจำหน่ายต่อไป

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยและพัฒนา

การเลือกใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยและพัฒนาขึ้นอยู่กับชนิดของตัวแปร หรือตัวชี้วัดที่ทำการศึกษา ซึ่งโดยทั่วไป มักจะมีวิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ สำหรับตัวแปรที่วัดโดยเครื่องมือประเภทแบบตรวจสอบรายการ หรืออาจใช้การเปรียบเทียบสัดส่วนด้วยสถิติอ้างอิง ไค-สแควร์

2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบความรู้ หรือคะแนนจากมาตราส่วนประมาณค่าและใช้สถิติอ้างอิง การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับ การเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม หรือ การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกรณีทดสอบ หลายกลุ่ม เป็นต้น

3. ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อความประเภทปลายเปิด หรือใช้เขียนแสดงความคิดเห็น หรือบรรยายสภาพความเปลี่ยนแปลงหลังการใช้นวัตกรรม

การเลือกใช้วิธีการทางสถิติ ให้เน้นหลักการ “สามารถตอบคำถามวิจัยได้ ง่ายต่อการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ”

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา เนื่องจากมีหลายระยะและมีหลายขั้นตอน และหรือหลายวิธี ผู้วิจัยขอสรุปวิธีการวิจัย โดยประยุกต์ใช้หลักกระบวนการทางวิจัยและพัฒนา ดังนี้

ตารางที่ 2.2

สรุปขั้นตอนการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน

ระยะการศึกษา	มีลักษณะเป็น (R/D)	เครื่องมือ
ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารสถานศึกษา 1. ศึกษาเอกสาร 2. สัมภาษณ์ ยืนยันองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน 3. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการบริหารสถานศึกษา	R1	1. แบบสัมภาษณ์ 2. แบบสอบถาม 3. แบบบันทึกสนทนา กลุ่ม
ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน 1. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่างรูปแบบ 2. จัดสนทนากลุ่มเพื่อยืนยันรูปแบบที่เหมาะสม	D1	1. แบบสัมภาษณ์กลุ่ม 2. แบบบันทึกสนทนากลุ่ม
ระยะที่ 3 ทดลองใช้ / ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียน 1. ประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ 2. ทดลองใช้รูปแบบโดยใช้การ 2.1 กำหนดประเด็นการทดลอง 2.2 กำหนดตัวชี้วัด 2.3 กำหนดโครงการ 3. ศึกษาผลการทดลอง	D2 R2	1. แบบประเมินผลรูปแบบ 2. รายงานโครงการ

2.4 รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

2.4.1 ความหมายรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

สุบรรณ พันธ์วิภาส และชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์ (2522 ,น. 6) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า คือรูปย่อที่เลียนแบบความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยจัดระบบความคิดในเรื่องนั้นให้ง่ายขึ้นและเป็นระเบียบ สามารถเข้าใจ ความจริงของปรากฏการณ์นั้นได้ Raj (1996 ,น. 241) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ (Model) ไว้ 2 ความหมาย ดังนี้

1. รูปแบบ คือ รูปย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความจำนวนหรือภาพ โดยการลดทอนเวลา ความพอเหมาะและกาลเทศะ ทำให้เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ยิ่งขึ้น

2. รูปแบบ คือ ตัวแทนของการใช้แนวความคิดของโปรแกรมที่กำหนดเฉพาะ

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้าง โปรแกรม แบบจำลองหรือตัวแบบ ที่จำลองสภาพความเป็นจริง ที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศะ พิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้แทนแนวความคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

2.4.2 ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบตามความคิดของ Steiner (1988 ,p.108) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Ethical Model or Model-of) เป็นการประเมินสภาวะชุมชนแบบมีส่วนร่วม รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบินภาพจำลอง

2. รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-for) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลอง เป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

รูปแบบตามแนวคิดของ Keeves (1988 ,p. 47) แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. รูปแบบคล้าย (Analogue Models) คือรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กับระบบจำลอง มักเป็นรูปแบบสุริยะกับระบบสุริยะที่เกิดขึ้นจริง

2. รูปแบบที่อธิบายความหมายหรือให้ความหมาย (Semantic Models) คือ เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาในการบรรยายลักษณะของรูปแบบ รูปแบบชนิดนี้จะช่วยใช้วิธีการอุปมา ในการพิจารณาด้วยภาษา มากกว่าที่จะใช้วิธีอุปมาในการพิจารณาด้วยโครงสร้างกายภาพ

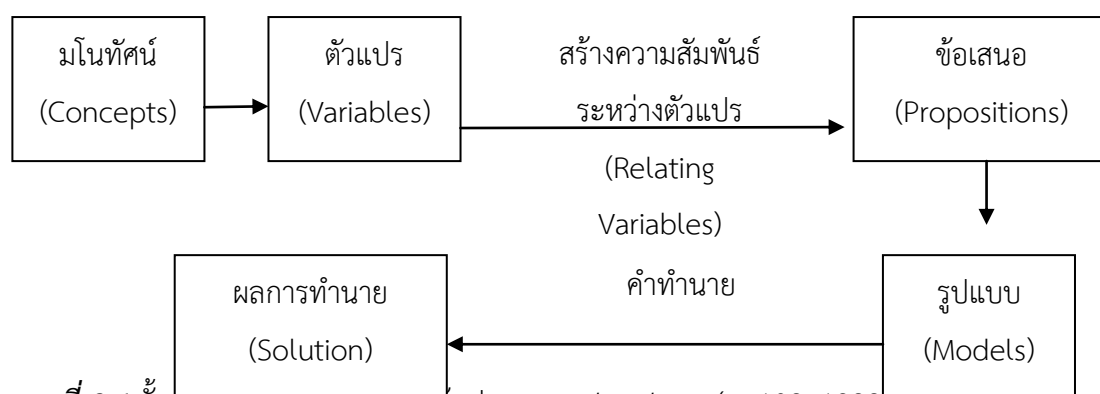
3. รูปแบบที่มีลักษณะเป็นแผนภูมิ แบบแผนหรือโครง (Schematic Model)

4. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Models) คือรูปแบบที่กำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปสมการหรือฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์

5. รูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Models) คือรูปแบบที่มีโครงสร้างเป็นสมการเชิงเส้นที่ประกอบด้วยตัวแปรสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผล มีการทดสอบสมมุติฐานของรูปแบบ

2.4.3 การสร้างรูปแบบ

การสร้างรูปแบบ คือ การกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเพื่อชี้ให้เห็นว่ารูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไรใหม่ ๆ ขั้นตอนการสร้างรูปแบบเขียนเป็นแผนภูมิดังกล่าวภาพที่ 2.6 (Steiner, 1990 ,p. 108; 1988 , p. 49)

ภาพที่ 2.6 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ ขอบรับจาก *Edocology*, (p. 108; 1988, p. 49)

โดย Steiner, 1990, Sydney : NSW.

2.4.4 การพัฒนารูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2533) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์กับนิสิต จำนวน 15 คน พบว่า รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์มีสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นการพัฒนารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ กับส่วนที่เป็นการทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนา ดังจะกล่าวรายละเอียดของแต่ละส่วน ดังนี้

1. รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ จากการพัฒนารูปแบบของการควบคุมวิทยานิพนธ์ ได้รูปแบบดังแผนภาพที่ 2.7 ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2533 ,น.6)

หมายเหตุ. กรณีที่ได้จัดทำเค้าโครงวิทยานิพนธ์อย่างละเอียดสมบูรณ์และไม่ได้มีการอ้างอิงเพิ่มเติม ในขั้นการเขียนรายงานแล้วก็ไม่ต้องใช้ขั้นตอนที่ 6

ภาพที่ 2.7 รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงจาก รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ (น. 6), โดย บุญชม ศรีสะอาด, 2533, มหาสารคราม : อภิชาตการพิมพ์.

รูปแบบของการควบคุมวิทยานิพนธ์ตามภาพประกอบด้านบน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมเค้าโครงละเอียดเพื่อเสนออนุมัติการทำวิทยานิพนธ์ และขั้นเขียนรายงานการวิจัย ขั้นแรกคือ ขั้นเตรียมเค้าโครงละเอียดเพื่อเสนออนุมัติการทำวิทยานิพนธ์นั้นนิสิตนักศึกษาต้องทำกิจกรรม 5 กิจกรรม กิจกรรมแรกคือ การทำแผนปฏิบัติงานวิจัย กิจกรรมที่สองการตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง กิจกรรมที่ 3 การทำแผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมาย สมมติฐานในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ และงานวิจัยที่ให้ผลสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐานนี้ กิจกรรมที่ 4 การจำลองลักษณะของการเสนอผลการวิจัย กิจกรรมที่ 5 การตรวจสอบความพร้อมในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 5 เป็นขั้นที่ตายตัว ส่วนขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 อาจดำเนินการตามลำดับที่กำหนดไว้หรือจะสลับลำดับกันก็ได้ เมื่อทำกิจกรรมที่ 5 ของขั้นแรกเสร็จแล้ว นิสิตนักศึกษาจะได้รับอนุญาตจากอาจารย์ที่ปรึกษาให้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสนอ (Defense)

เค้าโครงวิทยานิพนธ์กับคณะกรรมการได้ เมื่อเสนอผ่านแล้วจะทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ แปลผล และเขียนรายงานการวิจัย ชั้นที่สอง ชั้นเขียนรายงานการวิจัย นิสิตนักศึกษาต้องทำกิจกรรมที่ 6 คือ ทำการตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิงอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้แบบฟอร์มและวิธีการเดียวกันกับกิจกรรมที่ 2 ของชั้นแรก และทำกิจกรรมที่ 7 คือสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย ซึ่งเป็นส่วนช่วยในการเตรียมสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

จากข้างต้นสรุปได้ว่า รูปแบบที่จะนำไปใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น รูปแบบต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญคือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายความผลทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ๆ สำหรับการพัฒนารูปแบบนี้ ผู้วิจัยจะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบ นำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ กำหนดโครงสร้างและข้อเสนอของรูปแบบอย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่ผลสรุปเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของการวิจัย มีการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง ประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง

2. วิธีการวิจัยโดยใช้รูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2549 ,น. 2-7) ได้กล่าวว่า การวิจัยโดยใช้รูปแบบจำแนกออกได้เป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 เป็นการสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนที่ 2 เป็นการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ

2.1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ

ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมุติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ (ที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น และผลการศึกษาหรือวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ หรือตัวแปรเหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบ ในรูปแบบในการพัฒนารูปแบบนี้จะต้องใช้หลักของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ และการศึกษาค้นคว้ามากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นมาก่อน แล้วปรับปรุงโดยอาศัยข้อเสนอเทศจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ หรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือทำการศึกษาองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปร แต่ละตัว แล้วคัดเลือกองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรที่สำคัญ ประกอบกันขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบก็ได้

2.2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

หลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบ ความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของคนอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมาแต่ก็เป็นเพียงรูปแบบตามสมมุติฐาน ซึ่ง

จำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ (ในขั้นนี้ บางครั้งจึงใช้คำว่าทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวิจัยและพัฒนาแบบมีลักษณะ เป็นรูปแบบของการวิจัย ที่ประกอบด้วยวงจรโดยเริ่มจาก การสร้าง การทดสอบภาคสนามแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขจนกว่า จะได้ความจริงหรือข้อเท็จจริงหรือความรู้ใหม่ ซึ่งลักษณะของการวิจัยและพัฒนาจะให้ผลลัพธ์ 2 ลักษณะ คือ นวัตกรรมประเภทวัตถุและนวัตกรรมที่เป็นรูปแบบวิธีการกระบวนการ และการวิจัยเพื่อ พัฒนารูปแบบมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ ศึกษาทฤษฎี สร้างต้นแบบ และนำไปใช้ และนำมาปรับปรุง เพื่อให้ได้นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ

2.5 บริบทองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

2.5.1 นโยบายการจัดการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545 -2559) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดประชุมหารือผู้บริหารระดับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2545 -2559) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยนโยบายดังกล่าวได้กำหนดการจัดกิจกรรมการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย รวมถึงการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์, 2552 ,น.15) ดังนี้

1. นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งรัดจัดการศึกษา ให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีให้ได้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

2. ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5.2 นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

จัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.5.3 นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา

พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา (องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์, 2552 ,น. 10)

2.5.4 นโยบายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา

จัดระบบบริหารและการจัดการทางการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษา ของชาติ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีเอกภาพในเชิงนโยบาย มีความหลากหลาย ในการปฏิบัติ อีกทั้งมีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ของท้องถิ่น การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ของเอกชนหรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย (องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์, 2552 ,น. 12)

2.5.5 นโยบายด้านครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

วางแผนงานบุคคลเพื่อใช้ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณาสรรหา บุคลากร พร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยมีสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ ค่าตอบแทนเพียงพอและเหมาะสมกับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง

2.5.6 นโยบายด้านหลักสูตร

ให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียด สาระหลักสูตรแกนกลางและสาระหลักสูตรท้องถิ่น ที่เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของสังคมและชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

2.5.7 นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้

จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีจิตสำนึกในความเป็นไทยและสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพให้เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

2.5.8 นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สินในประเทศจากรัฐ บุคคล องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษาและจัดสรรงบประมาณให้กับ การศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.8.9 นโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียนเอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุน การผลิตและมีแรงจูงใจในการผลิต รวมถึงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนการสื่อสารทุกรูปแบบ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น

2.5.10 นโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพ

สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้มีการประกอบอาชีพอิสระที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดให้มีการรวมกลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการระดมทุนและการจัดการนำวิทยาการต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพ การจัดการด้านการตลาดให้ได้มาตรฐานและ ความเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น

2.5.11 นโยบายด้านการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

บำรุงรักษา ส่งเสริมและอนุรักษ์ สถาบันศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดสังคมภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้และสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน สืบทอด วัฒนธรรมความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

2.5.12 ยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ 6 ยุทธศาสตร์ (แผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ (พ.ศ.2559-2561,2559,น.11-13) ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
3. ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรและพัฒนาศึกษาท้องถิ่น
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการท่องเที่ยว
6. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เมื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 6 ยุทธศาสตร์แล้วพบว่า มียุทธศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงโดยตรงกับการพัฒนาการศึกษาด้านอาเซียน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรและพัฒนาศึกษาท้องถิ่นและยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบด้วยโครงการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนกีฬา ศูนย์กีฬาเพื่อสร้างโอกาสให้เยาวชนพัฒนาทักษะการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ โครงการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร โครงการส่งเสริมงานด้านการศึกษา การฝึกอบรมพัฒนาอาชีพรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โครงการส่งเสริมและเพิ่มช่องทางการ

ท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและระหว่างประเทศ โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาด้านบริการและการท่องเที่ยว (รายงานผลการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2558, 2558 ,น. ก-ค)

5.2.2 ข้อมูลทั่วไปองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

5.2.2.1 ข้อมูลพื้นฐาน

1) ข้อมูลทั่วไป จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง เทศบาล 2440 แห่ง เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 178 แห่ง เทศบาลตำบล 2,232 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 5,335 แห่ง องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา) 2 แห่งรวมทั้งสิ้น 7,853 แห่ง ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ มีดังนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาล ตำบล 77 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 71 แห่ง ข้อมูล ณ วันที่ 9 มีนาคม 2558 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558)

1.1) ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีโรงเรียนในสังกัด 12 โรงเรียน เปิดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ได้แก่ โรงเรียนเมืองสมเด็จ อ.สมเด็จ โรงเรียนนาเชือกวิทยาคม อ.ยางตลาด โรงเรียนลำปา่ววิทยาคม อ.ยางตลาด โรงเรียนขมิ้นพิทยาสรรพ์ อ.เมือง โรงเรียนคลองขามวิทยาคาร อ.ยางตลาด โรงเรียนดงมูลวิทยาคม อ.หนองกุงศรี โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี อ.คำม่วง โรงเรียนหนองห้างพิทยา อ.กุฉินารายณ์ โรงเรียนทรายมูลพิทยาคม อ.ห้วยเม็ก โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม อ.หนองกุงศรี โรงเรียนบัวขาว อ.กุฉินารายณ์ และโรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์ อ.กุฉินารายณ์ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์, 2558 ,น. 4)

1.2) วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

1.2.1) วิสัยทัศน์ การจัดการศึกษาทุกระดับได้มาตรฐาน ประสานความร่วมมือ ยึดถือคุณธรรม ดำรงความเป็นไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงสู่สังคม การเรียนรู้ และเป็นสุขอย่างยั่งยืน

1.2.2) พันธกิจ

(1) จัดบริการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

(2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- (3) พัฒนาคุณภาพคุณธรรม นำความรู้ เพิ่มศักยภาพ และ
คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์
- (4) สร้างจิตสำนึก ส่งเสริมการอนุรักษ์และทำนุบำรุงศาสนา
ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และค่านิยมความเป็นไทย
- (5) ส่งเสริมการใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น
- (6) จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างสังคมแห่ง
การเรียนรู้
- (7) ส่งเสริมภาษาสากล และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ
ในการจัดการเรียนรู้
- (8) รณรงค์ ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

1.3.3. จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

- (1) ประชาชนได้รับบริการสาธารณะด้านการศึกษาจาก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน
- (2) ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) ประชาชนดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (4) เด็ก เยาวชน และประชาชนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม
มาตรฐานการศึกษาของชาติ
- (5) เด็ก เยาวชน และประชาชนรักในเอกลักษณ์และค่านิยม
ความเป็นไทย
- (6) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น
- (7) สังคมท้องถิ่นเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
- (8) โรงเรียนในสังกัดภาษาสากล และเทคโนโลยีสารสนเทศใน
การจัดการเรียนรู้
- (9) เด็ก เยาวชน และประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของ
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2) ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดจำนวนนักเรียนโรงเรียนในสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางที่ 2.3

จำนวนนักเรียนโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน		รวม (คน)	จำนวนห้องเรียน		รวม (ห้อง)
		มัธยมต้น	มัธยมปลาย		มัธยมต้น	มัธยมปลาย	
1	โรงเรียนเมืองสมเด็จ	488	302	790	13	6	19
2	โรงเรียนนาเชือก วิทยาคม	60	32	92	3	3	6
3	โรงเรียนลำปาว วิทยาคม	206	158	364	8	6	14
4	โรงเรียนขมิ้นพิทยา สรรพ	206	169	375	5	5	10
5	โรงเรียนคลองขาม วิทยาคาร	150	109	259	6	3	9
6	โรงเรียนดงมูล วิทยาคม	253	269	522	3	5	8
7	โรงเรียนเนินยาง ประชาสามัคคี	405	316	721	6	6	12
8	โรงเรียนหนองห้าง พิทยา	126	145	271	12	10	22
9	โรงเรียนทรายมูล พิทยาคม	61	58	102	3	3	6
10	โรงเรียนหนองชุมแสง วิทยาคม	126	148	274	12	10	12
11	โรงเรียนบัวขาว	1340	1445	2785	33	33	66
12	โรงเรียนจุมจังปลั่ง ราษฎร์	273	282	555	9	8	17
รวม		3694	3433	7110	107	94	201

หมายเหตุ. ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2558 ประจําปีงบประมาณ 2558 จาก รศ.2/รค.2

ตารางที่ 2.4

อัตราครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	โรงเรียน	จำนวน บุคลากรทางการศึกษา				รวม(คน.)
		ผอ./รอง	ครู	ลูกจ้างฯ	พนักงานจ้าง	
1	โรงเรียนเมืองสมเด็จ	3	33	6	1	43
2	โรงเรียนนาเชือกวิทยาคม	1	12	1	1	15
3	โรงเรียนลำปาววิทยาคม	3	40	1	1	45
4	โรงเรียนขมิ้นพิทยาสรรพ์	2	29	1	1	33
5	โรงเรียนคลองขามวิทยาคาร	2	18	1	1	22
6	โรงเรียนดงมูลวิทยาคม	2	31	2	2	37
7	โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี	2	30	2	3	37
8	โรงเรียนหนองห้างพิทยา	2	21	-	-	23
9	โรงเรียนทรายมูลพิทยาคม	2	13	1	1	17
10	โรงเรียนหนองซุ่มแสงวิทยาคม	2	15	2	1	20
11	โรงเรียนบัวขาว	5	122	3	7	137
12	โรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์	3	22	2	1	28
รวม		29	386	22	20	457

หมายเหตุ. ข้อมูลจัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนครู (จ 18) ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2558

ข้าราชการครู หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้ช่วย ครู บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ลูกจ้างประจำ เช่น ตำแหน่งภารโรง พนักงานจ้างตามภารกิจ เช่น ตำแหน่งการเงิน และพัสดุ พนักงานจ้างทั่วไป เช่น ตำแหน่งแม่บ้าน

2.5.2.2 ข้อมูลคุณภาพการศึกษา

สภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

1) สถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีคุณภาพการจัดการศึกษา เฉลี่ยทั้ง 12 โรงเรียน มีคะแนนอยู่ในระดับดี ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น

2) สถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ในระดับ ชั้น ม.3 เฉลี่ยทั้ง 12 โรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 34.48 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของประเทศมีคะแนนเฉลี่ย 37.34

3) สถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ในระดับ ชั้น ม.6 เฉลี่ยทั้ง 12 โรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 20.74 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของประเทศมีคะแนนเฉลี่ย 24.45

4) สถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับรองคุณภาพภายนอกสอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.จำนวน 11 โรงเรียน ไม่รับรอง 1 โรงเรียน)

5) สถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม จำนวน 1 โรงเรียน และได้รับรองคุณภาพภายนอกรอบสาม

2.5.2.3 ผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในระยะที่ผ่านมา

1) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2557

1.1) คะแนนเฉลี่ย ระดับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 2.5

คะแนนเฉลี่ย ระดับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6

หน่วยงาน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสาระการเรียนรู้										ค่าเฉลี่ย	
	ภาษาไทย		สังคมศึกษา		ภาษาอังกฤษ		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		ม.3	ม.6
	ม.3	ม.6	ม.3	ม.6	ม.3	ม.6	ม.3	ม.6	ม.3	ม.6		
โรงเรียนเมืองสมเด็จ	32.45	38.47	41.03	29.68	25.18	18.11	26.85	15.94	32.66	27.45	31.63	25.93
โรงเรียนนาเชือกวิทยาคม	35.70	35.42	33.60	28.92	25.25	16.31	23.30	16.54	21.20	24.62	27.81	24.36
โรงเรียนลำปาววิทยาคม	37.42	41.51	48.96	30.09	26.92	16.94	25.00	14.41	37.63	27.62	35.19	26.11
โรงเรียนขมิ้นพิทยาสรรพ์	31.39	40.22	42.40	30.09	25.72	15.83	24.25	15.93	32.68	26.80	31.29	25.77
โรงเรียนคลองขามวิทยาคาร	38.07	37.88	43.71	30.48	28.69	15.93	26.01	14.40	32.86	28.90	33.87	25.52
โรงเรียนดงมูลวิทยาคม	46.91	42.38	40.29	30.24	42.57	17.24	38.63	15.15	64.10	27.18	46.50	26.44
โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี	42.51	43.48	57.86	31.99	48.35	17.37	32.77	16.01	48.95	27.92	46.09	27.35
โรงเรียนหนองห้างพิทยา	37.75	45.62	44.92	33.77	37.62	17.88	26.28	14.81	57.69	29.31	40.85	28.28
โรงเรียนทรายมูลพิทยาคม	34.42	44.91	43.03	32.77	25.40	18.87	26.17	16.04	31.57	28.17	32.12	28.15
โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม	30.90	43.33	43.76	34.64	26.85	17.64	24.15	16.14	34.00	28.91	31.93	28.13
โรงเรียนบัวขาว	38.97	52.30	51.20	36.90	27.28	20.29	33.28	20.85	44.42	33.26	39.03	32.72
โรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์	32.54	46.01	43.96	33.45	26.15	16.53	24.49	6.61	34.98	28.38	32.40	26.20
ภาพรวมระดับ อบจ.กาฬสินธุ์	67.33	42.63	44.56	31.92	30.50	17.41	25.93	15.24	39.40	28.21	41.54	27.08
ภาพรวมระดับจังหวัด	82.00	46.51	44.60	33.52	26.11	19.05	26.86	17.75	35.98	30.20	43.11	29.41
ภาพรวมระดับสังกัด	84.00	45.78	45.14	33.32	26.40	18.95	27.72	17.46	36.07	29.97	43.87	29.10
ภาพรวมระดับประเทศ	90.00	50.76	46.79	36.53	27.46	23.44	29.65	21.74	38.62	32.54	46.50	33.00

โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา ทั้ง 12 โรงเรียน จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน. หรือ สมศ.

กล่าวโดยสรุป โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีจำนวน 12 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนเมืองสมเด็จ โรงเรียนนาเชือกวิทยาคม โรงเรียนลำปาววิทยาคม โรงเรียนขมิ้นพิทยาสรรพ์ โรงเรียนคลองขามวิทยาคาร โรงเรียนดงมูลวิทยาคม โรงเรียนเนินยางประชาสามัคคี โรงเรียนหนองห้างพิทยา โรงเรียนทรายมูลพิทยาคมโรงเรียน หนองชุมแสงวิทยาคาร โรงเรียนบัวขาว และโรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์ มีที่ตั้งอยู่หลายอำเภอในจังหวัดกาฬสินธุ์ ทำการสอนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นและตอนปลาย มีนักเรียนจำนวน 7,110 คน ห้อง ครู 415 คน บุคลากรทางการศึกษา 42 คน การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2557 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 พบว่านักเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีคะแนนผลการทดสอบต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศในทุกรายวิชา อาทิ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา ศิลปะการงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบ ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์จำนวน 12 โรงเรียนจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่าได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาจำนวน 11 โรงเรียนและไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาจำนวน 1 โรงเรียน

2.5.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

การศึกษาและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียนนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความจำเป็นต้องใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ จึงได้ทำการทบทวนระเบียบกฎหมายเหล่านั้น พอสังเขป ดังนี้

2.5.3.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2. พ.ศ. 2545

หมวด 1 บททั่วไป

ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในการบวบการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนร่วมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ

วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา

หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกายจิตใจสติปัญญาอารมณ์สังคมการสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกาย พิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มี ผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและ ให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถ พิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความ ดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับ การศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 13 บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

- (1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการให้ การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
- (2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด
- (3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด 3 ระบบการศึกษา

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบคือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับคือการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษาการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับคือระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญาการแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปีโดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหกวันแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษา

มาตรา 21 กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาให้สถานศึกษาใช้

วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่ง มาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบ อาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตาม วัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล ตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความ เหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพสาระ ของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้วยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและ วิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้ง การส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตาม ความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัด การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการ เสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากที่กล่าวมา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ได้ กล่าวถึงส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในหมวด 1 บททั่วไปหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

หมวด 3 ระบบการศึกษาและหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาซึ่งการจัดการศึกษาให้ยึดหลักเป็น การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการพัฒนาสาระและ กระบวนการเรียนรู้ให้เป็นอย่างดีต่อเนื่องต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่เสรีภาพ ความ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จัก รักษาผลประโยชน์ส่วนร่วมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความ ริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.5.4 แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ (พ.ศ. 2558-2560)

แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ (พ.ศ. 2558-2560) ประกอบ ยุทธศาสตร์การ พัฒนา องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาองค์การ บริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ (รายงานผลการดำเนินงานและติดตามประเมินผล แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. 2558 ,น. ก-ค) ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
 - 1.1 เสริมสร้างระบบสุขภาพที่มีคุณภาพครบวงจร
 - 1.2 พัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนกีฬา ศูนย์การกีฬาเพื่อสร้างโอกาสให้เยาวชนพัฒนา ทักษะการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ
 - 1.3 พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 1.4 ส่งเสริมสนับสนุน คุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
 - 1.5 ส่งเสริมสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 - 1.6 สนับสนุนการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาโรคติดต่อ
 - 1.7 ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นเร่งด่วน
 - 1.8 ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล
 - 1.9 บูรณาการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุข
 - 1.10 ดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 1.11 สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
 - 2.1 พัฒนาระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ

2.2 ส่งเสริมการพัฒนาและดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อให้มีน้ำเพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค

2.3 บริหารจัดการภารกิจถ่ายโอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.4 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

3. ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.1 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3.2 ส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง ลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด

3.3 สนับสนุนโรงเรียนสีขาว เยาวชนสดใส

3.4 ส่งเสริมครอบครัวอบอุ่นจัดสันยาเสพติด

3.5 สนับสนุนการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรและพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น

4.1 พัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกกระดับ ทั้งในและนอกระบบ ครอบคลุมทุกช่วงวัย

4.2 สนับสนุนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4.3 ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาเรียนรู้ตามความสนใจและความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

4.4 พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.5 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการมาตรฐานศึกษา

4.6 ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร

4.7 การพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับบุคลากรท้องถิ่นและประชาชนในจังหวัด

4.8 พัฒนาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

4.9 ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่ปฏิบัติงาน

4.10 ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยและเสรีภาพของประชาชน

4.11 ส่งเสริมความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

4.12 พัฒนาประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาและการบริการประชาชน

4.13 ส่งเสริมงานด้านการศึกษา การฝึกอบรมพัฒนาอาชีพรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการท่องเที่ยว

- 5.1 ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
 - 5.2 ส่งเสริมและสนับสนุน เอกลักษณ์การท่องเที่ยว ด้านสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น
 - 5.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยวทุกประเภท
 - 5.4 ส่งเสริมและเพิ่มช่องทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและระหว่างประเทศ
 - 5.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาด้านบริการและการท่องเที่ยว
 - 5.6 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพด้านการบริการ บุคลากร และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
6. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 6.1 พัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการทำเกษตรกรรมที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 6.2 ส่งเสริมและพัฒนา อนุรักษ์จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของจังหวัดกาฬสินธุ์
 - 6.3 ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาประสิทธิภาพปัจจัยการผลิตผ้าไหมแพรวาและผ้าทอพื้นเมือง
 - 6.4 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพในการประกอบอาชีพแก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
 - 6.5 ส่งเสริมให้มีการใช้ปัจจัยการผลิตที่มาจากอนทรีชีวิภาพที่มีคุณภาพ
 - 6.6 เพิ่มสินค้าการเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานและปลอดภัย
 - 6.7 ส่งเสริมการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
 - 6.8 ส่งเสริมการมีอาชีพการมีรายได้ และความเข้มแข็งของชุมชน
 - 6.9 พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างครบวงจร ตั้งแต่การออกแบบ การผลิต การบรรจุภัณฑ์และการตลาด
 - 6.10 การเสริมศูนย์การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชในชุมชน
- จากยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ ที่กล่าวมา มียุทธศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงโดยตรงกับการพัฒนาการศึกษาด้านอาเซียน หลายยุทธศาสตร์ แต่ที่สำคัญๆ เช่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรและพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นและยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบด้วยโครงการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนกีฬา ศูนย์กีฬาเพื่อสร้างโอกาสให้เยาวชนพัฒนาทักษะการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

โครงการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร โครงการส่งเสริมงานด้านการศึกษา การฝึกอบรมพัฒนาอาชีพรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โครงการส่งเสริมและเพิ่มช่องทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและระหว่างประเทศ โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ เอกชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาด้านบริการและการท่องเที่ยว

2.5.5 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 11 - ฉบับที่ 12.

2.2.5.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกว่าในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ที่ 11 ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.. ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศเพื่อมุ่งสู่ "สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง"

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคมและระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

2.5.5.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ประเทศไทยจะ ยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายใน และภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ๆ การเข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสถานการณ์ด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิต ความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ทำให้การพัฒนาในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการในการวางแผนที่สำคัญ ดังนี้ 1) การน้อม นำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม 3) การสนับสนุนและส่งเสริมแนวความคิดการปฏิรูปประเทศ และ 4) การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ ร่วมกันอย่างมีความสุข

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นจุดแข็งของเศรษฐกิจไทยและ เอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องเริ่มมีสัญญาณ ที่จะเป็นข้อจำกัดต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาวมากขึ้น โดยเฉพาะหนี้สาธารณะซึ่งเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยร้อยละ 37.9 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นร้อยละ 42.2 ในช่วง 3 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ซึ่งให้เห็นว่าแม้จะอยู่ภายใต้กรอบวินัยทางการคลังแต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากผลของการดำเนินงานด้านมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นในระยะที่ผ่านมา และจะเป็นข้อจำกัดต่อการใช้จ่ายมาตรการทางการคลังในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการพัฒนาศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะต่อไป

อันดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมยังปรับตัวดีขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากต่างประเทศมีพลังการขับเคลื่อนมากกว่าไทย และประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์การแข่งขันที่อยู่ตรงกลาง ระหว่างประเทศที่มีความได้เปรียบด้านต้นทุนแรงงานและการผลิต และประเทศที่มีความก้าวหน้าและ ความสามารถในการแข่งขันทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ โดยในปี พ.ศ. 2557 WEF (World Economic Forum) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเป็นอันดับที่ 31 จาก 144 ประเทศ และในปี พ.ศ. 2557 IMD (International Institute for Management Development) ได้จัดอันดับไว้ที่ 30 จาก 61 ประเทศชั้นนำในขณะที่ผลการวิจัยประเทศที่มีความสะดวกในการเข้าไปประกอบธุรกิจประจำปี 2558 หรือ Ease of Doing Business 2015 ซึ่งดำเนินการโดยธนาคารโลกนั้น ประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในอันดับที่ 26 จาก 189 ประเทศทั่วโลก

คนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพทั้งด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม โดยคนไทยมีอายุคาดเฉลี่ยสูงขึ้น อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของคนไทย ปี 2557 เพศชาย 71.3 ปี เพศหญิง 78.2 ปี แต่เสียชีวิตก่อนวัยอันควรจากโรคและการบาดเจ็บ เนื่องจากโรคไม่ติดต่อและอุบัติเหตุ อย่างไรก็ตาม คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานอายุ 15-59 ปี เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยช่วงปี 2551-2556 มีการศึกษาเฉลี่ย 8.9 ปี ขณะที่คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปี 2556 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 นอกจากนี้ คนไทยส่วนใหญ่มีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยผลการวิจัยและการสำรวจต่างๆ พบว่า ปัญหาสำคัญที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเห็นว่าต้องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยเร่งด่วน ความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับโลกที่สูงขึ้น แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านมีการพัฒนาระบบ เศรษฐกิจและเขตเศรษฐกิจพิเศษภายในประเทศ ซึ่งจะมีผลต่อทิศทางการวางแผนพัฒนาด้านโครงสร้าง พื้นฐานของประเทศไทย ตลอดจนการปรับเปลี่ยนกฎระเบียบ กติกา ด้านการค้าการลงทุนที่มุ่งเน้นให้ ความสำคัญกับเรื่องความโปร่งใสและสิ่งแวดล้อม

มากขึ้น ตลอดจนการเปิดเสรีภายใต้ข้อตกลงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 จะนำมาซึ่งโอกาสที่สำคัญๆ หลายประการต่อการยกระดับศักยภาพการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย ได้แก่

1. การลดข้อจำกัดในด้านอุปสงค์ในประเทศ
2. โอกาสในการใช้ปัจจัยการผลิตและแรงงานสำหรับการพัฒนาภาคเกษตรและอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานและวัตถุดิบเข้มข้นในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาตนเองไปสู่ระดับการผลิตที่สูงขึ้นทั้งการผลิตในประเทศและการใช้ฐานการผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน และ
3. โอกาสในการใช้ความได้เปรียบด้านสถานที่ตั้งและด้านโครงสร้างพื้นฐานและ โลจิสติกส์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เป็นศูนย์กลางทางการบริการและการผลิตภาคอุตสาหกรรมอนาคตในอนุภูมิภาค และในภูมิภาคในระยะต่อไป

แนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ด้านการศึกษา คือการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง โดย

1. ปฏิรูประบบบริหารจัดการทางการศึกษา โดยปรับระบบบริหารจัดการการศึกษาใหม่เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability)
2. ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา
3. พัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ ตั้งแต่กระบวนการผลิต สรรหา และการคัดเลือกให้ได้คนดี คนเก่ง รวมทั้งระบบการประเมินและรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์จากตัวผู้เรียน
4. ปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อ สร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมศึกษาจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ ปรับหลักสูตรและผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของตลาด การวิจัยและการใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้

2.5.6 มาตรฐานหน่วยงานการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิที่จะจัดการศึกษา อบรม และการฝึกอบรมอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมรัฐ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนการ

บริหารการจัดการศึกษาท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานหน่วยงานการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน ระบบประกันคุณภาพภายนอก โยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามกำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และโดยมาตรฐานหน่วยงานการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แนวทางในการจัดการศึกษาและประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 16 มาตรฐาน 70 ตัวบ่งชี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษา จำนวน 3 มาตรฐาน 17 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา จำนวน 5 มาตรฐาน 23 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านผลผลิตทางการศึกษา จำนวน 8 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้ รายละเอียด มีดังนี้

2.5.6.1 มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษา (จำนวน 3 มาตรฐาน 17 ตัวบ่งชี้)

มาตรฐานที่ 1 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 ครูมีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ครูมีความรู้ ความเข้าใจปรัชญา หลักการและจุดหมายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 ครูมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและนำไปจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 ครูบริหารจัดการชั้นเรียนที่สร้างวินัยเชิงบวก

ตัวบ่งชี้ที่ 1.6 ครูมีความสามารถในการแสวงหาสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 1.7 ครูมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และนำผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.8 ครูมีการศึกษา วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.9 ครูจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 1.10 ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

มาตรฐานที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและ จรรยาบรรณของวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐานที่ 3 สถานศึกษามีจำนวนผู้เรียน มีทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นสังคม แห่งการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 สถานศึกษามีอาคารเรียน อาคารประกอบ หอเรียนห้อง สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วัสดุครุภัณฑ์เพียงพออยู่ในสภาพใ้การใช้การได้ดีถูกสุขลักษณะ สะอาด สวยงาม

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 สถานศึกษามีการบริหารความเสี่ยง มีมาตรการป้องกันการ บาดเจ็บและสร้างเสริมความปลอดภัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 สถานศึกษามีการระดมงบประมาณและทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาบุคลากร

ตัวบ่งชี้ 3.4 สถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษา

2.5.6.2 มาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา (จำนวน 5 มาตรฐาน 23 ตัวบ่งชี้.

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็น

ฐาน

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 สถานศึกษากระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 สถานศึกษาบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม

ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 4.4 สถานศึกษาบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์

ตัวบ่งชี้ที่ 4.5 สถานศึกษาตรวจสอบและถ่วงดุลการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษาจัดทำ และบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 สถานศึกษาจัดทำ และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน และบริบทของ ท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 สถานศึกษาส่งเสริมกำกับดูแลให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ นำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.3 สถานศึกษาส่งเสริมการผลิต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ พัฒนาวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 5.4 สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ตัวบ่งชี้ที่ 5.5 สถานศึกษาดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.6 สถานศึกษานิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 6 สถานศึกษาสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 สถานศึกษาจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ แลกเปลี่ยนเชื่อมโยงการจัดกิจกรรม

ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 สถานศึกษาสนับสนุนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 7.1 สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 7.2 สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 7.3 สถานศึกษาจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ตัวบ่งชี้ที่ 7.4 สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 7.5 สถานศึกษาจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 7.6 สถานศึกษาประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 7.7 สถานศึกษาจัดการทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน

ตัวบ่งชี้ที่ 7.9 สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษาพัฒนาตามนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เป็นมาตรการเสริมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 สถานศึกษาจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนตามนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 8.2 สถานศึกษาดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพรักษามาตรฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

2.5.6.3 มาตรฐานด้านผลผลิตทางการศึกษา (จำนวน 8 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้.)

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ที่ 9.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวบ่งชี้ที่ 9.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต

ตัวบ่งชี้ที่ 9.3 มีความกตัญญูกตเวที

ตัวบ่งชี้ที่ 9.4 มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละเพื่อส่วนรวมและมีจิตสาธารณะ

ตัวบ่งชี้ที่ 9.5 ประหยัด และรู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า

ตัวบ่งชี้ที่ 9.6 นิยมไทยเห็นคุณค่าในภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ภูมิใจในวัฒนธรรมและความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ที่ 9.7 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้ที่ 9.8 เป็นพลเมืองที่ดีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีความรู้และสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรสู่ประชาคมอาเซียน

ตัวบ่งชี้ที่ 10.1 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ 10.2 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักและรับผิดชอบร่วมในฐานะพลเมืองอาเซียน

ตัวบ่งชี้ที่ 10.3 ผู้เรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทย และภูมิปัญญาอาเซียน

ตัวบ่งชี้ที่ 10.4 ผู้เรียนมีทักษะ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน และทักษะอาชีพ

มาตรฐานที่ 11 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดี ต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้ที่ 11.1 มีทักษะในการจัดการและทำงานด้วยความพากเพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบครอบ จนกระทั่ง งานสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ที่ 11.2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ตัวบ่งชี้ที่ 11.3 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต และหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่
 สนสนใจ

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมี
 ความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ 12.1 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด

ตัวบ่งชี้ที่ 12.2 ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวและอยู่ร่วมกันในสังคม
 ได้อย่างมีความสุข

มาตรฐานที่ 13 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้
 และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ 13.1 ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 13.2 ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีและมีสุนทรียภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 14.1 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและมีน้ำ หนักส่วนสูงและสมรรถภาพ
 ทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน

ตัวบ่งชี้ที่ 14.2 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่
 เสี่ยงต่อโรคร้ายอุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ

ตัวบ่งชี้ที่ 14.3 ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจกล้าแสดงออกและมี
 มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 14.4 ผู้เรียนมีความรู้สึกซาบซึ้งในศิลปะ ทักษะศิลป์ดนตรี นาฏศิลป์
 และวรรณศิลป์

ตัวบ่งชี้ที่ 14.5 ผู้เรียนมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย ปรัชญาวิสัยทัศน์และจุดเน้น

ตัวบ่งชี้ที่ 15.1 สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย ปรัชญา
 วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ ปรากฏเป็นอัตลักษณ์ของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 15.2 สถานศึกษาบรรลุผลการพัฒนา ปรากฏเป็นเอกลักษณ์ของ
 สถานศึกษา

มาตรฐานที่ 16 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของ
 ผู้ปกครองและชุมชน

ตัวบ่งชี้ที่ 16.1 ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 16.2 ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อครู

ตัวบ่งชี้ที่ 16.3 ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 16.4 ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อสถานศึกษา

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

การเตรียมความพร้อมสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน (2553 – 2554) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความจำเป็นในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน กลุ่มเป้าหมายได้แก่ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นโรงเรียนนำร่องเข้าร่วมโครงการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน 3 กลุ่ม รวมจำนวนทั้งสิ้น 82 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ใช้สอบถามผู้บริหารและครูผู้สอน ลักษณะของเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เลือกลงตอบ มาตราประมาณค่า และข้อคำถามปลายเปิด ผลการศึกษาพบว่า สถานศึกษาดังกล่าว มีความต้องการพัฒนาโรงเรียนโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. ส่งเสริมให้โรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาในประชาคมอาเซียน 2. จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมหรือกิจกรรมใหม่ ๆ ในเครือข่ายประชาคมอาเซียน 3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนในเครือข่ายประชาคมอาเซียน 4. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านวิชาการกับเครือข่ายประชาคมอาเซียนและ 5. จัดให้ครูและผู้เรียนได้ทัศนศึกษาในประเทศที่เป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนนอกจากนี้ เอกกราช อะมะวัลย์ (2554. ได้ศึกษาการพัฒนาศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรมุ่งสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนโดย ศึกษาปัจจัยสำคัญในการพัฒนาศึกษาโรงเรียนช่างฝีมือทหาร และเสนอแนะแนวทางพัฒนาศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาศึกษาต่อการเป็นประชาคมอาเซียน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านความเข้าใจ เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 2) ปัจจัยศักยภาพบุคลากร ที่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีทักษะที่เหมาะสม มีความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม ได้รับการเพิ่มโอกาสในการหางานทำ รวมทั้งมีการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน 3) ปัจจัยคุณภาพมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียน ให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันตลอดส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน และ 4) ปัจจัยการเปิด

เสรีการศึกษา ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษา ควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน และยังได้ให้ข้อเสนอแนะเป็นแนวทาง ซึ่งประกอบไปด้วย การพัฒนาองค์ความรู้ การพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาความร่วมมือ ในส่วนของปัญหาเกี่ยวกับ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น เปรื่อง กิจรัตน์ภร (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558 โดยพบว่า ยังขาดอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาของอาเซียน รวมถึงบุคลากรในมหาวิทยาลัยและนักศึกษา มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารน้อย นอกจากนี้ ราตรี สิงาม (2555) ซึ่งศึกษาเรื่องการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 35 โรงเรียน โดยเสนอแนะให้ผู้บริหารริเริ่มพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะที่สมบูรณ์พร้อมทุกด้าน เพื่อนำพาองค์กรและบุคลากรไปสู่เป้าหมาย ด้านครูนั้น ครูควรตระหนักเห็นความสำคัญ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการถ่ายทอดความรู้ให้หลากหลายและน่าสนใจ ตลอดจนการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและการศึกษาของ สรศักดิ์ บัวแย้ม (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขต ระยอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 โดยเสนอแนะด้านงานบุคคล โดยโรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมครูให้มีทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีเกี่ยวกับอาเซียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูต่างชาติกับครูไทย โดยการศึกษาดูงานในต่างประเทศและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะด้านการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553 ,น. 6) ได้ดำเนินการวิจัย เรื่องการพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยในด้านความสอดคล้องของมาตรฐานในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามมิติความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ พบว่า ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่ความเป็นอาเซียน มีความเหมาะสมในระดับ “มาก” และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ อยู่ในระดับ “ปานกลาง” และมาตรฐานที่ 6 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาสถานศึกษาพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีความเหมาะสมในระดับ “มาก” และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก”

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2555 ,น. 4) ได้ดำเนินการจัดยกร่างแนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งมีคณะกรรมการจากหน่วยงานทางการศึกษาเป็นคณะกรรมการ ในเนื้อหาแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 กล่าวถึงความสำคัญและความเป็นมาของประชาคมอาเซียนและการ

จัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ตอนที่ 2 คุณลักษณะเด็กไทยและตัวชี้วัดความสำเร็จซึ่งมีทั้งตัวชี้วัด คุณภาพนักเรียน คุณภาพครู คุณภาพผู้บริหาร และตอนที่ 3 เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ลักษณะการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมเสริม และตอนที่ 4 แนวทางการประเมินการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

เฉลียว เกื่อนภา (2554 ,น. 78) ได้ศึกษาการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียน เครือข่ายศูนย์อาเซียนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาดำเนินงานเตรียมความพร้อม และ 2. เปรียบเทียบการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนเครือข่ายศูนย์อาเซียนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) การดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ และด้านปัจจัยสนับสนุน ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนเครือข่ายศูนย์อาเซียนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า เมื่อจำแนกเพศ เพศชาย และเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบแยกรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านปัจจัยสนับสนุน และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านคุณภาพผู้เรียน ส่วนด้านการบริหารจัดการมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบแยกรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านปัจจัยสนับสนุน และด้านการบริหารจัดการ ส่วนด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านคุณภาพผู้เรียน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามสถานภาพมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าในด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านคุณภาพผู้เรียน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่า มีการดำเนินงานเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในทุกด้าน

ราตรี สีนงาม (2555 ,น. 129) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมและแนวทางการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ฝายวิชาการหรือหัวหน้าฝายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวนทั้งสิ้น 105 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีการดำเนินงานการเตรียมความพร้อมทั้งด้านนโยบายของผู้บริหารโรงเรียนและด้านการจัดการเรียนรู้ระดับปฏิบัติการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีบางด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับอาเซียน เช่น การแทรกเนื้อหาในหลักสูตรทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติม สอดแทรกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมประชุมสัมมนา ตลอดจนศึกษาดูงานการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งภายในประเทศและประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นต้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เล็งเห็นความสำคัญ กระตือรือร้นในการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ระดับปฏิบัติการที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ครู บุคลากรเล็งเห็นความสำคัญเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ วางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียน ตลอดจนใช้สื่อเทคโนโลยีนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและดึงดูดความสนใจนักเรียน 2. แนวทางในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ในส่วนของความเห็นและระดับการดำเนินงานโดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญในแนวทางข้อที่ 3 คือจัดครูและบุคลากร ในโรงเรียนเข้ารับการอบรมประชุมสัมมนาจนศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษา รองลงมาคือควรจัดให้มีโรงเรียนแกนนำเพื่อจัดการความรู้เรื่องอาเซียนและเผยแพร่ให้กับโรงเรียนในเครือข่าย ได้เรียนรู้เป็นแนวทางต่อไป รวมทั้งจัดทำหลักสูตรเน้นอาเซียนในกลุ่มสาระต่างๆ หรือบูรณาการในบางรายวิชา เช่น สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น ประการสุดท้ายควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางหรือสอดแทรกเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยตลอดจนสนับสนุนให้นักเรียนผลิตสื่อ เช่น แผ่นพับความรู้เรื่องอาเซียนและเผยแพร่ให้กับคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้รับทราบข้อมูลเป็นต้น

ศิริวรรณ ไชยภักดิ์ (2555 ,น. 78) ได้ศึกษาแรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา ที่รองรับตลาดแรงงานในประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

แรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเลือกการศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาที่รองรับ ตลาดแรงงานในประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ นักเรียนชาย ร้อยละ 60.14 หญิงร้อยละ 39.86 เลือกเรียนช่างอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด ร้อยละ 16.22 รองลงมา คือ ช่างไฟฟ้าร้อยละ 13.51 ลำดับที่สาม คือ ช่างยนต์และพาณิชยกรรมร้อยละ 12.84 เห็นว่าแรงจูงใจด้านการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมา คือ แรงจูงใจด้านความถนัดและความสนใจในอาชีพ ลำดับที่สาม คือ แรงจูงใจด้านพัฒนาตนเอง ในส่วนของผู้ปกครองนักเรียนเห็นว่าแรงจูงใจด้านค่าใช้จ่าย รองลงมาคือ แรงจูงใจด้านความถนัดและสนใจในอาชีพ ลำดับที่สาม คือแรงจูงใจด้านการจัดการเรียนการสอน

เกียรติศักดิ์ ชัยยาณะ (2555 ,น.ง) ได้ศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมร่วมในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนวัดโนนทัยพรมิ วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพบริบททั่วไปและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนศึกษาความต้องการรูปแบบ และบทบาทของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับค่านิยมร่วมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เกิดจากกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยและครูผู้สอนได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพบริบททั่วไปและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนและศึกษาความต้องการ รูปแบบและบทบาทของครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับค่านิยมร่วมได้แก่ ความเท่าเทียมทางเพศ เสริมสร้างสุขอนามัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และร่วมกันพัฒนาค่านิยมร่วมและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และร่วมกันพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาค่านิยมร่วมและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เกิดขึ้นกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการค่านิยมร่วมใน แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโครงการและกิจกรรมพิเศษ มุ่งเน้นการเติมเต็ม ความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อีกทั้งชุด หนังสือกิจกรรมการเรียนรู้ “อาเซียนศึกษา” ขณะที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ โครงการและกิจกรรม ผู้วิจัยและคณะครูได้ตรวจสอบประเมินผลการพัฒนาค่านิยมร่วมของนักเรียน และนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงมาตรฐาน และค่าร้อยละด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ได้ข้อค้นพบ ดังนี้ 1) โรงเรียนวัดโนนทัยพรมิมีความพร้อมด้านสภาพบริบททั่วไปและมีการกำหนดวิสัยทัศน์นโยบายการจัดการศึกษา และหลักสูตรที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองอาเซียนที่ดีตลอดจนมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2) ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความต้องการ ในด้านส่งเสริมครูและบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนและด้านหลักสูตรของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

สุเทพ พันประสิทธิ์ (2556 ,น. 3) ได้รายงานโครงการวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษาไทยเพื่อรับรองการเป็นประชาคมอาเซียน วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรในการเตรียมความพร้อมของสถาบันการศึกษาในสังกัด สพฐ. ตามโครงการสปริตอาเซียน 2) เพื่อประเมินความรู้และทักษะทางภาษาต่างประเทศ สังคม และเจตคติของนักเรียน 3. เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมหลักสูตรกิจกรรม และโครงการที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการศึกษาและความเกี่ยวข้องทางวิชาการกับโรงเรียนเครือข่ายในประเทศและต่างประเทศ วิธีการรักษา ได้แก่ 1) ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) จากโปรแกรม LISREL 2) การวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารครู และเจ้าหน้าที่และเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและนโยบายระดับมัธยมศึกษา ระดับประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาครูโดยเน้นให้ครูวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา จัดทำหน่วยการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีพร้อมที่จะปรับเปลี่ยน และเตรียมตัวรับความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับอาเซียน องค์กรสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนโดยเฉพาะกลุ่มสาระ การเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับอาเซียนโดยตรงโดยทำตารางระบุชื่อหน่วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ เวลา และน้ำหนักคะแนนผลการศึกษาในองค์ประกอบของปัจจัยที่มีขนาดอิทธิพลมากที่สุดของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กไทยหัวใจอาเซียน คือองค์ประกอบด้าน ทักษะหรือความรู้ ด้านสังคม รองลงมาได้แก่องค์ประกอบด้านเจตคติ และในลำดับที่สามได้แก่องค์ประกอบด้านทักษะและความรู้ด้านวัฒนธรรมความสำคัญอันดับที่สี่คือองค์ประกอบด้านทักษะหรือความรู้ทางภาษาอาเซียน และอันดับที่ห้าองค์ประกอบด้านทักษะหรือความรู้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาราชการของอาเซียน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554 ,น.3) ศึกษายุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ได้ร่างยุทธศาสตร์ด้านศึกษาไทยได้ 3 ยุทธศาสตร์ คือ 1) การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล 2) การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียนและ 3) การส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน

สุทศรี วงษ์สมาน (2554 ,น. 4) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานด้านการศึกษาในกรอบอาเซียนของไทย ดังนี้คือ การเผยแพร่ความรู้สร้างเจตคติที่ดีและความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน การพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลและการจัดทำความตกลงยอมรับร่วมกันด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานอีกด้วย

สมเกียรติ วัฒนศิริชัยกุล (2559 ,น. 2) ศึกษาแผนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพัฒนาประเทศไทย

ก่อนเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ค.ศ.2015 โดยมียุทธศาสตร์สู่ความสมดุลอย่างยั่งยืนมี 1. สาระสำคัญและเจตนารมณ์ของอาเซียนและ 2. ทฤษฎีและแนวความคิดว่าด้วยการพัฒนาเพื่อนำเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ไพชยนต์ จันทเขต (2553 ,น. 74) ศึกษาการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนในการดำเนินงานคัดการศึกษาตามโครงการพัฒนาประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน (Education Hub) กรณีโปรแกรมพหุภาษา พบว่าวิสัยทัศน์ ปี พ.ศ. 2555 โรงเรียนประสาทวิทยาคาร จัดการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม เป็นผู้นำด้านกีฬาพัฒนาสู่มาตรฐานสากล เป็นพลโลกและมีคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พันธกิจ ประกอบด้วย 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล 2) ส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลโลก มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นผู้นำด้านกีฬา สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต 3) พัฒนาสถานศึกษาให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ 4) พัฒนาครูให้มีคุณธรรมเทียบเคียงมาตรฐานสากล 5) พัฒนาการบริหารให้มีวิสัยทัศน์ บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพและนำโรงเรียนสู่การเป็นมาตรฐานสากล

सनาน ลิมป์เศวตกุล (2545 ,น. 287-299) ได้ทำการวิจัยการพัฒนารูปแบบการศึกษา ขั้นพื้นฐานนานาชาติสำหรับประเทศไทยในอนาคต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพสังคมไทย ในอนาคตสภาพการศึกษาไทยขั้นพื้นฐานในอนาคตและการพัฒนารูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานนานาชาติสำหรับประเทศไทยในอนาคตโดยใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการศึกษานานาชาติ จำนวน 24 คนใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแนวการสัมภาษณ์และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า

ด้านการพัฒนารูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานนานาชาติสำหรับประเทศไทยในอนาคตได้แก่ 1) ด้านแนวคิดเสริมสร้างความเป็นนานาชาติและความเป็นไทยควบคู่กันไป 2) ด้านจุดมุ่งหมายการศึกษาขั้นพื้นฐานนานาชาติมีแนวโน้มเน้นคุณภาพการคิดเป็นทำเป็นความคิดสร้างสรรค์การพัฒนาทักษะทางด้านภาษาคอมพิวเตอร์และการเรียนรู้ความแตกต่างทางด้านภาษาและวัฒนธรรม 3) ด้านหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่ทันสมัยมีการยอมรับจากนานาชาติเน้นความเป็นสากลเน้นการเรียนการสอนให้เด็กเป็นศูนย์กลาง 4) ด้านผู้เรียนมีความหลากหลายเชื้อชาติและสัญชาติ 5) ด้านผู้สอนควรค้นคว้าวิเคราะห์ปัญหาด้านต่างๆมากขึ้น 6) ด้านภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษ 7) ด้านสื่อการเรียนการสอนเป็นสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์มีระบบให้ใช้ได้ง่าย 8) ด้านเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนควรมีคณะกรรมการของโรงเรียนร่วมกันสร้างเกณฑ์คัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนโดยทำเป็นเกณฑ์กลางที่ชัดเจนของโรงเรียน 9) ด้านการวัดและการประเมินผลประเมินตามสภาพความเป็นจริง 10) ด้าน

ระบบการศึกษาเป็นระบบ 12 ปี 11) ด้านการบริหารงบประมาณเป็นไปตามความเป็นจริงให้อิสระกับโรงเรียนนานาชาติในการบริหารงบประมาณโดยการยกเลิกการควบคุมการกำหนดค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ 12) ด้านการบริหารบุคลากรบุคลากรต้องพัฒนาอยู่เสมอมีฉะนั้นจะกระทบคุณภาพทางวิชาการ 13) ด้านการบริหารอาคารสถานที่จัดอาคารสถานที่ให้เหมาะสมสถานศึกษาและสถานการณ์นักเรียนไม่จำเป็นต้องนั่งเรียนในห้องเรียนอย่างเดียว 14) ด้านคุณภาพของนักเรียนคุณภาพของนักเรียนจะสูงขึ้นเด็กมีการเรียนรู้ที่ทันสมัยกล้าแสดงออกเรียนรู้วัฒนธรรมต่างๆมากขึ้นมีทักษะที่หลากหลายสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมต่างประเทศได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 ,น. 3) การเตรียมความพร้อมสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน กลุ่มเป้าหมายได้แก่ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นโรงเรียนนำร่องเข้าร่วมโครงการพัฒนา จำนวน 3 กลุ่ม รวมจำนวนทั้งสิ้น 82 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ใช้สอบถามผู้บริหารและครูผู้สอน ลักษณะของเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เลือกรับตอบ มาตราประมาณค่า และข้อคำถามปลายเปิด ผลการศึกษาพบว่า สถานศึกษาดังกล่าว มีความต้องการพัฒนาโรงเรียนโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้มีโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาในประชาคมอาเซียน 2) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมหรือกิจกรรมใหม่ ๆ ในเครือข่ายประชาคมอาเซียน 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนในเครือข่ายประชาคมอาเซียน 4) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านวิชาการกับเครือข่ายประชาคมอาเซียนและ 5) จัดให้ครูและผู้เรียนได้ทัศนศึกษาในประเทศที่เป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน

เอกราช อะมะวัลย์ (อ้างถึงใน ต่อตระกูล บุญปลูก, 2556 ,น.33) ได้ศึกษาการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรมุ่งสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน โดยศึกษาปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรมุ่งสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรมุ่งสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาต่อการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านความเข้าใจ เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 2) ปัจจัยศักยภาพของบุคลากร ที่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีทักษะที่เหมาะสมมีความชำนาญที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมได้รับการเพิ่มโอกาสในการทำงานรวมทั้งมีการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน 3) ปัจจัยคุณภาพมาตรฐานเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียนให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันตลอดจนส่งเสริม

และเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนและ 4) ปัจจัยการเปิดเสรีทางการศึกษาประกอบด้วยการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมทางการศึกษาและ ในการพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญ ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษา ควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานและยังได้ให้ข้อเสนอแนะเป็นแนวทาง การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งประกอบไปด้วย การพัฒนาองค์ความรู้ การพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาความร่วมมือ ในส่วนของปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น

เป็รื่อง กิตติรัตน์กร (2554) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี 2558 โดยพบว่า ยังขาดอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาของอาเซียน รวมถึงบุคลากรในมหาวิทยาลัยและนักศึกษามีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารน้อย

สุชาติดา บูรณะเดชาชัย (2556) ได้ศึกษาการบริหารศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มประเทศอาเซียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มประเทศอาเซียน 2) ผลการตรวจสอบปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มประเทศอาเซียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 205 โรงเรียน จำนวน 820 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความเห็น และแบบตรวจรายการ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มประเทศอาเซียน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ 1.1) ผู้บริหารศูนย์ 1.2) การบริหารจัดการศูนย์ 1.3) โครงสร้างการบังคับบัญชาศูนย์และ 1.4) ครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) การตรวจสอบปัจจัยการบริหารศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้ง 4 ปัจจัย มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

อรวรรณ สีลวานิช (2554 ,น. 38) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน พบว่า การเตรียมตัวของนักเรียนนักศึกษาที่มีความสามารถทำได้คือ การใช้ภาษาอังกฤษสำหรับการสื่อสารและการทำงาน รวมทั้งความรู้ด้านวิชาการในแขนงต่างๆ และสำหรับวิชาหลักที่ได้มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน 7 สาขา คือ วิศวกรรม การสำรวจ สถาปัตยกรรม แพทย์ พยาบาล และนักบัญชี เป็นสาขาที่ต้องมีพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์มาก่อน ส่วนสาขาอื่นๆ นั้น อยู่ระหว่างการพิจารณา ดังนั้น นักเรียน

นักศึกษาควรให้ความสนใจและวางพื้นฐานของตนเองให้ดี มีความพร้อมที่จัดหางานทำหลังสำเร็จการศึกษาเพราะไม่เพียงแต่ทำงานในประเทศเท่านั้น ยังสามารถหางานทำในต่างประเทศได้อีกด้วย

จารุวรรณ แพร์ศรีสกุล (2556 ,น. 135-138) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555 จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า F-test และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยการสังเคราะห์และพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีการเตรียมความพร้อมสู่อาเซียนในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารการจัดการเรียนรู้และ ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายและชุมชนสัมพันธ์ 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันและ3. การศึกษาข้อเสนอแนะพบว่า ควรมีการพัฒนาครูเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากยิ่งขึ้น

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Mair (1993) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการกระจายอำนาจของระบบการศึกษาในเรื่องงานบุคคล งบประมาณหลักสูตร โดยการสอบถามผู้บริหารการศึกษาส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) ไม่มีองค์ประกอบใดที่ปรากฏอยู่ในระดับของการกระจายอำนาจทางด้านบุคคล งบประมาณ และหลักสูตร ได้รับการเสนอแนะ 2) ด้านงบประมาณและนโยบายควรจะไม่ให้มีการกระจายอำนาจ 3) การพัฒนาบุคลากรได้รับการส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจ 4) ผู้อำนวยการศึกษาใหม่ส่วนภูมิภาคควรทำหน้าที่เป็นผู้นำการศึกษา เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจ

Kenneth (1997) ได้ศึกษาวิจัยการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของรัฐอัลบามา ประเทศแคนาดา โดยกลุ่มตัวอย่างในเขตเอ็ดมอนตัน (Edmonton) ผลการวิจัยพบว่า รัฐอัลบามาได้ประกาศกฎหมายใช้ทั่วทั้งเขต มีประกาศตั้งคณะกรรมการการบริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนให้ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนให้มากขึ้น แต่อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน Mackey (2007. ได้ศึกษาและทำการวิจัยเรื่อง ความเป็นผู้นำกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์จากโรงเรียนแฮริสัน มหาวิทยาลัยแนบราสกา เป็นโรงเรียนประถมศึกษาในเมือง พิโอเรียน รัฐอิลลินอยด์ โดยศึกษาจากปัจจัยคือ ผู้บริหาร ครู ผู้พิสูจน์วิจัยภาษาเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้

โดยอาศัยความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องสามารถบริหารจัดการเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสามารถของผู้เรียน

Squier and Snyman (2004 , pp.234-242) ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ในองค์กรทางการเงิน 3 แห่งในแอฟริกา เพื่อสำรวจการใช้เครื่องมือในการจัดการความรู้โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารขององค์กร และส่งแบบสอบถามทางอีเมล จากการศึกษาพบว่า กลยุทธ์ที่สำคัญในการทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมของการแข่งขันที่รุนแรงขณะนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ องค์กรต้องมีการจัดการความรู้และเทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนการจัดการความรู้ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต อีเมล แหล่งเก็บข้อมูล และการจัดการเอกสาร

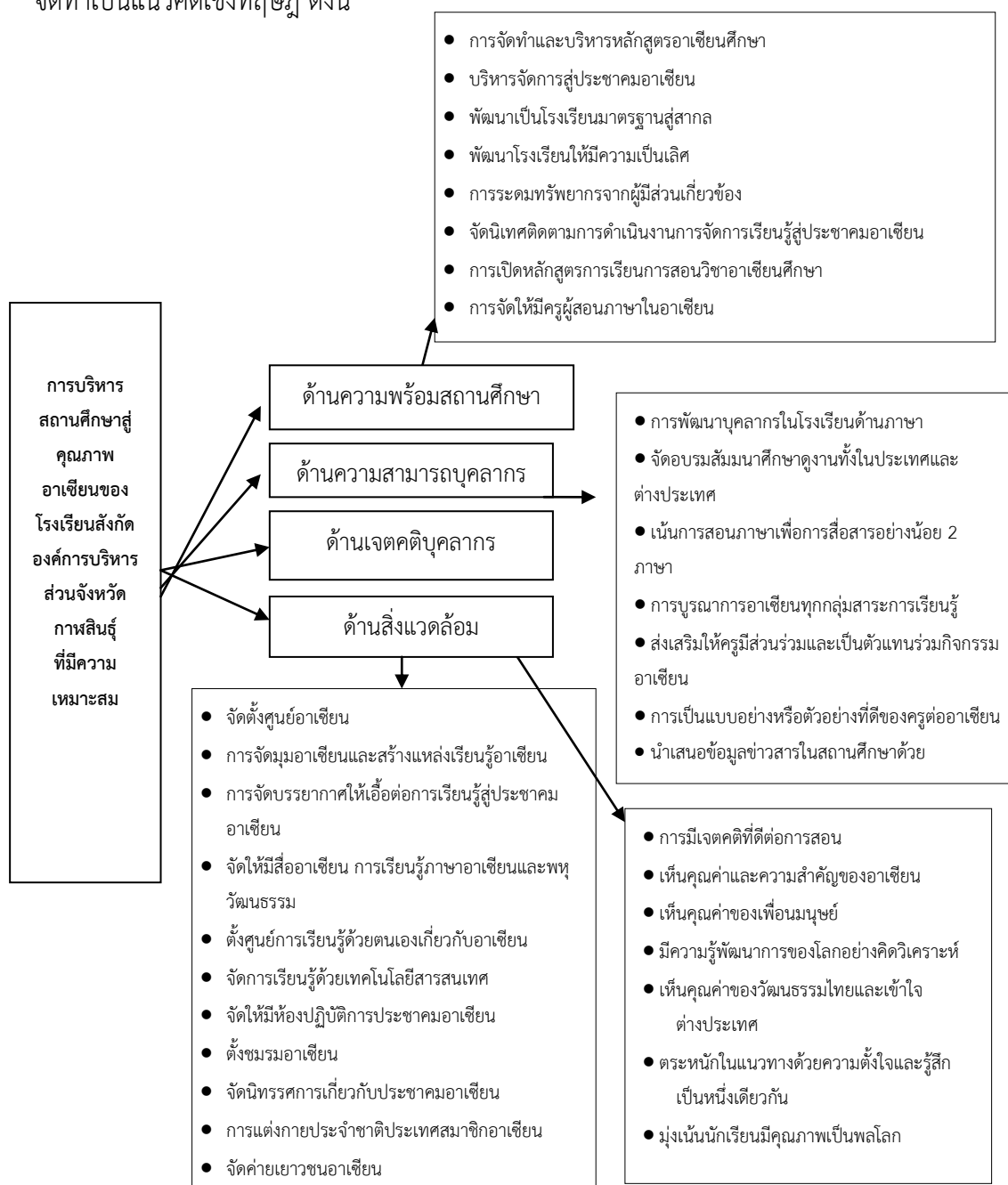
Kim and Kim (2004) ได้ศึกษาการเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้ในองค์กรเพื่อศึกษาปัจจัยในการขับเคลื่อนความสามารถในการจัดการองค์ความรู้ขององค์กรจากบริษัทในประเทศเกาหลีทั้งหมด 66 บริษัท ผลการศึกษาพบว่า การจัดการความรู้เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนขององค์กร และการจัดการความรู้ในลักษณะทำงานร่วมกันแบบทีมงานจะมีความสำคัญมากกว่า เนื่องจากบุคคลสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันได้ และก่อให้เกิดวัฒนธรรมองค์กร และมีทัศนคติที่ดีร่วมกัน

Lam, Ly (2011) ได้ศึกษาผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีต่อนโยบายด้านการศึกษาของชาติและการจัดโปรแกรมพัฒนาบุคลากรสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล ในประเทศเวียดนาม, การศึกษากรณีของมหาวิทยาลัยด้านการสอนในเมืองโฮจิมิน ผลการวิจัย พบว่ากระแสโลกาภิวัตน์ในประเทศเวียดนามและนโยบายด้านการสอนภาษาอังกฤษ มีผลกระทบต่อโปรแกรมพัฒนาบุคลากรครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในประเทศเวียดนามในหลากหลายด้าน ได้แก่ โครงสร้างของโปรแกรม, การลงทะเบียนของผู้เข้าร่วมโปรแกรม, หนังสือรับรองจากคณาจารย์และรายละเอียดของหลักสูตรการสอนนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัย และพบว่าโครงสร้างของโปรแกรมพัฒนาบุคลากรครูเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนมากควรระมัดระวังในการออกแบบโปรแกรม เพื่อตอบสนองความต้องการของครูผู้สอนที่กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และจากการสำรวจทัศนคติของคณาจารย์และนักศึกษาครู พบว่าหลักสูตรการเรียนการสอนใน สาขาวิชา ด้านการสอนของมหาวิทยาลัยในประเทศเวียดนามที่ผ่านมายังขาดรายวิชาด้านหลักการสอน จึงได้มีข้อเสนอแนะให้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารสำหรับนักศึกษาครูด้วย แต่ในปัจจุบัน พบว่า ในหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาด้านการสอนของมหาวิทยาลัยใน ประเทศเวียดนาม สามารถใช้วิธีการใหม่ ในการให้ความรู้และฝึกอบรมนักศึกษาครูเพื่อพัฒนาทักษะ การสื่อสารของพวกเขาได้ดีขึ้น และจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาด้านการสอนของมหาวิทยาลัยในประเทศเวียดนาม พบว่าทางมหาวิทยาลัยได้เพิ่มรายวิชา ด้านการสอนเชิงสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์วิชาด้านภาษาศาสตร์ วิชาด้านภาษาเชิงสังคมและวิชาวิธีการสอน รวมทั้งรายวิชาด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไว้ในหลักสูตรแล้ว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าแนวคิดหลากหลายที่มีความสอดคล้องกัน หรือเหมือนกันว่าการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนนั้นควรมีความพร้อมทางด้านบุคลากร ความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญควรส่งเสริมและบูรณาการในหลักสูตรกลุ่มสาระต่างๆ และควรมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อนำไปสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนรูปแบบการบริหารสถานศึกษานั้น ส่วนใหญ่จะใช้ปัจจัยหลายๆ ด้าน ทั้งด้านแนวคิด จุดมุ่งหมาย หลักสูตร ผู้เรียน การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากร การบริหารอาคารสถานที่ ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพอาเซียนที่ค้นพบคือบุคลากรยังขาดความรู้ด้านภาษาอาเซียน ซึ่งโรงเรียนควรติดตาม ประเมินผล การดำเนินการในสถานศึกษาเพื่อความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน รูปแบบของการวิจัยเป็นระยะ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายและขยายผลไปยังโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ด้วย

2.7 แนวคิดเชิงทฤษฎี

ผู้วิจัยศึกษาสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษา แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่คุณภาพอาเซียน และแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยขอสรุปผลการศึกษาโดยจัดทำเป็นแนวคิดเชิงทฤษฎี ดังนี้

ภาพที่ 2.8 แนวคิดเชิงทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพอาเซียนของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีความเหมาะสม